

Promemoria

Genomförande av bestämmelser i
förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden
för förnybar energi

Klimat- och näringslivsdepartementet

April 2025

Dnr KN2025/00895

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	6
2	Författningsförslag	7
2.1	Förslag till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi	7
2.2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	16
2.6	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	18
2.7	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	20
2.8	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	22
2.9	Förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	27
2.10	Förslag till förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi	28
2.11	Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)	31
2.12	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar	34
2.13	Förslag till ändring i kulturmiljöförordningen (1988:1188)	37
2.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon	40
2.15	Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096)	43
2.16	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	46
2.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket	50
2.18	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.	56
2.19	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter	59
2.20	Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)	62
2.21	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter	65

2.22	Förslag till förordning om ändring i naturgasförordningen (2006:1043)	67
2.23	Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)	70
2.24	Förslag till förordning om ändring i vägförordningen (2012:707)	74
2.25	Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)	77
2.26	Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	80
2.27	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession	81
3	Förnybartdirektivet och andra EU-rättsakter på området	85
4	Förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden, tidsfrister och kontaktpunkt	87
5	Utgångspunkter för genomförandet av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden i svensk lagstiftning	90
5.1	Bestämmelser om tillståndsförfaranden för förnybar energi genomförs i varje berört regelverk	90
5.2	Det behövs fortfarande en sektorsövergripande reglering	91
5.3	Energimyndigheten ska fortsatt ansvara för en kontaktpunkt för ärenden som gäller förnybar energi	94
5.4	Planer för att utse infrastrukturiområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt ska inte antas	96
6	Tillståndsförfaranden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi	97
6.1	Vad är ett tillståndsförfarande enligt förnybartdirektivet?	97
6.2	I vilka författningar behövs bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi?	99
7	Tidsfrister för tillståndsförfaranden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi	104
7.1	Huvudregeln är en tidsfrist om högst två år i första instans	104
7.2	Tidsfrist om ett år för vissa ärenden om förnybar el	106
7.3	Tidsfrister för ärenden om havsbaserad förnybar energi	108
7.4	Tidsfrist för ansökan om ändring av en lednings högsta tillåtna spänning efter uppgradering	111
7.5	Tidsfrister för ärenden om installation av solenergiutrustning på byggnader	112
7.6	Tidsfrister för ärenden om värmepumpar	117
7.7	Skäl för att förlänga en tidsfrist	120
7.8	Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig	121

8	Den specifika miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi	124
8.1	Den specifika miljöbedömningen ska utföras i ett enda förfarande och omfatta alla relevanta bedömningar.....	124
8.2	Delar av den specifika miljöbedömningen ska ingå i tidsfristerna.....	129
8.3	Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning	130
9	Förnybartdirektivet förutsätter ett mer effektivt avgränsningssamråd	136
9.1	Underlaget ska ges in till och bedömas av länsstyrelsen innan avgränsningssamråd inleds	136
9.2	Det ska ställas högre krav på det underlag som tas fram inför avgränsningssamråd	138
10	Artskydd och verksamheter och åtgärder för förnybar energi.....	141
10.1	Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse.....	141
10.2	En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska inte anses avsiktligt störa eller döda skyddade arter.....	145
11	Rätt till domstolsprövning.....	146
12	Bemyndigande om att bedöma betydande miljöpåverkan	150
13	Anmälan behöver inte göras om tillstånd söks.....	151
14	Utrymmet för digital handläggning ska öka.....	152
15	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	152
16	Konsekvensanalys.....	153
16.1	Det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas	153
16.2	Vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas	153
16.3	De olika alternativ som finns för att uppnå förändringen och de fördelar respektive nackdelar som bedöms finnas med dessa.....	153
16.4	Det eller de alternativ som bedöms lämpligast och av vilka skäl.....	153
16.5	Kostnader som förslaget medför	154
16.5.1	För staten	154
16.5.2	För kommuner	155
16.5.3	För regioner	155
16.5.4	För företag och andra enskilda	155
16.6	Konsekvenser för miljön	156
16.7	Åtgärder som har vidtagits för att förslaget eller beslutet inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt.....	156
17	Författningskommentar	157

17.1	Förslag till lag (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.....	157
17.2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	160
17.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	165
17.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	168
17.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	170
17.6	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	172
17.7	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	175
17.8	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	177

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas författningsförslag som genomför bestämmelserna om tillståndsförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652. Promemorian innehåller även författningsförslag som syftar till att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning.

Förslagen innebär bl.a. att det införs tidsfrister för handläggningen av ärenden som rör förnybar energi. Hur lång tid som handläggningen av ett ärende får pågå beror på vilken typ av anläggning för produktion av förnybar energi som avses i en tillståndsansökan och varierar mellan en månad och tre år. Vidare föreslås nya bestämmelser som innebär att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska ges en större tyngd vid den bedömning som ska göras enligt 7 kap. miljöbalken av om en verksamhet eller åtgärd genomförs av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse. Det föreslås även nya bestämmelser i lagen om vissa rörledningar, lagen om Sveriges ekonomiska zon, lagen om kontinentalsockeln och naturgaslagen som innebär att en specifik miljöbedömning bara ska behöva göras en gång för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Om en specifik miljöbedömning som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har slutförts i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken ska den gälla även i tillståndsärenden enligt dessa lagar.

Det föreslås därutöver bestämmelser som syftar till att förbättra det underlag som tas fram inför ett avgränsningssamråd. Bestämmelserna gäller för alla typer av verksamheter och inte bara för förnybar energi.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som genomför rådets och Europaparlamentets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Ord och uttryck

2 § I lagen avses med *förnybar energi*: vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, och vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.

3 § I lagen avses med *uppgradering*: utbyte av utrustning i en anläggning för produktion av förnybar el i syfte att

1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller
2. öka anläggningens effektivitet.

4 § I lagen avses med *samlokaliserad energilagringsanläggning*: en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt, som en anläggning för produktion av förnybar energi.

5 § I lagen avses med *verksamhet eller åtgärd för förnybar energi*: en verksamhet eller en åtgärd som

1. innebär uppförande eller drift av
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller
 - b) en samlokaliserad energilagringsanläggning,
2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller
3. innebär uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi.

Bemyndiganden

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

2. kommuners arbete med att bistå en kontaktpunkt i uppgiften att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunala myndigheter att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 6 kap. 29 § och 7 kap. 29 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 6 kap. 29 a, 32 a och 32 b §§ och 7 kap. 29 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

25 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att det, för vissa slags verksamheter och åtgärder, ska göras en bedömning av om de kan antas medföra betydande miljöpåverkan, och

2. hur en bedömning om betydande miljöpåverkan ska göras.

29 §²

Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen *och* innebära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden samråder om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. *Samrådet ska* innebära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden

1. ger in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen innan samrådet inleds eller information till ett annat land lämnas enligt 33 §, och

2. samråder om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Om samrådet avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska samrådet även avse hur allvarliga

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande v användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2017:955.

kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas.

29 a §

Länsstyrelsen ska, efter dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, bedöma om underlaget inför avgränsningssamrådet är tillräckligt för att inleda samrådet eller informera ett annat land enligt 33 §. Bedömningen ska göras innan avgränsningssamråd med övriga som ska ingå i samrådsgruppen inleds och innan ett annat land informeras.

32 a §

Om ett avgränsningssamråd rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi är länsstyrelsens bedömning enligt 32 § avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bindande för prövningsmyndigheten.

Ett sådant beslut av länsstyrelsen som avses i första stycket får inte överklagas.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

32 b §

Trots 32 a § första stycket får prövningsmyndigheten begära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska komplettera miljö-konsekvensbeskrivningens omfattning, om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. det är nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

7 kap.

29 §³

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett *väsentligt* allmänintresse och
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett *allt överskuggande* allmänintresse, och
3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

29 c §

Vid tillämpningen av 29 § ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi anses genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller förnybar energi.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2001:437.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ska införas två nya paragrafer, 3 e och 3 f §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 e §

Trots 3 a § tredje stycket 3 och 4 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 3 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 3 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

3 f §

Det som sägs i 3 e § hindrar inte att ett beslut om tillstånd enligt 3 § förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

*och miljön mot skador och
olägenheter.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska införas två nya paragrafer, 4 a och 6 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som rörledningen kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av rörledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 b §

Det som sägs i 4 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska införas två ny paragraf, 6 b och 6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 b §

Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 5 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 c §

Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter som

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

*åtgärden eller verksamheten kan
medföra.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.6 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857),

dels att nuvarande 2 kap. 17 a § ska betecknas 2 kap. 17 b §,

dels att rubriken närmast före nuvarande 2 kap. 17 a § ska placeras närmast före den nya 2 kap. 17 b §,

dels att 2 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf. 2 kap. 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

17 §²

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

17 a §

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2024:969.

Trots 17 § ska följande gälla:

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 b får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

18 §³

En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.7 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs¹ att det i naturgaslagen (2005:403) ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 8 b § och 2 kap. 7 a och 9 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 b §

Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses detsamma som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 kap.

7 a §

Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som gasledningen, och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den, kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

9 a §

Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.8 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att nuvarande 9 kap. 27 b § ska betecknas 9 kap. 27 h §,

dels att, 9 kap. 22, 27 a och 46 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 4 a §, 9 kap. 27 b–27 g §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 a §

Med åtgärd för förnybar energi avses i denna lag en åtgärd som

1. kräver bygglov, marklov eller anmälan enligt denna lag, och

2. som omfattas av 5 § lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi,

9 kap.

22 §

Om ansökningen är ofullständig, får byggnadsnämnden förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om föreläggandet inte följs.

Om ansökningen avser en åtgärd för förnybar energi, ska föreläggandet beslutas inom tre veckor från den dag då ansökan kom in till nämnden.

Om föreläggandet inte följs, får byggnadsnämnden avvisa ansökan eller avgöra ärendet i befintligt skick.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

27 a §²

När en ansökan om lov eller förhandsbesked har kommit in till byggnadsnämnden, ska nämnden skriftligen informera sökanden om

1. vilka tidsfrister som gäller för beslut om ansökan, 1. vilka tidsfrister som gäller för beslut *med anledning av* ansökan,
2. att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
3. möjligheterna att överklaga nämndens beslut.

Om tidsfristen för beslut börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska skriftlig information lämnas om ändringen.

Om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska skriftlig information om förlängningen och skälen för den lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Om en ansökan gäller en sådan solenergianläggning som avses i 27 e § första stycket 1 ska nämnden, när information lämnas enligt första stycket, skriftligen informera om att åtgärden ska anses ha fått lov om ärendet inte har avgjorts inom fyra veckor från det att ansökan är fullständig.

27 b §

Byggnadsnämnden ska skriftligen informera sökanden om att ansökan är fullständig inom tre veckor från det att

1. ansökan kom in, om den då var fullständig, eller
2. ansökan blev fullständig efter att bristerna i den har avhjälpats.

27 c §

Om tidsfristen för beslut om lov eller förhandsbesked börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska byggnadsnämnden skriftligen in-

² Senaste lydelse 2018:1136.

formera sökanden om när tidsfristen börjat löpa.

27 d §

Om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den. Information ska lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

27 e §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket ska i stället vara fyra veckor, räknas från den dag byggnadsnämnden informerar sökanden om att ansökan är fullständig, och får inte förlängas om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av

1. en solenergianläggning med en installerad effekt på högst elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi, eller

2. en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt som inte är en jord- eller bergvärmepump.

Första stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 f §

Om en ansökan om en åtgärd för förnybar energi avser en sådan solenergianläggning som anges i 27 e § första stycket 1 och ärendet inte är avgjort inom fyra veckor, ska åtgärden anses ha fått lov. Byggnadsnämnden ska i så fall utfärda ett beslut med den innebörden.

Första stycket gäller inte åtgärder som avser historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 g §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket får förlängas en gång och med högst två veckor, om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av en solenergi-anläggning som inte omfattas av 27 f i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi.

Första stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 b §

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, tillämpas bestämmelserna i 27 och 27 a §§.

27 h §³

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska 27–27 g §§ tillämpas. Vid tillämpningen ska det som sägs om den dag ansökan kom in avse den dag beslutet om återförvisning fick laga kraft.

46 §⁴

Vid handläggningen av en anmälan tillämpas bestämmelserna om ansökans innehåll i 21 §, föreläggande i 22 §, information om tidsfrister i 27 a § och återförvisning för förnyad handläggning i 27 b §. Vid tillämpningen av 27 a § tredje stycket ska hänvisningen till 27 § tredje stycket avse 45 § tredje stycket.

Vid handläggningen av en anmälan ska byggnadsnämnden tillämpa bestämmelserna om

- ansökans innehåll i 21 §,
- föreläggande i 22 §, och
- information om tidsfrister i 27 a–d §§ och 27 h §.

Vid tillämpningen ska det som sägs om ansökan avse anmälan och

³ Senaste lydelse av tidigare 9 kap. 27 b § 2018:1136.

⁴ Senaste lydelse 2019:412.

det som sägs om sökanden ska avse anmälaren. Vid tillämpningen av 27 d § ska hänvisningen till 27 § tredje stycket i stället avse 45 § tredje stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.9 Förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

Härigenom förskrivs att lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla vid utgången av december 2025.

2.10 Förslag till förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns kompletterande bestämmelser till lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 § Förordningen är meddelad med stöd av

- 6 § 2 lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi i fråga om 8 §, i fråga om kommunerna,
- 7 § samma lag i fråga om 9 §, i fråga om kommunerna, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ord och uttryck

3 § Ord och uttryck i förordningen har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

4 § Med ärenden som rör förnybar energi avses i denna förordning följande tillstånds-, dispens- och anmälningsförfaranden om de avser eller behövs för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi eller en ändring av en sådan verksamhet:

1. ansökan om tillstånd eller dispens enligt 7 kap. miljöbalken eller enligt förordningen (1998:1252) om områdesskydd,
2. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 11 kap. miljöbalken eller enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter,
3. anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken,
4. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 8 kap. 5 §, 20 kap. 2 eller 4 §, 21 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 eller 17 §, 29 kap. 5–17, 40, 41, 65 eller 67–72 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) eller enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd,
5. anmälan enligt 3 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket,
6. ansökan om tillstånd enligt 3 eller 15 a § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
7. ansökan om tillstånd enligt 39, 43, 44, 45, 47 eller 48 § väglagen (1971:948),
8. ansökan om koncession enligt 1 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
9. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 15 eller 27 § skogsvårdslagen (1979:429),

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

10. ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950),
11. ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
12. ansökan om koncession enligt 2 kap. ellagen (1997:857),
13. ansökan om koncession för att bygga eller använda en naturgasledning eller en förgasningsanläggning enligt 2 kap. 1 eller 2 § naturgaslagen (2005:403),
14. ansökan om lov enligt 9 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
15. ansökan om godkännande enligt 9 b § förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter.

Kontaktpunkt för ärenden som rör förnybar energi

5 § Statens energimyndighet ska ansvara för en digital kontaktpunkt för vägledning och information om ärenden som rör förnybar energi.

6 § Statens energimyndighet ska genom kontaktpunkten tillhandahålla

1. generell information om de krav som gäller för ärenden som rör förnybar energi,
2. direktlänkar till vägledning och specifik information om ärenden som rör förnybar energi,
3. kontaktuppgifter och direktlänkar till de myndigheter som ska handlägga ärenden som rör förnybar energi, och
4. en digital handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för förnybar energi som uppfyller kraven i artikel 16.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023.

7 § Kommunerna och följande myndigheter ska bistå Statens energimyndighet i arbetet med kontaktpunkten:

- Boverket,
- Energimarknadsinspektionen,
- Havs- och vattenmyndigheten,
- länsstyrelserna,
- Naturvårdsverket
- Skogsstyrelsen,
- Statens jordbruksverk,
- Regeringskansliet,
- Riksantikvarieämbetet.

Kommunerna och myndigheterna ska inom sina respektive ansvarsområden se till

1. att det på den egna webbplatsen finns uppdaterad vägledning och specifik information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten prövar, och
2. att handlingar kan lämnas in digitalt till de myndigheter som prövar ärenden som rör förnybar energi.

Statistik om handläggningstider för ärenden som rör förnybar energi

8 § Kommunerna och de myndigheter som anges i 9 § ska senast den 1 april varje år till Statens energimyndighet lämna uppgifter om

1. antal ärenden som rör förnybar energi som kommunen eller myndigheten har avgjort under föregående kalenderår, och

2. i fråga om de ärenden som avses i 1, hur lång tid som gått från det att tidsfristen har börjat löpa till dess att ärendet har avgjorts av kommunen eller myndigheten.

9 § Statens energimyndighet ska

1. ta emot, sammanställa och analysera de uppgifter som avses i 9 §, och

2. senast den 15 juni varje år till regeringen redovisa den sammanställda statistiken och en analys av hur tidsåtgången för prövning av ärenden som rör förnybar energi förhåller sig till kraven om tidsfrister i direktiv (EU) 2018/2000.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2.11 Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kontinentalsockelförordningen (1966:315)

dels att 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 5 b–5 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4§²

Regeringen prövar frågor om tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln, om inte annat följer av 5 §. Regeringen prövar även frågor om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid samt utläggning av undervattenskablar och rörledningar enligt 2 b § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

En ansökan om tillstånd ska ges in till Regeringskansliet och innehålla

1. uppgift om sökandens hemvist och postadress samt, när sökanden är ett utländskt företag, om den filial som sökanden har eller avser att inrätta i Sverige för den planerade verksamheten,

2. uppgift om den planerade verksamhetens art och omfattning samt om det område och den tid ansökan avser,

3. ett arbetsprogram för verksamheten,

4. de uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs,

5. uppgift om de åtgärder sökanden anser nödvändiga för att förebygga vattenförorening och intrång på sjöfart, fiske och andra allmänna och enskilda intressen,

6. uppgift om sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar för verksamheten,

7. en karta, upprättad enligt Sveriges geologiska undersöknings anvisningar, tillsammans med en beskrivning över det område som avses med ansökan,

8. intyg som sökanden vill åberopa för att styrka uppgifter som avses i 3–6, *och*

9. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 3 a § tredje stycket 3 eller 4 lagen om kontinentalsockeln.

8. intyg som sökanden vill åberopa för att styrka uppgifter som avses i 3–6,

9. den miljökonsekvensbeskrivning *eller det förenklade underlag* som krävs enligt 3 a § tredje stycket 3 eller 4 lagen om kontinentalsockeln, *och*

10. i fall som avses i 3 e § lagen om kontinentalsockeln, den miljökonsekvensbeskrivning som har

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2023:279.

tagits fram i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken.

5 b §

Om en ansökan om tillstånd enligt 4, 4 a eller 5 a § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska ärendet avgöras inom tre år. Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 5 c § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom två år om det avser

1. uppgradering av en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande av en havsbaserad anläggning för förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1, uppgraderas eller att en anläggning som avses i 2 uppförs,

4. anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1, eller

5. anslutning av en landbaserad anläggning för förnybar energi till ett nät.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

5 c §

Den myndighet som tar emot en ansökan som avses i 5 b § ska, så

snart som möjligt och senast 45 dagar efter att ansökan kom in,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska myndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

5 d §

En tidsfrist enligt 5 b § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen har börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet i EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 5 b § andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om en tidsfrist förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål och ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (1978:164) om vissa rörledningar

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 4 a, 7 b och 7 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

En ansökan om koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska vara skriftlig. Ansökan ska ges in till Energimarknadsinspektionen och innehålla uppgifter om

1. sökandens namn, yrke, hemvist och adress,
2. den tid för vilken koncession begärs,
3. de fastigheter som berörs av ansökan samt namn och adress på fastighetsägare, förvaltare av trafikleder och övriga sakägare,
4. markanvändning och planförhållanden i berörda områden,
5. hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas.
6. den inverkan på allmänna och enskilda intressen som den avsedda verksamheten kan bedömas få samt de åtgärder som sökanden anser behövliga för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt,
7. planen för den avsedda verksamheten samt sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar att fullfölja planen,
8. de huvudsakliga villkor som enligt sökandens mening bör gälla för verksamheten, *och*
9. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 4 § fjärde stycket 2 eller 3 lagen (1978:160) om vissa rörledningar.

8. de huvudsakliga villkor som enligt sökandens mening bör gälla för verksamheten,
9. den miljökonsekvensbeskrivning *eller det förenklade underlag* som krävs enligt 4 § fjärde stycket 2 eller 3 lagen om vissa rörledningar, *och*

10. i fall som avses i 4 a § lagen om vissa rörledningar, den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken.

4 a §

Om en ansökan om koncession avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi och det finns sådana brister som anges i 4 §, ska

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2022:1407.

ett föreläggande om att avhjälpa bristerna ges så snart som möjligt och senast 45 dagar från den dag då ansökan kom in till myndigheten.

Om det inte finns skäl för ett föreläggande enligt första stycket ska Energimarknadsinspektionen, så snart som möjligt och senast 45 dagar från det att en ansökan kom in till myndigheten eller en brist har avhjälppts, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

7 b §

I ärenden som avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi ska ärendet avgöras inom

1. två år om den anläggning som ska anslutas är landbaserad, och

2. tre år, om den anläggning som ska anslutas är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag Energimarknadsinspektionen skickar information till sökanden enligt 4 a § om att handläggningen av ärendet har påbörjats

7 c §

Trots 7 a § tredje stycket får en tidsfrist enligt 7 b § förlängas vid högst ett tillfälle med högst sex månader om det

1. efter att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre

omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.13 Förslag till ändring i kulturmiljöförordningen (1988:1188)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kulturmiljöförordningen (1988:1188)²
dels att nuvarande 36 § ska betecknas 40 §,
dels att rubriken närmast före nuvarande 36 § ska sättas närmast före den nya 40 §,
dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 36–39 §§, och närmast före 36 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

36 §

Om en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska länsstyrelsen, om inte annat följer av 37 §, avgöra ärendet inom

1. två år om ärendet gäller en anläggning som är landbaserad, och

2. tre år om gäller en anläggning som är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag länsstyrelsen skickar information till sökanden enligt 37 § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

37 §

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 36 § 2013:554.

Trots 36 § första stycket ska länsstyrelsen avgöra ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi inom

1. ett år om ärendet gäller

a) uppgradering av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i a uppgraderas eller att en anläggning som avses i 1 b uppförs eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i b eller c eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i a, och

2. två år, om ärendet gäller uppgradering av en sådan anläggning som avses i 1 a som i stället är havsbaserad eller uppförande eller anslutning av en sådan anläggning som avses i 1 b, c, eller d och som i stället är havsbaserad.

38 §

Länsstyrelsen ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 36 § kom in,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska tillståndsmyndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om

att handläggningen av ärendet har påbörjats.

39 §

Tidsfristen enligt 36 § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som länsstyrelsen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet i EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 37 § får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon,

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 3–6 §§, och närmast före 3 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna förordning är meddelad med stöd av

– 2 § andra stycket lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon i fråga om 2 §,

– 9 § första stycket *lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon* i fråga om 7 §,

– 11 § *lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon* i fråga om 8 §, och

– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om 9 §.

– 9 § första stycket *samma lag* i fråga om 7 §,

– 11 § *samma lag* i fråga om 8 §, och

– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om *övriga bestämmelser*

Tillståndsprövning för förnybar energi

3 §

Om en ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi ska ärendet avgöras inom tre år.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom två år om ansökan avser

1. uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande av anläggning för förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2024:153.

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas, eller att en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i b eller c eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i a.

Tidsfristen börjar löpa den dag sökanden informeras enligt 4 § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

4 §

Den myndighet som tar emot en ansökan som avses i 3 § ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att ansökan kom in,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska myndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

5 §

En tidsfrist enligt 3 § får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av

kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

Om en tidsfrist förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.15 Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096)

Härigenom föreskrivs¹ att det i skogsvårdsförordningen (1993:1096) ska införas tre nya paragrafer, 28, 28 a och 28 b §§, och närmast före 28 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

28 §

Om en ansökan om tillstånd till avverkning enligt 15 eller 27 § skogsvårdslagen (1979:429) eller en anmälan enligt 15 § denna förordning avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi, ska Skogsstyrelsen avgöra ärendet inom två år. Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 28 a § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom ett år ärendet gäller

1. uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande en anläggning för produktion av förnybar el som har en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas eller att en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

4. anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Uttrycken uppgradering, samlokalisering energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

28 a §

Skogsstyrelsen ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 28 § kom in,

- 1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller*
- 2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.*

När bristerna har avhjälpits ska Skogsstyrelsen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpits, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

28 b §

En tidsfrist enligt 28 § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

- 1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,*
- 2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,*
- 3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller*
- 4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.*

En tidsfrist enligt 28 § andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.16 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

dels att 23, 25 e och 25 f §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 21 § ska sättas närmast före 22 §,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 21–21 d §§, och närmast före 21 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

21 §

Om en ansökan om tillstånd eller anmälan avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska den myndighet som prövar ärendet i första instans, om inte annat anges i 21 a eller b §, avgöra ärendet inom

1. två år om det avser en anläggning som är landbaserad, och

2. tre år om det avser en anläggning som är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 21 c § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

21 a §

Trots 21 § första stycket ska ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avgöras inom

1. ett år om ärendet gäller

a) uppgradering av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en ny landbaserad anläggning för produktion av förnybar el med en installerad effekt som är lägre än 150 kilowatt,

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i a uppgraderas eller att en anläggning som avses i b uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i b eller c eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i a, och

2. två år, om ärendet gäller uppgradering av en anläggning som avses i 1 a och som i stället är havsbaserad, eller uppförande eller anslutning av en anläggning som avses i 1 b, c, eller d och som i stället är havsbaserad.

21 b §

Trots 21 § första stycket får handläggningen av en anmälan som avser installation av en värmepump, med en installerad effekt som understiger 50 megawatt, inte pågå längre än

1. tre månader, om anmälan avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur mark, och

2. en månad, om anmälan avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur ytvatten, grundvatten eller avloppsvatten.

När tidsfristen har löpt ut ska tillsynsmyndigheten meddela sökanden att verksamheten får påbörjas eller åtgärden vidtas.

21 c §

Den myndighet som handlägger en ansökan eller anmälan som avses i 21, 21 a eller 21 b § ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan eller anmälan kom in,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan eller anmälan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska myndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

21 d §

En tidsfrist enligt 21 § får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som den myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 21 a § får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket. En tidsfrist enligt 21 § b får inte förlängas.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

23 §²

Om tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken söks till en verksamhet eller åtgärd som avses i 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) behöver anmälan inte göras.

Om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken söks till en verksamhet eller åtgärd som avses i 1 kap. 10 eller 11 § miljöprövningsförordningen (2013:251) behöver anmälan inte göras.

25 e §³

En anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken ska ges in i tre exemplar, om den avser en verksamhet eller åtgärd som enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) omfattas av "tillståndsplikt A", och i två exemplar i övriga fall.

En anmälan om miljöfarlig verksamhet ska lämnas in i det antal exemplar och i det format som tillsynsmyndigheten anger.

25 f §⁴

När en anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken har getts in ska

1. den kommunala nämnden genast skicka ett exemplar av handlingarna till länsstyrelsen, om anmälan har getts in till nämnden, och

2. länsstyrelsen genast skicka ett exemplar av handlingarna till den kommunala nämnden, om anmälan har getts in till länsstyrelsen.

Om anmälan avser en verksamhet som enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) omfattas av "tillståndsplikt A", ska nämnden eller länsstyrelsen också skicka ett exemplar av anmälan till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

När en anmälan om miljöfarlig verksamhet har lämnats in ska

1. den kommunala nämnden genast skicka handlingarna till länsstyrelsen, om anmälan har getts in till nämnden, och

2. länsstyrelsen genast skicka handlingarna till den kommunala nämnden, om anmälan har getts in till länsstyrelsen.

Om anmälan avser en verksamhet som enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) omfattas av "tillståndsplikt A", ska nämnden eller länsstyrelsen också skicka handlingarna till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 2013:262.

³ Senaste lydelse 2018:2005.

⁴ Senaste lydelse 2018:2005.

2.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

Härigenom föreskrivs¹ att det i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd ska införas tre nya paragrafer, 8 a – 8 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

Om en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi ska den myndighet som prövar ärendet, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att anmälan kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om anmälan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska myndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

8 b §

Tillsynsmyndigheten ska slutföra handläggningen av ett ärende som avses i 8 a § inom två år från den

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

dag då sökanden informerades enligt 8 a § om att handläggningen har påbörjats.

Trots första stycket ska handläggningen slutföras inom ett år om ärendet avser

1. uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande av en ny anläggning för produktion av förnybar el med en installerad effekt som är lägre än 150 kilowatt,

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas eller en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

4. anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1.

8 c §

En tidsfrist enligt 8 b § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 8 b § andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.18 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket

Härigenom föreskrivs¹ att det i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket ska införas fyra nya paragrafer, 2 a och 3 a–3 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagring, anläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

3 a §

Om en anmälan enligt 3 § avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi ska länsstyrelsen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att anmälan kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om anmälan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska länsstyrelsen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

3 b §

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Länsstyrelsen ska slutföra handläggningen av ett ärende som avses i 3 a § inom två år från den dag länsstyrelsen skickade information till sökanden enligt 3 a § om att handläggningen har påbörjats.

Trots första stycket ska handläggningen slutföras inom ett år om ärendet avser

1. uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande av en ny anläggning för produktion av förnybar el med en installerad effekt som är lägre än 150 kilowatt,

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas eller en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

4. anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1.

3 c §

En tidsfrist enligt 3 b § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som länsstyrelsen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 3 b§ andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Härigenom föreskrivs¹ att det i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken ska införas fem nya paragrafer, 23 b–23 f §§, och närmast före 23 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

23 b §

Om ett ärende enligt 23 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska den myndighet som prövar ärendet i första instans, om inte annat anges i 23 c eller 23 d §, avgöra det inom

1. två år, om det avser en anläggning som är landbaserad, och

2. tre år om det avser en anläggning som är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 23 d § om att handläggningen har påbörjats.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagring, anläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

23 c §

Trots 23 b § första stycket ska ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avgöras inom

1. ett år om ärendet gäller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

a) uppgradering av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en ny landbaserad anläggning för produktion av förnybar el med en installerad effekt som är lägre än 150 kilowatt,

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i a uppgraderas eller att en anläggning som avses i b uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i b eller c eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i a, och

2. två år, om ärendet gäller, uppgradering av en anläggning som avses i 1 a och som i stället är havsbaserad eller uppförande eller anslutning av en anläggning som avses i 1 b, c, eller d och som i stället är havsbaserad.

23 d §

Trots 23 b § första stycket och 23 c § ska ett ärende som avser en strandskyddsdispens för installation av en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt, avgöras inom

1. en månad, om ärendet avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur ytvatten, grundvatten eller avloppsvatten, eller

2. tre månader, om ärendet avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur mark.

23 e §

Den som prövar en ansökan som avses i 23 b, 23 c eller 23 d §§ ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att ansökan kom in,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälppts ska den som prövar ansökan, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälppts, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

23 f §

En tidsfrist enligt 23 b § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som den beslutande myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 23 c § andra stycket förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket. En tidsfrist enligt 23 d § får inte förlängas.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.20 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

Härigenom föreskrivs¹ att det i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter ska införas tre nya paragrafer, 23 a–23 c §§, och närmast före 23 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

23 a §

Om en ansökan om tillstånd till markavvattning enligt 5 § eller en anmälan enligt 19 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska länsstyrelsen avgöra ärendet inom två år. Tidsfristen börjar löpa den dag länsstyrelsen skickar information till sökanden enligt 23 b § om att handläggningen har påbörjats.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom ett år om det avser

1) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad effekt än 150 kilowatt,

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas eller att en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1.

*Uttrycken uppgradering,
samlokaliserad energilagrings-*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

anläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

23 b §

Länsstyrelsen ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 23 a § kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska länsstyrelsen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

23 c §

En tidsfrist enligt 23 a § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 23 a § andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns

sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.21 Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Härigenom föreskrivs¹ att det i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) ska införas fyra nya paragrafer, 4 kap. 12 a–12 c §§, av följande lydelse.

4 kap.

12 a §

Vid tillämpningen av 12 § ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi anses tillgodose ett allmänintresse av större vikt utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagring, anläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

12 b §

Om en ansökan om tillstånd enligt 11 § avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi ska den förvaltningsmyndighet som prövar ärendet i första instans, om inte annat anges i 12 c §, avgöra det

1. inom två år om det avser en anläggning i inlandsvatten, och

2. inom tre år om det avser en anläggning i kustvatten.

Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 12 d § om att handläggningen har påbörjats.

12 c §

Trots 12 b § ska ett ärende som avser en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi avgöras

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

1. inom ett år om ärendet gäller
a) uppgradering av en
anläggning för produktion av
förnybar el i inlandsvatten,

b) uppförande en anläggning för
produktion av förnybar el med en
lägre installerad effekt än 150
kilowatt i inlandsvatten,

c) uppförande av en samlokali-
serad energilagringsanläggning i
anslutning till att en anläggning
som avses i a uppgraderas eller att
en anläggning som avses i b
uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en
anläggning som avses i b eller c
eller, efter uppgradering, av en
anläggning som avses i a, och

2. inom två år, om ärendet gäller
uppgradering av en anläggning
som avses i a och som i stället är
lokaliserad i kustvatten eller
uppförande eller anslutning av en
anläggning som avses i 1 b, c eller
d och som i stället är lokaliserad i
kustvatten.

12 d §

Den myndighet som prövar en
ansökan som avses i 12 b eller
12 c § ska, så snart som möjligt och
senast 45 dagar efter att ansökan
kom in,

1. skicka information till
sökanden om att handläggningen
av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig,
förelägga sökanden att komplettera
ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska
den som prövar ansökan, så snart
som möjligt och senast 45 dagar
efter att bristerna har avhjälpats,
skicka information till sökanden om
att handläggningen av ärendet har
påbörjats.

12 e §

En tidsfrist enligt 12 b § får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som den myndighet som prövar ärendet inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 12 c § får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter²

dels att 9 b och 9 e §§ ska betecknas 9 e § och 9 f §§,

dels att den nya 9 e § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 9 b § ska sättas närmast före den nya 9 f §,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 9 b–9 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §

Om en ansökan om godkännande enligt artikel 24 i förordning (EG) nr 1069/2009 avser en anläggning för energiproduktion ska Jordbruksverket avgöra ärendet inom två år.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom ett år om ansökan avser en anläggning för produktion av el med en lägre installerad effekt än 150 kilowatt.

Tidsfristen börjar löpa den dag Jordbruksverket skickar information till sökanden enligt 9 c § om att handläggningen har påbörjats.

9 c §

Jordbruksverket ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar från den dag då en ansökan som avses i 9 b § kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska Jordbruksverket, så snart som

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 9 c § 2009:1267.

möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpits, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

9 d §

En tidsfrist enligt 9 b § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som Jordbruksverket inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 9 b § andra stycket förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i 1–3.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

9 b §³

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om den tid inom vilken en myndighet ska fatta beslut i ärenden om godkännande eller tillstånd.

9 e §

Jordbruksverket får i fråga om andra ärenden än de som avses i 9 b § meddela föreskrifter om den tid inom vilken en myndighet ska fatta beslut i ärenden om godkännande eller tillstånd.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.23 Förslag till förordning om ändring i naturgasförordningen (2006:1043)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om naturgasförordningen (2006:1043)

dels att 6 och 10 a §§ ska ha följande lydelse,

*dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 7 a, 10 b, 10 c och 12 a §§,
av följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §²

En ansökan enligt 4 eller 5 § ska vara skriftlig och ges in till Energi-
marknadsinspektionen. Utöver det som följer av 4 och 5 §§ ska ansökan
innehålla

1. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller
anläggningen samt en kostnadsberäkning

2. en karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller
anläggningens föreslagna placering samt en beskrivning av den mark som
behöver tas i anspråk för ledningen, stationen eller anläggningen,

3. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över
vilka ledningen avses dras fram eller på vilka stationen eller anläggningen
avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för
anläggningen,

4. uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark
för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot
sådana överenskommelser,

5. en redogörelse för sökandens organisation,

6. en redogörelse för hur de
allmänna hänsynsreglerna i 2 kap.
miljøbalken följs, *och*

7. den miljökonsekvensbeskriv-
ning som krävs enligt 2 kap. 7 §
andra stycket 2 eller 3
naturgaslagen (2005:403).

6. en redogörelse för hur de
allmänna hänsynsreglerna i 2 kap.
miljøbalken följs,

7. den miljökonsekvensbeskriv-
ning *eller det förenklade underlag*
som krävs enligt 2 kap. 7 § andra
stycket 2 eller 3 naturgaslagen
(2005:403), *och*

*8. i fall som avses i 2 kap. 7 a §
naturgaslagen, den miljökonse-
kvensbeskrivning som har tagits
fram i målet eller ärendet om
tillstånd enligt miljøbalken.*

7 a §

*Om ett ärende rör en verksamhet
eller åtgärd för förnybar energi ska
Energimarknadsinspektionen, så
snart som möjligt och senast 45*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om
främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2017:1036.

dagrar efter att en ansökan kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska Energimarknadsinspektionen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

10 a §³

I ärenden enligt 4 och 5 §§ ska beslut meddelas av regeringen inom fem år efter det att en fullständig ansökan kom in till Energimarknadsinspektionen.

I ärenden enligt 4 och 5 §§ ska beslut meddelas av regeringen inom fem år efter det att en fullständig ansökan kom in till Energimarknadsinspektionen *om inte annat följer av 10 b eller 10 c §.*

I ett ärende enligt 13 § ska beslut meddelas av regeringen inom tio år efter det att en fullständig ansökan kom in till Energimarknadsinspektionen.

Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet, får handläggningstiden vid högst ett tillfälle förlängas med högst den ursprungliga tidsfristens längd. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

I 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden finns bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när fullständig ansökan kommit in och om innehållet i ett sådant bevis.

10 b §

Om ett ärende enligt 4 eller 5 § rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska Energi- marknadsinspektionen avgöra ärendet inom två år.

Tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden enligt 7 a § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

10 c §

En tidsfrist enligt 10 b § får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som Energi-marknadsinspektionen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

12 a §

Om en ansökan om drifttillstånd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska Energi-marknadsinspektionen avgöra ärendet så snart som möjligt och senast inom två år efter det att en anmälan om ledningens färdigställande kom in till Energi-marknadsinspektionen.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter ska fortfarande tillämpas på ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.24 Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om artskyddsförordningen (2007:845)
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 b §, 14 a § och 15 a –
15 d §§, och närmast före 15 a § en ny rubrik av följande lydelse,
dels att 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I förordningen avses med

1. fågeldirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar,

2. art- och habitatdirektivet: rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom rådets direktiv 2006/105/EG

3. rådets förordning (EG nr 338/97): rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem,

4. kommissionens förordning (EG) nr 865/2006: kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 av den 4 maj 2006 om närmare föreskrifter för tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem,

5. CITES-konventionen: konventionen den 3 mars 1973 om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (SÖ 1974:41),

6. import: införsel till Sverige från ett område utanför Europeiska unionen,

7. export: utförsel från Sverige till ett område utanför Europeiska unionen,

8. reexport: återutförsel från Sverige till ett område utanför Europeiska unionen,

9. djurpark: permanent anläggning, som inte är en cirkus eller djuraffär, där levande djur av vilda arter förvaras i syfte att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år.

9. djurpark: permanent anläggning, som inte är en cirkus eller djuraffär, där levande djur av vilda arter förvaras i syfte att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år,

10. verksamhet eller åtgärd för förnybar energi: en verksamhet eller åtgärd som avses i 5 § lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2011:197.

11. uppgradering: den innebörd ordet har enligt 3 § lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

12. samlokaliserad energilagringsanläggning: den innebörd ordet har enligt 4 § lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

4 b §

Vid tillämpningen av 4 och 4 a §§ ska sådant dödande eller sådan störning av vilda fåglar eller vilda djur, eller störning av deras livsmiljöer, som sker till följd av en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi inte anses som avsiktlig, om verksamhetsutövaren har vidtagit nödvändiga åtgärder för att förhindra att en betydande negativ påverkan på en arts population uppstår.

14 a §

Vid tillämpningen av 14 § ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi anses genomföras av skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan.

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

15 a §

Om en ansökan om dispens avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska länsstyrelsen, om inte annat anges i 15 b §, avgöra ärendet

1. inom två år, om det avser en anläggning som är landbaserad, och

2. inom tre år, om det avser en anläggning som är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag länsstyrelsen skickar information till sökanden enligt 15 c § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

15 b §

Trots 15 a § första stycket ska ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avgöras inom

1. ett år om ärendet gäller

a) uppgradering av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i a uppgraderas eller att en anläggning som avses i b uppförs, eller

d) anslutning till ett nät av en anläggning som avses i b eller c eller, efter uppgradering av en anläggning som avses i a, eller

2. två år om ärendet gäller uppgradering av en anläggning som avses i 1 a och som i stället är havsbaserad, eller uppförande eller anslutning av en anläggning som avses i 1 b, c eller d och som i stället är havsbaserad.

15 c §

Länsstyrelsen ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 15 a eller 15 b § kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska länsstyrelsen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

15 d §

En tidsfrist enligt 15 a § får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som länsstyrelsen inte hade kunnat påverka eller

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 15 b § får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.25 Förslag till förordning om ändring i vägförordningen (2012:707)

Härigenom föreskrivs¹ att det i vägförordningen (2012:707) ska införas tre nya paragrafer, 6 kap. 6 a–c §§, och närmast före 6 a §, en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Handläggning av ärenden om förnybar energi

6 a §

Om en ansökan om tillstånd enligt 39, 43–45, 47 eller 48 §§ väglagen (1971:948) avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska den beslutande myndigheten avgöra ärendet inom två år. Tidsfristen börjar löpa den dag den beslutande myndigheten skickar information till sökanden enligt 6 b § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Trots första stycket ska ärendet avgöras inom ett år, om det avser

1. uppgradering en anläggning för produktion av förnybar el,

2. uppförande en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt,

3. uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till att en anläggning som avses i 1 uppgraderas eller en anläggning som avses i 2 uppförs, eller

4. anslutning till ett nät av en anläggning som avses i 2 eller 3 eller, efter uppgradering, av en anläggning som avses i 1.

Uttrycken uppgradering, samlokaliserad energilagringsanläggning och verksamhet eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

åtgärd för förnybar energi har i denna förordning samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 b §

Den beslutande myndigheten ska, så snart som möjligt, och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 6 a § kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska den beslutande myndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna har avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

6 c §

En tidsfrist enligt 6 a § första stycket får förlängas en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som myndigheten inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. om det finns andra synnerliga skäl.

En tidsfrist enligt 6 a § andra stycket får förlängas en gång med högst tre månader om det finns

sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska den beslutande myndigheten skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet

2.26 Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbedömningsförordningen (2017:966)

dels att 1, 8 och 9 §§ och rubriken närmast före 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 14 a och 14 b §§, och närmast före 14 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken. Förordningen är meddelad med stöd av

- 6 kap. 4 § miljöbalken i fråga om 2–4 §§,
- 6 kap. 21 § miljöbalken i fråga om 6 och 7 §§,
- 6 kap. 14 och 34 §§ miljöbalken i fråga om 23 och 24 §§,
- 6 kap. 38 § miljöbalken i fråga om 15 och 19 §§, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Samrådsunderlag för verksamheter och åtgärder

Underlag inför undersöknings-samråd

8 §

Samrådsunderlaget enligt 6 kap. 24 § första stycket 1 *och 30 § andra stycket* miljöbalken ska innehålla uppgifter om

1. verksamhetens eller åtgärdens utformning och omfattning,
2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,
3. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering,
4. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,
5. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,
6. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,
7. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och
8. den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas.

Om samrådsunderlaget avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna

av allvarliga kemikalieolyckor, ska underlaget innehålla en upplysning om detta.

9 §

De uppgifter som ska finnas med i samrådsunderlaget ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till

1. om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån sådana omständigheter som avses i 10–13 §§, om samrådsunderlaget tas fram inför undersöknings-samrådet, och

2. vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha, om samrådsunderlaget tas fram inför avgränsningssamrådet.

De uppgifter som ska finnas med i samrådsunderlaget ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån sådana omständigheter som avses i 10–13 §§.

Underlag inför avgränsningssamrådet

14 a §

Samrådsunderlaget enligt 6 kap. 29 § andra stycket miljöbalken ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning enligt 6 kap. 32 § miljöbalken av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla.

14 b §

Underlaget ska utöver den information som anges i 8 § innehålla

1. kartor som visar

a) den mark som planeras att tas i anspråk under verksamhetens drifts- och uppförandefas, och

b) skyddade områden enligt 7 kap. 2, 4, 9–13, 19, 21 eller 28 § miljöbalken, i eller intill det område där verksamheten avses att lokaliseras eller åtgärden vidtas,

2. tekniska beskrivningar av

a) verksamhetens olika faser från uppförande till återställande av miljön,

b) byggnader och andra anläggningar som planeras att uppföras, och

c) vilka byggmaterial och byggmetoder som planeras att användas,

3. uppgift om alternativa lokaliseringar som övervägts,

4. en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens sannolika påverkan på de faktorer som listas i 6 kap. 2 § miljöbalken samt påverkans art, omfattning, komplexitet, frekvens och reversibilitet, i den mån sådana uppgifter finns tillgängliga,

5. uppgift om andra åtgärder som har koppling till verksamheten eller åtgärden och vilka andra tillstånd, dispenser och lov som behövs för verksamheten eller åtgärden, och

6. projektets gränsöverskridande påverkan.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.27 Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

Härigenom föreskrivs att förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Bestämmelserna i 3 och 5–11 §§ gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.28 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (2021:808) om
nätkoncession

dels att 6 § ska ha följande lydelse,

*dels att ska införas fyra nya paragrafer, 20 a–20 d §§, och närmast före
20 a § en ny rubrik av följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Sökanden ska, utöver det som anges i 5 §, lämna in

1. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 17 § andra stycket 2 eller 3 ellagen (1997:857),

2. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, vilken bland annat ska innehålla en ritning över ledningens konstruktion och anslutning till en produktionsanläggning, station eller befintlig ledning,

3. en kostnadsberäkning

4. en karta över ledningens föreslagna sträckning,

5. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till de fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på något annat sätt berörs av anläggningen, och

6. uppgifter om vilka överenskommelser som har träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

Sökanden ska lämna in en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning, om ledningen ingår i ett transmissionsnät.

1. den miljökonsekvensbeskrivning *eller det förenklade underlag* som krävs enligt 2 kap. 17 § andra stycket 2 eller 3 ellagen (1997:857),

2. den miljökonsekvensbeskrivning *som har tagits fram i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken i de fall som avses i 2 kap. 17 a § ellagen,*

3. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, vilken bland annat ska innehålla en ritning över ledningens konstruktion och anslutning till en produktionsanläggning, station eller befintlig ledning,

4. en kostnadsberäkning,

5. en karta över ledningens föreslagna sträckning,

6. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till de fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på något annat sätt berörs av anläggningen, och

7. uppgifter om vilka överenskommelser som har träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Med en bestyrkt förteckning jämförs ett elektroniskt dokument som har undertecknats med en elektronisk underskrift.

Handläggning av ärenden som rör förnybar energi

20 a §

Om en ansökan om nätkoncession avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska ärendet, om inte annat följer av 20 b §, avgöras inom

1. två år, om ledningen ansluter till en produktionsanläggning som är landbaserad, och

2. tre år om ledningen ansluter till en produktionsanläggning som är havsbaserad.

Tidsfristen börjar löpa den dag när myndigheten skickar information till sökanden enligt 20 b § om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

Uttrycken uppgrädering, samlokalisering, energilagring, produktionsanläggning och verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

20 b §

Trots i 20 a § första stycket ska ett ärende avgöras inom

1. tre månader om ärendet avser en ändring av en lednings högsta tillåtna spänning efter att en produktionsanläggning har uppgräderats och den installerade effekten har höjts med högst 15 procent,

2. ett år om ärendet avser en ledning som ansluter till en landbaserad anläggning för förnybar el och om anläggningen

a) har uppgraderats och den installerade effekten har höjts med mer än 15 procent,

b) är ny och har en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) är en samlokaliserad energilagringsanläggning som har uppförts i anslutning till en anläggning som avses i a) eller b, och

3. två år om ärendet avser en ledning som ansluter till en anläggning för produktion av förnybar el som avses i 2 a, b eller c och som i stället är havsbaserad.

20 c §

Nätmyndigheten ska, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att en ansökan som avses i 20 a eller 20 b § kom in till myndigheten,

1. skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats, eller

2. om ansökan är bristfällig, förelägga sökanden att komplettera ansökan.

När bristerna har avhjälpats ska nätmyndigheten, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att bristerna avhjälpats, skicka information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats.

20 d §

Trots 19 § tredje stycket får en tidsfrist enligt 20 a § förlängas endast en gång med högst sex månader om det

1. efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ärendet och förseningen beror på någon yttre omständighet som Nätmyndigheten

inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. är nödvändigt för att pröva en skyldighet som följer av EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 20 b § andra stycket 2 och 3 får förlängas en gång med högst tre månader om det finns skäl som anges i första stycket. En tidsfrist enligt 20 b § andra stycket 1 får inte förlängas.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

3 Förnybartdirektivet och andra EU-rättsakter på området

I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (2018 års förnybartdirektiv) finns bestämmelser om främjande av förnybar energi. Direktivet innehåller bl.a. bestämmelser som rör tillståndsförfaranden för anläggningar för produktion av förnybar energi och för anslutning av dessa till ett nät. I direktivet åläggs medlemsstaterna att införa tidsfrister för tillståndsförfaranden för kraftverk, dvs. anläggningar som producerar förnybar el, och att skapa minst en kontaktpunkt som ska vägleda exploatörer genom tillståndsförfarandena.

Den 22 december 2022 antog rådet förordning (EU) 2022/2577 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (nödförordningen). Genom förordningen infördes riktade åtgärder för viss teknik och vissa projekt som bedömdes ha störst potential när det gäller snabb utbyggnad av förnybar energi. Förordningen innehåller bl.a. tidsfrister för handläggning av ärenden som gäller viss solenergiutrustning, uppgradering av befintliga anläggningar för produktion av förnybar el och installation av värmepumpar. Förordningen var ursprungligen avsedd att tillämpas under en period om 18 månader från ikraftträdandet. Genom rådets förordning (EU) 2024/223 av den 22 december 2023 om ändring av nödförordningen förlängdes giltigheten av vissa artiklar till den 30 juni 2025.

Den 18 oktober 2023 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (i det följande kallat ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet är en del av 55-procentspaketet som innehåller ny eller uppdaterad lagstiftning på klimat-, energi- och transportområdena och som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Under pågående förhandlingar av ändringsdirektivet kompletterades 55-procentspaketet med den så kallade RePowerEU-planen som syftar till att snabbt fasa ut beroendet av energiimport från Ryssland. Planen innebär en höjd ambitionsnivå och ett högre mål för energieffektivitet och förnybar energi på EU-nivå.

Det övergripande målet med ändringsdirektivet är att öka andelen förnybar energi inom EU snabbare än vad som tidigare varit planerat. Genom direktivet höjs målet för andelen förnybar energi till 2030 från 40 procent till 42,5 procent. I syfte att snabba på utbyggnaden av förnybar energiproduktion och nät innehåller ändringsdirektivet bestämmelser för att effektivisera och förkorta tillståndsförfaranden för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för förnybar energi och för de tillgångar som krävs för att ansluta dem till ett nät. Vissa av

bestämmelserna i ändringsdirektivet permanentar bestämmelser i nödförordningen.

I denna promemoria föreslås författningsändringar för att genomföra artikel 1.7 i ändringsdirektivet. Bestämmelserna skulle ha genomförts senast den 1 juli 2024. Utöver dessa bestämmelser skulle även en bestämmelse om särskilda infrastrukturuområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet ha genomförts senast den 1 juli 2024 (artikel 1.6). Artikeln är inte tvingande för medlemsstaterna att genomföra och föreslås inte genomföras i Sverige.

I ändringsdirektivet finns bestämmelser som innebär att medlemsstaterna senast den 21 maj 2025 ska ha genomfört en nationell kartläggning för utbyggnaden av förnybar energi och senast den 21 februari 2026 ha antagit en eller flera planer för utpekande av s.k. accelerationsområden för förnybar energi. Inom dessa accelerationsområden ska särskilda krav på tillståndsförfaranden gälla. Med accelerationsområde avses en särskild plats eller ett särskilt område, på land, till havs eller på inlandsvatten, som av en medlemsstat har utsetts som särskilt lämplig eller lämpligt för uppförande av verk för förnybar energi. Som ett led i genomförandet av direktivet, i den del det avser accelerationsområden, har Statens Energimyndighet (Energimyndigheten) på uppdrag av regeringen genomfört en kartläggning av Sveriges territorium och ekonomiska zon för att identifiera områden med potential för utbyggnad av fossilfri energiproduktion och tillhörande energidistribution (Statens Energimyndighets rapport - Potentiella områden för fossilfri energi – delredovisning av uppdraget att kartlägga områden med energipotential inom Sverige). Uppdraget delredovisades den 25 oktober 2024. Frågan om utpekande av accelerationsområden bereds inom Regeringskansliet.

Övriga bestämmelser i direktivet ska vara genomförda den 21 maj 2025 (se [lagrådsremiss/prop] Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt).

I denna promemoria föreslås inte tidsfrister för den handläggning som sker i mark- och miljödomstol i första instans. Miljötillståndsutredningen har föreslagit en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess, SOU 2024:98). Frågan om domstolarnas roll i tillståndsprövningsprocessen bereds för närvarande i Regeringskansliet. Ansökningar om tillstånd som prövas av mark- och miljödomstol i första instans, t.ex. tillstånd enligt miljöbalken för att anlägga eller driva ett vattenkraftverk, omfattas därmed inte av denna promemoria.

4 Förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden, tidsfrister och kontaktpunkt

Syfte med direktivet

I promemorian avses fortsättningsvis med förnybartdirektivet den lydelse direktivet har enligt ändringsdirektivet. Direktivet i dess tidigare lydelse benämns 2018 års förnybartdirektiv.

Ett övergripande mål med förnybartdirektivet är att påskynda utbyggnaden av förnybar energi. I direktivet finns därför bestämmelser som syftar till att effektivisera tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi. Det handlar bl.a. om fler och kortare tidsfrister för fler tillståndsförfaranden än i 2018 års förnybartdirektiv. Förnybartdirektivet innehåller också bestämmelser som rör ärendehandläggning och miljöbedömning.

Bestämmelser om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet

Bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet omfattar alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi och tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk till nätet och för att integrera förnybar energi i värme- och kylnät. Verk för förnybar energi inbegriper enligt direktivet anläggningar för el och värme, värmepumpar, anläggningar som kombinerar olika energikällor men även anläggningar där energi lagras och som är lokaliserade i anslutning till en anläggning som producerar förnybar energi (samlokaliserad energilagring).

I tillståndsförfarandet ingår enligt förnybartdirektivet alla administrativa steg från bekräftelsen av en tillståndsansökans fullständighet till den relevanta behöriga myndighetens meddelande om det slutliga beslutet i första instans. Tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar ingår i tillståndsförfarandet enligt direktivet.

Bestämmelser om tidsfrister i förnybartdirektivet

En viktig del i förnybartdirektivet är tidsfristerna för handläggning av ansökningar som rör projekt för förnybar energi. I 2018 års förnybartdirektiv gällde tidsfristerna ansökningar om tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av kraftverk, dvs. anläggningar som producerar förnybar el. Ändringsdirektivet innebär att tidsfristerna gäller för anläggningar som producerar förnybar energi. Till skillnad från vad som gällde enligt 2018 års förnybartdirektiv gäller bestämmelserna om tidsfrister därmed även ansökningar som rör anläggningar som producerar biogas och förnybart framställd vätgas.

Huvudregeln är att tiden för att få en tillståndsansökan prövad i första instans inte ska överskrida två år. Kortare tidsfrister än två år gäller för anläggningar för produktion av förnybar el med en installerad effekt som understiger 150 kilowatt och för uppgradering av anläggningar för produktion av förnybar el, för energilagring som är samlokaliserad med sådana anläggningar, för solenergianläggningar och för värmepumpar. Huvudregeln för tillståndsförfaranden som gäller havsbaserad produktion av förnybar energi är att handläggningen av ärendet i första instans inte ska pågå längre än tre år. Tidsfristerna kan i vissa fall förlängas.

Den behöriga myndigheten ska enligt direktivet bekräfta en ansökans fullständighet inom 45 dagar från det att ansökan har mottagits. Tidsfristen för handläggningen av ansökan räknas från den dag då den behöriga myndigheten har bekräftat ansökans fullständighet.

Tiden för överklagande av beslut om tillstånd räknas inte med i tidsfristens längd. Detsamma gäller den tid under vilken en anläggning uppförs eller uppgraderas. De bestämmelser om tidsfrister som föreslås i denna promemoria gäller därför endast förvaltningsmyndigheternas prövning i första instans.

Förhållandet till EU:s miljölagstiftning

Enligt direktivet ska miljöbedömningen ingå i tillståndsförfarandet. Tidsfristerna börjar dock räknas efter att en fullständig ansökan har lämnats in till en behörig myndighet, dvs när en miljökonsekvensbeskrivning har getts in till prövningsmyndigheten. Av direktivet framgår vidare att om det krävs en miljöbedömning, ska den utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi.

Till skillnad från vad som gäller enligt 2018 års förnybartdirektiv är det inte möjligt att förlänga en tidsfrist med den tid det tar att pröva en skyldighet enligt EU:s miljölagstiftning. Det finns dock en generell möjlighet att förlänga en tidsfrist i högst tre eller sex månader på grund av exceptionella omständigheter. I direktivet ges som exempel på en sådan omständighet att en prövning enligt tillämplig unionsmiljörätt kräver en längre tidsfrist.

Innan en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, ska den behöriga myndigheten avge ett yttrande om omfattningen av och detaljnivån för den information som ska lämnas i miljökonsekvensbeskrivningen. Yttrandet ska avges med beaktande av den information som har lämnats av projektexploatören och omfattningen av miljökonsekvensbeskrivningen får därefter inte utökas.

Förnybartdirektivet innehåller bestämmelser om att planering, uppförande och drift av verk för förnybar energi ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse vid avvägning av olika rättsliga intressen i samband med tillämpning av Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG

av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten). En liknande bestämmelse fanns även i nödförordningen och har igenom ändringsdirektivet gjorts permanent.

Förnybartdirektivet innebär vidare att i de fall nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits i ett projekt för förnybar energi ska dödande eller störning av de arter som skyddas i artikel 12.2 i art- och habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet inte betraktas som avsiktlig.

Kontaktpunkt för ärenden som gäller förnybar energi

Kontaktpunkten för ärenden som gäller förnybar energi har i förhållande till 2018 års förnybartdirektiv fått ett utökat ansvar. Kontaktpunkten ska alltjämt på begäran av en sökande tillhandahålla vägledning och underlätta för sökanden under hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. Det utökade ansvaret handlar om att kontaktpunkten även ska vägleda sökanden i de delar av ansöknings- och tillståndsförfarandet som rör miljöskydd. Vidare anges i förnybartdirektivet att kontaktpunkten ska säkerställa att prövningsmyndigheterna håller tidsfristerna.

Regeringen har, i samband med genomförandet av 2018 års förnybartdirektiv, i förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi utsett Statens energimyndighet (Energimyndigheten) till ansvarig myndighet för att inrätta och ansvara för en digital kontaktpunkt för vägledning och information om ärenden som gäller förnybar el.

Överklagande och tvisteförfarande

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökanden och allmänheten har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och beviljandet av tillstånd att uppföra och driva verk för förnybar energi. Medlemsstaterna ska även säkerställa att administrativa och rättsliga överklaganden i samband med ett projekt för utveckling av ett verk för förnybar energi, anslutningen av verket till nätet och de tillgångar som krävs för utvecklingen av infrastrukturnät som behövs för att integrera energi från förnybara energikällor i energisystemet är föremål för det snabbaste administrativa och rättsliga förfarande som finns tillgängligt på relevant nationell, regional och lokal nivå. Detta ska även innefatta överklaganden som rör miljöaspekter.

5 Utgångspunkter för genomförandet av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden i svensk lagstiftning

5.1 Bestämmelser om tillståndsförfaranden för förnybar energi genomförs i varje berört regelverk

Bedömning: Bestämmelserna om handläggning av ärenden som rör förnybar energi och tidsfrister för sådan handläggning bör genomföras i varje berört regelverk som avser kommunala och statliga myndigheters samt regeringens prövning i tillstånds-, dispens- och anmälningsärenden som gäller förnybar energi.

Skälen för bedömningen: Lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi (bemyndigandelagen) och förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi innehåller en sektorsövergripande reglering som genomför 2018 års förnybartdirektiv. Bemyndigandelagen innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommunernas handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar och dispenser som gäller förnybar energi samt om kommunernas medverkan i arbetet med kontaktpunkt. Förordningen innehåller bestämmelser om tidsfrister för myndigheternas handläggning av ärenden som gäller förnybar energi. Vidare finns bestämmelser om kontaktpunkt för vägledning och information om ärenden som avser uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi.

Lösningen med ett sektorsövergripande regelverk motiveras i förarbetena med att bestämmelserna i 2018 års förnybartdirektiv träffar olika typer av tillstånd och anmälningar med olika komplexitet och att regleringen skulle bli svåröverskådlig om den delades upp på flera regelverk (prop. 2020/21:181, s. 9).

Ändringsdirektivet träffar inte bara fler typer av tillståndsförfaranden än 2018 års direktiv utan innehåller också mer detaljerade bestämmelser om handläggningen av tillståndsärenden. Det finns olika tidsfrister för olika projekt för förnybar energi. Dessutom är möjligheterna att förlänga en tidsfrist och tiden för förlängningen beroende av vilken typ av anläggning för förnybar energi som avses i en ansökan. Direktivet innehåller också detaljerade bestämmelser om handläggningen som sådan, t.ex. hur och när en prövningsmyndighet ska informera om att en ansökan är fullständig. Bestämmelserna om handläggning av ärenden som gäller förnybar energi är så detaljerade att det i många fall krävs anpassningar av sektorslagstiftningen för att direktivets krav ska få genomslag. Detsamma gäller bestämmelserna i direktivet som avser den intresseavvägning som ska göras i samband med tillämpningen av art- och habitatdirektivet, fågeldirektivet och ramdirektivet för vatten.

För det fall ändringsdirektivets bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller förnybar energi skulle genomföras sektorsövergripande skulle de bestämmelser som styr en myndighets handläggning och prövning av sådana ärenden bli svåröverskådliga och svårtillämpade. En sektorsövergripande lösning bedöms därför inte längre vara ändamålsenlig för att genomföra ändringsdirektivet. Bestämmelserna om tillståndsförfarandet i förnybartdirektivet bör därför genomföras i respektive sektorslagstiftning och anpassas till de där reglerade förfarandena. Den horisontella regleringen bör endast innehålla bemyndiganden, ordförklaringar samt bestämmelser om kontaktpunkt och uppgiftsskyldighet (se avsnitt 5.2).

5.2 Det behövs fortfarande en sektorsövergripande reglering

Förslag: Det ska införas en ny lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi och en ny förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Regeringen ska med stöd av den nya lagen få meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi samt föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med en kontaktpunkt. Regeringen ska även få meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner som prövar ärenden som gäller förnybar energi att årligen rapportera uppgifter om handläggningstider. Lagen ska vidare innehålla förklaringar av uttrycken "förnybar energi", "uppgradering", "samlokaliserad energilagring" och "verksamhet eller åtgärd för förnybar energi".

Den nya förordningen ska innehålla bestämmelser om kontaktpunkt för ärenden som gäller förnybar energi och närmare föreskrifter om skyldighet för kommuner och myndigheter som handlägger ärenden som gäller förnybar energi att rapportera uppgifter om handläggningstider.

Skälen för förslaget

Behov av en ny sektorsövergripande reglering

Som framgått av avsnitt 5.1 bör förnybartdirektivet genomföras i berörd sektorslagstiftning. Det behöver dock alltjämt finnas en sektorsövergripande lag som innehåller ordförklaringar och bemyndiganden. Lagen bör kompletteras av en sektorsövergripande förordning som innehåller bestämmelser om kontaktpunkt och om skyldighet för myndigheter som handlägger ärenden som gäller förnybar energi att lämna uppgift om handläggningstider. Eftersom detta skulle kräva genomgripande ändringar i den nu gällande bemyndigandelagen och förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi är det ändamålsenligt att dessa författningar upphävs och ersätts av en ny lag och förordning. Den nya lagen bör benämnas lag med bemyndiganden att

meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Namnet på den nya förordningen bör vara förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Ordförklaringar i den nya lagen

Bestämmelserna om tidsfrister i förnybartdirektivet träffar ett stort antal förfaranden för tillståndsansökningar, anmälningar och dispenser (se avsnitt 6.2 nedan). Ett enhetligt genomförande av direktivet förutsätter att ord och uttryck som är centrala i direktivet ges samma innebörd i alla sektorslagstiftningar som berörs. För att inte tynga dessa med ett flertal paragrafer med ordförklaringar bör ord och uttryck som är relevanta för genomförandet förklaras i den nya lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Sektorslagstiftningarna bör innehålla hänvisningar till ordförklaringarna i den nya lagen.

De uttryck som bedöms vara centrala för ett genomförande av förnybartdirektivet och som bör förklaras i den nya lagen är ”förnybar energi”, ”uppgradering”, ”samlokaliserad energilagring” och ”verksamhet eller åtgärd för förnybar energi”.

Uttrycket ”förnybar energi” innebär enligt förnybartdirektivet energi från förnybara, icke-fossila energikällor, det vill säga vindenergi, solenergi (både termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi), geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas (artikel 2.1). Uppräkningen i direktivet är uttömmande. Även om innebörden av uttrycket ”förnybar energi” kan antas vara lätt att förstå, är det lämpligt att införa en ordförklaring i svensk rätt eftersom innebörden av uttrycket har en rättslig betydelse. Ordförklaringen bör överensstämma med den definition som ges av uttrycket förnybar energi i direktivet.

Ordet ”uppgradering” avser enligt direktivet uppgradering av kraftverk som producerar förnybar energi, inklusive helt eller delvis utbyte av anläggningar eller driftssystem och driftsutrustning i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet (artikel 2.10). Med kraftverk avses en anläggning för produktion av el. Ordet uppgradering har inte fått en ny innebörd genom ändringsdirektivet. Innebörden av ordet uppgradering berörs dock i skälen till ändringsdirektivet där det anges, som motiv för kortare tidsfrister för uppgradering av kraftverk, att uppgradering säkerställer fortsatt användning av sådana anläggningar samtidigt som behovet av att utse nya platser för projekt för förnybar energi minskar (se skäl 38 till ändringsdirektivet). Av detta kan slutsatsen dras att en uppgradering ska syfta till att säkerställa fortsatt drift av en anläggning och att rivning och uppförande av en ny anläggning därmed inte är att anse som en uppgradering. Uppgradering förklaras i dag i förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi som ”helt eller delvis utbyte av utrustning i syfte att i anläggningar för produktion av förnybar el, ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet”. Ordförklaringen bör föras över till den nya lagen.

Med ”samlokaliserad energilagring” avses enligt direktivet en energilagringsanläggning som är kombinerad med en anläggning som

producerar förnybar energi och som är ansluten till samma nätanslutningspunkt som produktionsanläggningen (artikel 2.44d i förnybartdirektivet). Redan av uttrycket ”samlokaliserad” följer att det ska finnas ett geografiskt samband mellan produktionsanläggningen och energilagringsanläggningen. Den ska alltså vara lokaliserad på samma plats som produktionsanläggningen. Att anläggningen ska vara kombinerad innebär att energilagringsanläggningen ska ha ett tekniskt samband med och därmed drivas tillsammans med produktionsanläggningen. Innebörden av samlokaliserad energilagringsanläggning bör därför vara en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats som en anläggning för produktion av förnybar energi och som drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som den anläggningen. Med ordet anslutningspunkt avses den punkt på ett el- eller rörnät där den som producerar energin enligt avtal med nätägaren matar in energi på nätet. En samlokaliserad energilagringsanläggning kan till exempel vara ett värmelager vid ett fjärrvärmeverk eller ett batterilager vid en elproduktionsanläggning. Energilagringsanläggningar som inte är lokaliserade på samma plats som en anläggning för produktion av förnybar energi är inte att anse som samlokaliserade energilagringsanläggningar i förnybartdirektivets mening, t.ex. ett upplag av biomassa som inte är lokaliserat vid produktionsanläggningen utan vid ett centrallager.

I flera av de sektorslagstiftningar som berörs av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i direktivet är orden verksamhet eller åtgärd centrala. Det gäller t.ex. miljöbalken, plan- och bygglagen och lagen om Sveriges ekonomiska zon. Det är lämpligt att systematiken i dessa författningar respekteras och att de ord och uttryck som används i dessa också används vid genomförandet av direktivet. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi bör därför användas som en sammanfattande benämning på de aktiviteter som omfattas av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet och uttrycket bör förklaras i den nya lagen. Enligt direktivet ska bestämmelserna om tillståndsförfaranden gälla för alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet sådana som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet (artikel 16 i förnybartdirektivet). För att genomföra direktivet bör uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi bör ges en vid innebörd. Det bör inte bara innefatta uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagringsanläggningar utan även åtgärder som behövs för att sådana anläggningar ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät. Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses således alla åtgärder som krävs för att möjliggöra uppförande eller drift av en anläggning för produktion av förnybar energi på en viss plats och anslutning av anläggningen till ett nät, t.ex. avverkning skog för att uppföra en vindkraftspark.

Bemyndiganden i den nya lagen

I den nu gällande bemyndigandelagen ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om kommunernas medverkan i arbetet med en kontaktpunkt

och om tidsfrister för kommunala myndigheters prövning av ärenden som gäller förnybar energi. Bemyndigandena är alltså nödvändiga för att genomföra förnybartdirektivet och bör föras över till den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör även ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner som prövar ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi att årligen rapportera uppgifter om handläggningstider i sådana ärenden. Bemyndigandet krävs för att genomföra kravet i förnybartdirektivet att kontaktpunkten ska säkerställa att tidsfristerna i direktivet respekteras (artikel 16.3 i förnybartdirektivet). Kravet i förnybartdirektivet i denna del bör genomföras på så sätt att kommuner och myndigheter som prövar ärenden som rör förnybar energi åläggs en skyldighet att rapportera uppgifter om handläggningstider till kontaktpunkten. Kontaktpunkten bör sammanställa uppgifterna och årligen redovisa den sammanställda statistiken till regeringen. För det fall handläggningstiderna inte respekteras kan regeringen vidta åtgärder.

Naturvårdsverket sammanställer i dag statistik över handläggningstider i fråga om ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Statistiken omfattar inte samtliga ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Statistiken är inte heller utformad så att det är möjligt att följa upp handläggningstiden för olika typer av ärenden som rör förnybar energi. Den statistik som Naturvårdsverket tar fram är således inte tillräcklig för att det ska vara möjligt att kontrollera att tidsfristerna i direktivet följs.

Regleringen på förordningsnivå

Den nya förordningen bör innehålla en bestämmelse som listar vilka ärenden som är att anse som ärenden som rör förnybar energi. Den ovan beskrivna bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för kommuner och myndigheter bör gälla sådana ärenden. Uppgiftsskyldigheten bör omfatta antal ärenden som rör förnybar energi som kommunen eller myndigheten har avgjort under föregående kalenderår och tidsåtgången för prövningen från det att tidsfristen har börjat löpa till dess att ärendet har avgjorts av kommunen eller myndigheten. För att det ska vara möjligt att kontrollera att tidsfristerna respekteras behöver uppgifterna lämnas till kontaktpunkten årligen.

Förordningen bör vidare innehålla bestämmelser om kontaktpunktens uppgifter och att kommunerna ska bistå kontaktpunkten i arbetet med att vägleda sökanden i ärenden som gäller förnybar energi (se avsnitt 5.2).

5.3 Energimyndigheten ska fortsatt ansvara för en kontaktpunkt för ärenden som gäller förnybar energi

Förslag: Energimyndigheten ska ansvara för en kontaktpunkt som ska tillhandahålla vägledning för sökanden i ärenden som gäller förnybar energi och tillhandahålla nödvändig information. Statliga myndigheter och kommuner ska medverka i arbetet med kontaktpunkten genom att

tillhandahålla information och vägledning om de tillstånd, anmälningar och dispenser som de svarar för. Energimyndigheten ska årligen sammanställa statistik över handläggningstider i ärenden som rör förnybar energi och redovisa statistiken till regeringen.
--

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

I 2018 års förnybartdirektiv finns krav på att medlemsstaterna ska inrätta en kontaktpunkt för att vägleda en sökande i fråga om tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och tillgångar som krävs för anslutning av anläggningarna till elnätet. Bestämmelsen finns kvar i förnybartdirektivet men kontaktpunktens uppdrag har ändrats på så sätt att det även innefattar en skyldighet att vägleda om de delar av tillståndsförfarandena som rör miljöskydd. Därutöver ska kontaktpunkten säkerställa att tidsfristerna i direktivet respekteras (artikel 16.3 i förnybartdirektivet). En sökande ska kunna lämna in handlingar i digital form och kontaktpunkten ska tillhandahålla en digital handbok om tillståndsförfaranden för exploatörer av verk för förnybar energi. I ändringsdirektivet anges att handboken särskilt ska rikta sig till småskaliga projekt för förnybar energi, projekt som avser egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi (artikel 16.4 i förnybartdirektivet).

Gällande rätt

Enligt den nu gällande förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska Energimyndigheten inrätta och ansvara för en digital kontaktpunkt för vägledning och information i ärenden som avser uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi och utrustning som krävs för anslutning av dessa till nätet samt nätkoncession enligt 2 kap. ellagen. Genom kontaktpunkten ska det tillhandahållas generell information om ärenden som avser uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi, direktlänkar till vägledning och specifik information om sådana ärenden, kontaktoppgifter och direktlänkar till myndigheter som ska handlägga ett ärende samt en digital handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för förnybar energi.

Kommunerna och de statliga myndigheter som prövar ärenden om förnybar energi ska bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten genom att lämna information på den egna webbplatsen om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten prövar. De statliga myndigheter som på så sätt ska bistå kontaktpunkten är Boverket, Energimarknadsinspektionen, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, Regeringskansliet, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Behov av författningsändringar

Energimyndigheten bör fortsatt ansvara för den digitala kontaktpunkten och tillhandahålla den information som krävs enligt förnybartdirektivet.

På samma sätt som i dag bör statliga myndigheter och kommuner medverka i arbetet med kontaktpunkten genom att på den egna webbplatsen lämna information och vägledning om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten eller kommunen svarar för.

I ändringsdirektivet sägs uttryckligen att kontaktpunktens uppdrag att vägleda sökanden genom den administrativa ansökningsdelen även ska inbegripa de delar som rör miljöskydd. Enligt den nu gällande förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt i vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska Energimyndigheten bl.a. ge generell information om de krav som gäller för ärenden som rör förnybar energi och direktlänkar till vägledning och specifik information om sådana ärenden. Detta bedöms även innefatta vägledning i de delar som rör miljöskydd. Den bestämmelse som finns i nuvarande förordning om kontaktpunktens uppdrag bör därför tas in i den nya förordningen om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Energimyndigheten ska enligt nuvarande förordning tillhandahålla en digital handbok. Genom bestämmelserna i ändringsdirektivet får den digitala handboken ett nytt fokus. Den ska tydligt ska rikta sig till småskaliga projekt för förnybar energi, projekt som avser egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi (artikel 16.4 i direktivet). Det bör därför anges i förordningen om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi att den digitala handboken som Energimyndigheten ska tillhandahålla ska uppfylla kraven i artikel 16.4 i förnybartdirektivet.

Energimyndigheten bör ges uppgiften att ta emot och sammanställa uppgifter från kommuner och myndigheter om antal ärenden som rör förnybar energi som har handlagts under föregående år och om handläggningstider för dessa ärenden (se avsnitt 5.2). Den sammanställda statistiken bör redovisas till regeringen årligen. I anslutning till redovisningen bör Energimyndigheten även analysera hur tidsåtgången för prövningen av ärenden som rör förnybar energi förhåller sig till kraven i förnybartdirektivet.

5.4 Planer för att utse infrastrukturuområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt ska inte antas

Bedömning: Det finns inget behov av att anta planer för att utse särskilda infrastrukturuområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt i syfte att integrera förnybar energi i elsystemet.

Skälen för bedömningen

Kraven i förnybartdirektivet

Medlemsstaterna får enligt förnybartdirektivet anta en eller flera planer för att utse särskilda infrastrukturuområden för den utveckling av nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet

(artikel 15e i förnybartdirektivet). Syftet med sådana områden ska vara att stödja och komplettera accelerationsområden för förnybar energi.

Det finns inget behov av att utse särskilda infrastrukturområden

Nätinfrastruktur byggs i regel ut över längre linjer snarare än inom avgränsade områden, vilket gör att ett särskilt avsatt område för nätinfrastruktur för utveckling av nät- och lagringsprojekt i de flesta fall endast skulle fylla en begränsad funktion samtidigt som det skulle kräva stora administrativa resurser att upprätta. När det gäller lagringsprojekt eller ledningar som syftar till att ansluta nya anläggningar till ett befintligt nät bör i stället sådan infrastruktur som huvudregel rymmas inom accelerationsområdena för förnybar energiproduktion och det fåtal fall som inte omfattas motiverar inte att lagstiftning utarbetas och att områden upprättas specifikt för dem.

Eftersom infrastrukturområdena, liksom accelerationsområdena, dessutom är begränsade till endast förnybar energi begränsas den potentiella nyttan med dem ytterligare.

6 Tillståndsförfaranden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi

6.1 Vad är ett tillståndsförfarande enligt förnybartdirektivet?

Bedömning: Bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet bör gälla för alla administrativa förfaranden som innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi får utföras eller vidtas.

Förfarandet för att ansluta en anläggning till ett el-, värme- eller gasnät och förfarandet för att få ett start- och slutbesked enligt plan- och bygglagen är inte administrativa tillstånd i den mening som avses i förnybartdirektivet och omfattas därmed inte av direktivets bestämmelser om tillståndsförfaranden.

Skälen för bedömningen

Krav i förnybartdirektivet

I förnybartdirektivet finns bestämmelser om tillståndsförfarandets huvudprinciper och organisation (artikel 16 i förnybartdirektivet). Med tillståndsförfarande avses i direktivet alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet tillstånd för nätanslutning och miljöbedömning (artikel 16.1 i förnybartdirektivet). Innebörden av ordet tillstånd förklaras inte i direktivet.

Vad är ett administrativt tillstånd?

En viktig avgränsning i direktivet är att bestämmelserna om tillståndsförfaranden endast omfattar administrativa tillstånd. Innebörden av uttrycket administrativa tillstånd (eng. *administrative permits*) förklaras inte i direktivet. Normalt avses med administrativa tillstånd beslut om tillåtlighet eller godkännande som meddelas av en myndighet. Det saknas skäl att anta att uttrycket skulle ha en annan innebörd i detta sammanhang. Med administrativt tillstånd bör därför förstås alla förfaranden som innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi får utföras. Överenskommelser med privata aktörer, t.ex. överenskommelser om markåtkomst för att t.ex. få uppföra en vindkraftpark, är inte att anse som administrativa tillstånd och omfattas därför inte av direktivets bestämmelser om tillståndsförfaranden.

Med tillstånd avses inte bara sådana förfaranden som benämns tillstånd i svensk rätt utan även förfaranden som benämns koncession samt förfaranden som avser anmälan och ansökningar om dispens.

Mot bakgrund av att målet med förnybartdirektivet är att påskynda utbyggnaden av projekt för förnybar energi och tillhörande infrastruktur genom regler som förenklar och förkortar tillståndsförfarandena (skäl 20 till ändringsdirektivet) bör uttrycket 'alla relevanta administrativa tillstånd' ges en vid innebörd. Uttrycket bör inte bara omfatta sådana tillstånd som avser rätt att uppföra, driva eller uppgradera en anläggning för förnybar energi utan även tillstånd som avser åtgärder som behövs för att möjliggöra uppförandet, uppgraderingen eller driften på den aktuella platsen. Exempel på sådana tillstånd är tillstånd enligt väglagen (1971:948) för att ansluta en enskild väg till en allmän väg om den enskilda vägen leder till en anläggning för produktion av förnybar energi eller tillstånd enligt kulturmiljölagen (1988:950) för att skada en fornlämnning vid uppförande av en anläggning för produktion av förnybar energi.

Tillstånd för nätanslutning är inte ett administrativt tillstånd enligt förnybartdirektivet

I Sverige hanteras frågor om anslutning av en elektrisk anläggning till nätet av elnätsföretagen. Även om det finns bestämmelser som reglerar förfarandet och förutsättningarna för att genomföra anslutningen i 4 kap. ellagen (1997:857) hanteras frågan om anslutning till nätet i ett avtal mellan en enskild och elnätsföretaget och inte genom ett tillstånd som meddelas av en myndighet. Motsvarande gäller för anslutning till värme- och gasnät. Förfarandet för godkännande av anslutning till nätet bedöms därför inte vara ett administrativt tillstånd och omfattas därmed inte av bestämmelserna om tillståndsförfarandet förnybartdirektivet.

En ansökan om nätkoncession enligt 2 kap. ellagen prövas dock av nätmyndigheten och är ett sådant tillståndsförfarande som omfattas av bestämmelserna om tillståndsförfarandet i förnybartdirektivet.

Start- och slutbesked enligt plan- och bygglagen är inte ett administrativt tillstånd enligt förnybartdirektivet

Efter att ett bygglov, rivningslov eller marklov har lämnats av byggnadsnämnden enligt plan- och bygglagen (2010:900) inleds byggprocessen som styrs av byggherren. Byggprocessen innehåller att antal

tillsynsmoment som syftar till att säkerställa att de åtgärder som byggherren vidtar är förenliga med tillståndet (lov) och gällande regler. Tillsynen under byggprocessen innehåller två kontrollstationer – en i början och en i slutet – som resulterar i startbesked respektive slutbesked. En åtgärd som kräver lov eller omfattas av anmälningsplikt får inte påbörjas förrän byggnadsnämnden har gett ett startbesked (10 kap. 3 § plan- och bygglagen). Slutbeskedet innebär en kontroll av att byggherren har följt de krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor (10 kap. 34 § plan- och bygglagen).

Byggnadsnämndens prövning av en ansökan om startbesked avser inte projektets tillåtlighet utan frågan om byggprojektet kan antas komma att uppfylla kraven i det administrativa tillståndet och gällande regelverk. I startbeskedet ska byggnadsnämnden bl.a. fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna och villkor för att påbörja åtgärderna. Med slutbeskedet godkänner byggnadsnämnden att åtgärderna är slutförda och att byggnadsverket får tas i bruk.

Start- och slutbeskeden ges efter att det slutliga beslutet om tillståndsförfarandets resultat har meddelats och innefattar ingen prövning av projektets tillåtlighet. Det är fråga om besked som ges under byggprocessen och som rör byggherrens utförande av projektet. Start- och slutbesked bedöms mot bakgrund härav inte vara administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och omfattas därmed inte av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden.

6.2 I vilka författningar behövs bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi?

I avsnitt 5.2 föreslås att de aktiviteter som träffas av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden ska benämnas verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi kan kräva många olika tillstånd, anmälningar och dispenser. Förutom tillstånd för att uppföra eller driva en produktionsanläggning som sådan kan det krävas tillstånd för att möjliggöra uppförandet eller driften på den aktuella platsen t.ex. tillstånd för att avverka fjällnära skog för att uppföra en vindkraftspark eller för att ansluta en enskild väg som leder till en sådan anläggning till en allmän väg. Det kan också krävas tillstånd för att skada en fornlämning som ligger på en plats där en produktionsanläggning för förnybar energi planeras att uppföras. De tillstånds-, anmälnings- och dispensförfaranden som bedöms kunna bli aktuella för att få utföra en verksamhet eller vidta en åtgärd för förnybar energi listas nedan. I tabellen beskrivs även i korthet vilka ändringar som behöver göras i den aktuella författningen med anledning av bestämmelserna i förnybartdirektivet.

Författning

Miljöbalken och
förordningen (1998:1252)
om områdesskydd

Tillståndsförfarande

Ansökan om tillstånd
enligt 7 kap. 28 §
miljöbalken och ansökan
om dispens enligt 7 kap.
29 § miljöbalken

Författningsändring

Ny bestämmelse med
presumtion för allt över-
vägande samhälls-
intresse vid tillämpning
av 7 kap. 29 §
miljöbalken bör införas i
miljöbalken.

Ny bestämmelse om
presumtion för allt
övervägande
samhällsintresse, samt
bestämmelser om
handläggning av ärenden
som gäller verksamheter
eller åtgärder för förnybar
energi, inklusive
tidsfrister, bör införas i
förordningen om
områdesskydd.

Miljöbalken och
artskyddsförordningen
(2007:845)

Dispens från förbud
meddelade med stöd av 8
kap. miljöbalken

Ny bestämmelse i
artskyddsförordningen om
att dödande och störning
av skyddade arter inte
ska anses som avsiktlig
om det är fråga om en
verksamhet eller åtgärd
för förnybar energi.

Ny bestämmelse om
presumtion för allt över-
vägande samhälls-
intresse vid tillämpning
av 14 § artskydds-
förordningen samt nya
bestämmelser om
handläggning av sådana
ärenden, inklusive
tidsfrister, bör införas i
artskyddsförordningen.

Miljöbalken och
förordningen (1988:899)
om miljöfarlig verk-
samhet och hälsoskydd
(1998:899)

Ansökan om tillstånd eller
anmälan enligt 9 kap.
miljöbalken

Nya bestämmelser om
handläggning av ärenden
som gäller verksamheter
eller åtgärder för förnybar
energi, inklusive
tidsfrister, bör införas i
förordningen om
miljöfarlig verksamhet
och hälsoskydd.

Miljöbalken, förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter och vattenförvaltningsförordningen (2004:600)	Ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 11 kap. miljöbalken och frågor om miljökvalitetsnormer och tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken	Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om vattenverksamheter. Ny bestämmelse med presumtion för allt övervägande samhällsintresse vid ansökan om tillstånd enligt 4 kap. 11 § vattenförvaltningsförordningen samt bestämmelser om handläggning av sådana ärenden bör införas i den förordningen.
Miljöbalken, förordningen (1998:904) om anmälan för samråd	Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken	Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om anmälan för samråd.
Miljöbalken och förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket	Anmälan om miljöhänsyn i jordbruket enligt 3 § förordningen om miljöhänsyn i jordbruket	Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om miljöhänsyn i jordbruket.

Lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och kontinentalsockelförordningen (1966:315)	Ansökan om tillstånd enligt 3 § lagen om kontinentalsockeln	Nya bestämmelser om samordning med en miljöbedömning som har gjorts för samma verksamhet eller åtgärd enligt miljöbalken bör införas i lagen. Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i kontinentalsockelförordningen.
Väglagen (1971:948)	Ansökan om tillstånd enligt 39, 43–45 eller 47 §§ väglagen	Nya bestämmelser om handläggningen av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i vägförordningen (2012:707).
Lagen (1978:160) om vissa rörledningar och förordningen (1978:164) om vissa rörledningar	Ansökan om koncession enligt 4 § lagen om vissa rörledningar	Nya bestämmelser om samordning med en miljöbedömning som har gjorts för samma verksamhet eller åtgärd enligt miljöbalken bör införas i lagen. Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om vissa rörledningar.
Skogsvårdslagen (1979:429) och skogsvårdsförordningen (1993:1096)	Ansökan om tillstånd enligt 15 eller 27 § skogsvårdslagen och anmälan enligt 15 § skogsvårdsförordningen	Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i skogsvårdsförordningen.

Kulturmiljölagen och kulturmiljöförordningen (1988:1188)	Ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen	Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i kulturmiljöförordningen.
Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon	Ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon	Nya bestämmelser om samordning med en miljöbedömning som har gjorts för samma verksamhet eller åtgärd enligt miljöbalken bör införas i lagen. Nya bestämmelser om handläggning av ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om Sveriges ekonomiska zon.
Ellagen (1997:857) och förordningen (2021:808) om nätkoncession	Ansökan om nätkoncession enligt 2 kap. 1 § ellagen	Nya bestämmelser om samordning med den miljöbedömning som ska göras enligt miljöbalken bör ändras i ellagen. Nya bestämmelser om handläggningen av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i förordningen om nätkoncession.
Naturgaslagen (2005:403) och naturgasförordningen (2006:1043)	Ansökan om koncession enligt 2 kap. 1 § naturgaslagen	Nya bestämmelser om samordning med den miljöbedömningen som görs enligt miljöbalken bör införas i naturgaslagen. Nya bestämmelser om handläggningen av ärenden om tillstånd, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i naturgasförordningen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 och förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter	Ansökan om godkännande enligt artikel 24 i förordning nr 1069/2009	Nya bestämmelser om handläggningen av ärenden om godkännande av en anläggning för energiproduktion, inklusive tidsfrister för handläggningen, införs i förordningen om foder och animaliska biprodukter.
Plan- och bygglagen (2010:900)	Ansökan om bygg- och marklov enligt 9 kap. plan- och bygglagen	Nya bestämmelser om handläggningen av ärenden om tillstånd, inklusive tidsfrister för handläggningen, bör införas i lagen.

7 Tidsfrister för tillståndsförfaranden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

7.1 Huvudregeln är en tidsfrist om högst två år i första instans

Förslag: En förvaltningsmyndighet ska avgöra en ansökan om tillstånd som gäller en landbaserad verksamhet eller åtgärd för förnybar energi inom två år i första instans, om åtgärden eller verksamheten inte omfattas av bestämmelser om ännu kortare tidsfrister. Bestämmelser med en sådan innebörd ska tas in i följande förordningar. Förordningen om vissa rörledningar, kulturmiljöförordningen, skogsvårdsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamheter, vattenförvaltningsförordningen, förordningen om foder och animaliska biprodukter, naturgasförordningen, vägförordningen, artskyddsförordningen samt förordningen om nätkoncession.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Huvudregeln i direktivet är att tillståndsförfaranden som avser förnybar energi inte får pågå längre än två år (artikel 16b.1 i förnybartdirektivet). Tidsfristen räknas från den dag den myndighet som prövar ansökan informerar sökanden om att ansökan är fullständig (se avsnitt 7.8) och kan förlängas om det finns synnerliga skäl (se avsnitt 7.7). Tidsfristen avser handläggning och prövning i första instans och omfattar inte handläggning och prövning efter överklagande. Det beror på att tiden för överklaganden

och rättsmedel, andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer inte räknas med i längden på tillståndsförfarandet (artikel 16.8).

I direktivet finns bestämmelser om längre tidsfrister för havsbaserade anläggningar för förnybar energi samt kortare tidsfrister för vissa landbaserade anläggningar för förnybar energi (artikel 16b.1), bl.a. anläggningar för produktion av förnybar el som har en installerad elektrisk effekt som understiger 150 kilowatt (artikel 16b.2 andra stycket) och solenergiutrustning på vissa byggnader (artikel 16d).

Vilka anläggningar omfattas av tvåårsfristen?

De verksamheter eller åtgärder för vilka ansökningar om tillstånd ska avgöras inom två år kan identifieras genom en läsning av bestämmelserna om längre och kortare tidsfrister i direktivet (se avsnitt 7.2–7.6). En sådan läsning ger vid handen att tvåårsfristen gäller för handläggning av ansökningar om tillstånd som avser, eller behövs för, följande verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

1. Uppförande eller drift av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el om anläggningen har en installerad effekt om minst 150 kilowatt. Exempel på sådana anläggningar är landbaserade vindkraftsparker och solelparker på mark. För solenergiutrustning på byggnader gäller kortare tidsfrister (se avsnitt 7.5).

2. Uppförande eller drift av en landbaserad anläggning som producerar förnybar energi i annan form än el, oavsett installerad effekt. Exempel på sådana anläggningar är anläggningar som producerar biogas som bränsle till fjärrvärme och värmeproduktionsanläggningar som använder förnybara bränslen. För värmepumpar med en installerad effekt som understiger 50 megawatt gäller en kortare tidsfrist (se avsnitt 7.6).

3. Uppförande eller drift av en anläggning för energilagring som är samlokaliserad med en anläggning som avses i 1 eller 2 ovan, t.ex. ett batterilagringssystem i anslutning till en landbaserad vindkraftspark.

4. Uppgradering av en anläggning som avses i 2 eller av en energilagringanläggning som är samlokaliserad med en sådan anläggning.

Behov av författningsändringar

En tvåårig tidsfrist för handläggningen av ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi bör genomföras på förordningsnivå. Tidsfristen bör endast gälla förvaltningsmyndighets prövning i första instans av sådana ärenden.

Bestämmelser bör införas i följande förordningar. Förordningen om vissa rörledningar, kulturmiljöförordningen, skogsvårdsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamheter, vattenförvaltningsförordningen, förordningen om foder och animaliska biprodukter, naturgasförordningen, artskydds-förordningen, vägförordningen samt förordningen om nätkoncession. Den tvååriga tidsfristen för handläggningen av ärenden om förnybar energi bör gälla om ärendet inte omfattas av en bestämmelse med en kortare tidsfrist.

De anläggningar som omfattas av den tvååriga fristen är de som listas i punkterna 1–4 ovan. Om t.ex. en tillståndsansökan enligt väglagen avser

anslutning av en enskild väg till en allmän väg är tidsfristen för beslutsmyndighetens handläggning av ärendet två år om den enskilda vägen leder till en sådan anläggning.

En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi kan kräva bygglov enligt plan- och bygglagen. Den handläggningstid som följer av plan- och bygglagen uppfyller redan kraven i förnybartdirektivet att en ansökan ska prövas inom två år i första instans. Av 9 kap. 27 § plan- och bygglagen följer att beslut om bygglov ska meddelas inom tio veckor från det att ansökan kom in, med möjlighet till tio veckors förlängning om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet. Det är därför inte nödvändigt att göra ändringar i plan- och bygglagen med anledning av kravet att tillståndsförfaranden som rör förnybar energi ska pågå i högst två år.

7.2 Tidsfrist om ett år för vissa ärenden om förnybar el

Förslag: En förvaltningsmyndighet ska avgöra en ansökan om tillstånd som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi inom ett år i första instans om ansökan avser

1. uppförande av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el med en installerad effekt som understiger 150 kilowatt,
2. uppgradering av en landbaserad anläggning som producerar förnybar el oavsett installerad effekt, eller
3. uppförande av en anläggning för energilagring som är samlokaliserad med en anläggning som avses i 1 eller 2.

Bestämmelser med en sådan innebörd ska tas in i följande förordningar. Kulturmiljöförordningen, skogsvårdsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamheter, vattenförvaltningsförordningen, förordningen om foder och animaliska biprodukter, vägförordningen, artskyddsförordningen samt förordningen om nätkoncession.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Ett tillståndsförfarande som avser förnybar energi ska avgöras inom ett år om det avser uppgradering av ett kraftverk för förnybar energi, uppförande av en ny landbaserad anläggning med en elkapacitet på mindre än 150 kilowatt eller uppförande av en samlokaliserad energilagransanläggning (artikel 16b.2 andra stycket i förnybartdirektivet). För havsbaserade sådana anläggningar är tidsfristen två år. Ettårsfristen gäller om projektet för förnybar energi inte omfattas av bestämmelser om kortare tidsfrister i direktivet. Sådana bestämmelser finns för installation av solenergi-utrustning på byggnader och för värmepumpar (artikel 16d och 16e).

Tidsfristen räknas från den dag den myndighet som prövar ansökan informerar sökanden om att ansökan är fullständig (se avsnitt 7.8) och kan

förlängas om det finns synnerliga skäl (se avsnitt 7.7). Tidsfristen avser handläggning och prövning i första instans och omfattar inte handläggning och prövning efter överklagande (artikel 16.8).

Vilka anläggningar omfattas?

Ettårsfristen gäller för handläggningen av ansökningar om tillstånd för uppförande av en anläggning som har en elkapacitet som understiger 150 kilowatt. Med elkapacitet avses installerad elektrisk effekt som är ett mått på anläggningens maximala förmåga att producera el. Följaktligen ska anläggningen producera el för att komma i fråga för den korta tidsfristen. Om ansökan rör uppgradering av en anläggning som producerar värme, t.ex. en biogasanläggning som enbart producerar värme, gäller huvudregeln att ärendet ska avgöras inom två år.

Ettårsfristen gäller vidare för handläggning av ansökningar om tillstånd för uppgradering av kraftverk för förnybar energi, oavsett dess installerade effekt. Eftersom ordet kraftverk omfattar anläggningar som producerar el gäller ettårsfristen endast handläggning av ansökningar om tillstånd för uppgradering av anläggningar som producerar förnybar el. Ordet uppgradering omfattar åtgärder som vidtas i syfte att ersätta en anläggnings kapacitet eller öka eller ersätta dess effektivitet eller kapacitet (se avsnitt 5.2). Detta innefattar bl.a. helt eller delvist utbyte av driftssystem eller driftsutrustning i ett kraftverk som utförs i ett sådant syfte. En uppgradering ska säkerställa fortsatt drift av en anläggning, vilket innebär att rivning och uppförande av en ny anläggning inte är att anse som en uppgradering.

Den ettåriga fristen gäller också ansökningar om tillstånd för uppförande och uppgradering av samlokaliserade energilagringsanläggningar. Bestämmelsen bör förstås så att tidsfristen gäller energilagringsanläggningar som är samlokaliserade med en anläggning som omfattas av ettårsfristen. Att anläggningen ska vara samlokaliserad innebär att det ska finnas ett tekniskt samband med produktionsanläggningen. Därutöver ska energilagringsanläggningen och produktionsanläggningen vara anslutna till samma anslutningspunkt till ett nät (se avsnitt 5.2). Med ordet anslutningspunkt avses den punkt på ett el- eller rörnät där den som producerar energin enligt avtal med nätägaren matar in energi på nätet.

Eftersom det finns en särskild tidsfrist för havbaserade anläggningar gäller ettårsfristen enbart för landbaserade anläggningar.

Sammanfattningsvis avser ettårsfristen handläggning av ansökningar om tillstånd som avser följande verksamheter eller åtgärder.

1. Uppförande av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el och som har en installerad elektrisk effekt som understiger 150 kilowatt, t.ex. småskaliga vindkraftverk, mindre solcellsanläggningar på mark och mindre biogasanläggningar som producerar el. Ärenden som avser anläggningar som producerar energi i annan form än el, t.ex. värme, omfattas inte av den kortare tidsfristen.

2. Uppgradering av en landbaserad anläggning som producerar förnybar el oavsett anläggningens installerade elektriska effekt. Ärenden som avser anläggningar som producerar energi i annan form än el, t.ex. värme, omfattas inte av den kortare tidsfristen.

3. Uppförande eller uppgradering av en energilagringsanläggning som är samlokaliserad med en anläggning som avses i 1 eller 2.

Behov av författningsändringar

En ettårig tidsfrist för handläggning av ärenden som gäller sådana verksamheter eller åtgärder för förnybar energi som listas i punkterna 1–3 ovan bör införas i bestämmelser på förordningsnivå. Tidsfristen bör endast gälla förvaltningsmyndighets prövning i första instans av sådana ärenden.

Bestämmelser bör införas i följande förordningar. Kulturmiljöförordningen, skogsvårdsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamheter, förordningen om foder och animaliska biprodukter, vägförordningen, artskyddsförordningen samt förordningen om nätkoncession.

Det saknas skäl att införa en bestämmelse om en ettårsfrist för handläggning av vissa ärenden om förnybar energi i förordningen om vissa rörledningar. Det som är tillståndspliktigt enligt lagen om vissa rörledningar är framdragande eller användning av en rörledning för transport av vätska eller gas, t.ex. vätgas, som är ägnad att användas som bränsle. En anläggning som producerar gas för användning som bränsle är inte en anläggning för produktion av el och den ettåriga tidsfristen blir därför inte aktuell.

Av samma skäl bör det inte heller införas en ettårsfrist för handläggning av ärenden som gäller förnybar energi i naturgasförordningen. Naturgas används främst som processbränsle (eller råvara) i industrin. En anläggning som producerar biogas för inmatning på stamnätet för naturgas (transmissionsledningen) bör därför inte anses som en anläggning för produktion av el. En ansökan om koncession för inmatning av uppgraderad biogas på transmissionsledningen ska därför alltid handläggas inom två år.

Plan- och bygglagen uppfyller redan direktivets krav att tillståndsförfarandet inte ska pågå längre än ett år i första instans. Av 9 kap. 27 § plan- och bygglagen följer att beslut om bygglov ska meddelas inom 10 veckor från det att ansökan kom in, med möjlighet till 10 veckors förlängning om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet. Det är därför inte nödvändigt att göra några ändringar i plan- och bygglagen med anledning direktivet i denna del.

7.3 Tidsfrister för ärenden om havsbaserad förnybar energi

Förslag: En ansökan om tillstånd som avser en havsbaserad verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska avgöras inom tre år i första instans om åtgärden eller verksamheten inte omfattas av bestämmelser om ännu kortare tidsfrister. Om ansökan avser uppgradering av en havsbaserad anläggning som producerar förnybar el, uppförande av en havsbaserad anläggning som har en installerad effekt som understiger 150 kilowatt eller uppförande eller uppgradering av en energilagringsanläggning som är samlokaliserad med en sådan anläggning ska ärendet avgöras inom två år.

Bestämmelser med tidsfrister för ansökningar om tillstånd som gäller havsbaserade anläggningar för produktion av förnybar energi ska införas i kontinentalsockelförordningen, förordningen om vissa rörledningar, kulturmiljöförordningen, förordningen om Sveriges ekonomiska zon, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamhet, vattenförvaltningsförordningen, artskydds-förordningen och förordningen om nätkoncession.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Tillståndsförfaranden som rör havsbaserad förnybar energi får inte pågå längre än tre år (artikel 16b.1 i förnybartdirektivet). En tvåårsfrist gäller dock för ärenden som avser uppgradering av ett havsbaserat kraftverk för förnybar energi, uppförande av en ny havsbaserad anläggning med en elkapacitet på mindre än 150 kilowatt och för uppförande av en samlokaliserad energilagransanläggning (artikel 16b.2). Tidsfristen räknas från den dag den myndighet som prövar ansökan informerar sökanden om att ansökan är fullständig (se avsnitt 7.8). Tidsfristen kan förlängas om det finns synnerliga skäl (se avsnitt 7.7). Tidsfristen avser handläggning och prövning i första instans och omfattar inte handläggning och prövning efter överklagande (artikel 16.8).

Vilka anläggningar omfattas av tvåårsfristen?

Tvåårsfristen gäller för handläggning av ansökningar om tillstånd för vissa havsbaserade anläggningar för produktion av förnybar el (jfr vad som gäller för vissa landbaserade anläggningar, avsnitt 7.2). De verksamheter och åtgärder för vilka ansökningar ska avgöras inom två år är för det första uppförande av anläggningar som har en elkapacitet som understiger 150 kilowatt. Med elkapacitet avses installerad elektrisk effekt som är ett mått på anläggningens maximala förmåga att producera el. Följaktligen ska anläggningen producera el för att komma i fråga för den korta tidsfristen. Vidare omfattas uppgradering av havsbaserade kraftverk för förnybar energi, oavsett dess installerade effekt. Eftersom ordet kraftverk omfattar anläggningar som producerar el ska den anläggning som uppgraderas producera el för att omfattas av tvåårsfristen. Slutligen ska ansökningar om tillstånd för att uppföra en energilagransanläggning som är samlokaliserad med en sådan anläggning som omfattas av tvåårsfristen avgöras inom två år.

Tvåårsfristen för handläggning av ansökningar om tillstånd gäller därmed för följande verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

A1. Uppförande av en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar el som har en installerad effekt som understiger 150 kilowatt. Det finns inga sådana anläggningar i kommersiell drift i dag, testanläggningar av teknik som ännu inte är färdigutvecklad, t.ex. tidvattenturbiner kan dock omfattas.

A2. Uppgradering av en havsbaserad anläggning som producerar förnybar el, t.ex. vindkraftsparker till havs.

A3. Uppförande av en energilagransanläggning som är samlokaliserad med en anläggning som avses i A1 eller A2.

Vilka anläggningar omfattas av treårsfristen?

De verksamheter eller åtgärder för vilka ansökningar om tillstånd ska avgöras inom tre år i första instans är de havsbaserade verksamheter och åtgärder som inte omfattas av tvåårsfristen. Treårsfristen gäller därmed för handläggningen av ansökningar om tillstånd som avser följande verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

B1. Uppförande av en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar el om anläggningen har en installerad effekt om minst 150 kilowatt. Exempel på sådana anläggningar som är i kommersiell drift i dag är vindkraftparker. Andra exempel är anläggningar för tidvattenkraft och anläggningar för produktion av vätgas i anslutning till en havsbaserad vindkraftpark (om vätgasen är avsedd att användas för elproduktion)

B2. Uppförande av en havsbaserad anläggning som producerar förnybar energi i annan form än el, oavsett installerad effekt, t.ex. produktion av vätgas i anslutning till en havsbaserad vindkraftpark (om vätgasen är avsedd att användas för produktion av värme).

B3. Uppgradering av en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar energi i annan form än el.

B4. Uppförande av en anläggning för energilagring som är samlokaliserad med en anläggning som avses i B1, B2 eller B3.

Behov av författningsändringar

Vilka lagar som är tillämpliga beror på i vilken havszon verksamheten eller åtgärden för förnybar energi är avsedd att utföras eller vidtas. En verksamhet som ska utföras i territorialhavet kan kräva tillstånd för både miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet enligt miljöbalken. Vidare kan det krävas tillstånd för att utforska eller utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln enligt 3 § lagen om kontinentalsockeln eller tillstånd för utläggande av kabel och rörledning på havsbotten enligt 15 a § lagen om kontinentalsockeln. Om verksamheten är avsedd att utföras i ett Natura2000-område krävs även tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken. För det fall verksamheten ska utföras i ett område på havsbotten där det finns fornlämningar kan det krävas tillstånd enligt kulturmiljölagen.

En verksamhet som är avsedd att utföras i den ekonomiska zonen kan kräva tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon. Kabeldragningen från en sådan anläggning till land kräver tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln och miljöbalken enligt ovan. Även här gäller att tillstånd för att bedriva verksamhet i ett Natura2000-område kan behövas.

Byggnad av en starkströmsledning från en havsbaserad anläggning kräver nätkoncession enligt 2 kap. ellagen.

För att genomföra direktivet behöver det införas bestämmelser som innebär att ärenden som avser havsbaserade verksamheter eller åtgärder för förnybar energi enligt huvudregeln ska avgöras inom tre år, och att tidsfristen i stället är två år om ansökan avser sådana anläggningar som avses i punkterna A1–A3 ovan. Även om de verksamheter och åtgärder för förnybar energi som avses i punkterna ovan inte finns i kommersiell drift i dag behöver tidsfrister införas för att genomföra direktivet.

Bestämmelser om tidsfrister för havsbaserade verksamheter och åtgärder för förnybar energi bör införas i förordningen om kontinentalsockeln, förordningen om vissa rörledningar, kulturmiljöförordningen,

förordningen om Sveriges ekonomiska zon, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamhet, vattenförvaltningsförordningen, artskyddsförordningen samt förordningen om nätkoncession.

En ansökan om nätkoncession kan t.ex. avse en ledning som syftar till att förstärka en befintlig ledning. Det kan inte uteslutas att en sådan ansökan kan behöva ges in i samband med en uppgradering av en havsbaserad vindkraftspark. Bestämmelserna om tidsfrister i förordningen om nätkoncession bör därför inte bara avse en treårsfrist för handläggning av ansökningar om nätkoncession för verksamheter eller åtgärder för förnybar energi utan även en tvåårsfrist för ansökningar som avser en uppgradering av en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar el.

Det bör vara tillräckligt att i förordningen om vissa rörledningar införa en bestämmelse om en tidsfrist om tre år för prövning av ansökningar om tillstånd för havsbaserade anläggningar. En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kan vara tillståndspliktig enligt lagen om vissa rörledningar är t.ex. framdragande och användning av en rörledning för transport av vätgas som är avsedd att användas som bränsle. Vätgas kan i en nära framtid komma att produceras i anläggningar i direkt anslutning till vindkraftverk till havs. Eftersom en anläggning som producerar vätgas för användning som bränsle inte är en anläggning för produktion av el, blir tidsfristen om två år inte aktuell vid en ansökan om tillstånd enligt lagen om vissa rörledningar. En ansökan om tillstånd för en sådan rörledning ska alltid avgöras inom tre år.

Det saknas skäl att i detta ärende föreslå bestämmelser om tidsfrister för prövning av ansökningar om tillstånd för havsbaserade produktionsanläggningar i förordningen om vattenverksamheter. Ansökningar om tillstånd för uppförande och uppgradering av anläggningar för energiproduktion till havs prövas av mark- och miljödomstol i första instans. Tidsfrister för domstolarnas handläggning av mål som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi bereds i ett annat ärende och hanteras därför inte i denna promemoria. Bestämmelserna om tidsfrister i förordningen om vattenverksamheter bör därför endast avse prövning av ansökningar om tillstånd till markavvattning samt anmälningsärenden. Sådana ärenden handläggs av länsstyrelsen.

7.4 Tidsfrist för ansökan om ändring av en lednings högsta tillåtna spänning efter uppgradering

Förslag: Det ska införas en ny bestämmelse i förordningen om nätkoncession som innebär att ett ärende om ändring av en lednings högsta tillåtna spänning efter att en anläggning för förnybar energi har uppgraderats ska avgöras inom tre månader om den installerade effekten har höjts med högst 15 procent. Om nätmyndigheten har farhågor om säkerheten eller om nätmyndigheten bedömer att systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla ska ärendet i stället avgöras inom två år.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi leder till en kapacitetsökning om högst 15 procent ska tillståndsförandet för anslutning till överförings- eller distributionsnätet inte överstiga tremånader (artikel 16c.1 förnybartdirektivet). Den korta tidsfristen gäller inte om det finns berättigade farhågor avseende säkerheten eller om systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla.

Gällande rätt

Enligt 2 kap. 19 § förordningen om nätkoncession ska ett beslut om nätkoncession för en ny elledning som huvudregel fattas inom två år från det att en fullständig ansökan kom in. Om det är regeringen som ska besluta i ärendet ska beslut fattas inom fyra år från det att en fullständig ansökan kom in. Spänningshöjning av en befintlig ledning regleras genom 2 kap. 27 § ellagen, om ändring av nätkoncession, men det finns ingen särskild bestämmelse om tidsfrister för sådana ärenden.

Behov av författningsändringar

Förfarandet för godkännande av anslutning till nätet bedöms inte vara ett administrativt tillstånd (se avsnitt 6.1). Det finns därför inte skäl att göra några författningsändringar för att genomföra artikel 16c.1 i förnybartdirektivet i fråga om nätanslutning.

En uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi kan medföra att en lednings högsta tillåtna spänning behöver höjas. Den ändring av nätkoncession som krävs för att höja en lednings tillåtna spänning kan sägas vara ett förfarande för anslutning av ett effekthöjt kraftverk, eftersom det är nödvändigt för att möjliggöra ökad inmatning av el från kraftverket. För ärenden om spänningshöjning finns det i dag ingen tidsfrist. För att genomföra kravet i direktivet bör det införas en bestämmelse i förordningen om nätkoncession som innebär att tidsfristen för att avgöra ärenden som avser ändring av en lednings högsta tillåtna spänning efter att en anläggning för produktion av förnybar energi har uppgraderats ska vara tre månader. Den korta tidsfristen ska bara gälla om den installerade effekten i anläggningen har höjts med högst 15 procent.

7.5 Tidsfrister för ärenden om installation av solenergiutrustning på byggnader

Förslag: Det ska införas nya bestämmelser i plan- och bygglagen som innebär att en ansökan om bygglov för att installera solenergiutrustning på en byggnad som inte främst är avsedd för att producera el eller lagra energi ska avgöras inom tre månader i första instans. Om solenergiutrustningens installerade effekt är högst elva kilowatt ska ärendet i stället avgöras inom en månad. Tidsfristerna ska inte få förlängas.

Om ärendet avser en solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt ska bygglovet anses beviljat om den kommunala

nämnden inte har meddelat ett beslut inom en månad från det att en fullständig anmälan har getts in till nämnden. Byggnadsnämnden ska i ett sådant ärende, efter att tidsfristen har löpt ut, utfärda ett beslut som innebär att bygglov har meddelats.

Tidsfristerna ska inte gälla om ansökan avser installation av solenergiutrustning på en historiskt värdefull byggnad eller i ett område som rör totalförsvarets intressen. I sådana ärenden ska de ordinarie tidsfrister som gäller vid prövning av ärenden enligt plan- och bygglagen gälla.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Förnybartdirektivet innehåller bestämmelser om tidsfrister för installation av solenergiutrustning och samlokaliserad energilagring i befintliga och framtida konstgjorda konstruktioner, med undantag för konstgjorda vattenytor (artikel 16d). Bestämmelserna innebär för det första att tillståndsförfarandet för sådana installationer inte får pågå längre än tre månader förutsatt att det primära syftet med den befintliga eller framtida konstruktionen, där solenergiutrustningen eller den samlokaliserade energilagransanläggningen ska installeras, inte är solenergiproduktion eller energilagring (artikel 16d.1).

För det andra innebär bestämmelserna i direktivet att tillståndsförfarandet får pågå högst en månad om det är fråga om solenergiutrustning som har en installerad effekt om högst 100 kilowatt (artikel 16d.2). Medlemsstaterna får dock tillämpa ett lägre tröskelvärde om en tillämpning av det högre tröskelvärdet skulle leda till en betydande administrativ börda eller till begränsningar av elnätsdriften. Tröskelvärdet ska dock vara högre än 10,8 kilowatt. Ett uteblivet svar från den behöriga myndigheten inom en månadsfrist ska leda till att ett tillstånd anses vara beviljat (s.k. tyst godkännande). Bestämmelsen gäller endast om solenergiutrustningens kapacitet inte överskrider befintlig kapacitet för anslutning till distributionsnätet. Tidsfristerna i artikeln får inte förlängas.

Medlemsstaterna får undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av tremånadersfristen i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen, eller av säkerhetsskäl (artikel 16d.1 andra stycket).

Installation av sådan solenergiutrustning som avses i artikeln ska enligt direktivet undantas från kravet på att göra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet).

Vilka anläggningar omfattas?

De särskilda tidsfristerna i artikeln gäller ärenden som avser tillstånd för installation av solenergiutrustning och samlokaliserad energilagring i befintliga och framtida konstgjorda konstruktioner. Eftersom bestämmelserna är begränsade till förfaranden som avser installation av sådana anläggningar omfattas t.ex. inte förfaranden som krävs för att uppföra en byggnad som ska rymma en sådan anläggning. För sådana

tillståndsförfaranden gäller enligt direktivet en tidsfrist om två eller ett år för prövningen (se avsnitt 7.1 och 7.2).

Innebörden av uttrycket ”konstgjorda konstruktioner” förklaras inte i förnybartdirektivet. I förnybartdirektivet ges dock exempel på vad som avses med det närliggande uttrycket ”konstgjorda och bebyggda ytor” (artikel 15c.1 i förnybartdirektivet). Även om en yta är en annan sak än en konstruktion, kan exemplifieringen ge viss vägledning för förståelsen av vad som avses med uttrycket konstgjord konstruktion. Som exempel på konstgjorda och bebyggda ytor anges bl.a. i direktivet tak, husfasader, transportinfrastruktur och dess omedelbara omgivningar, parkeringsplatser, bondgårdar, avfallsanläggningar, industriområden, gruvor, konstgjorda inlandsvattenförekomster, sjöar eller dammar, och anläggningar för rening av avloppsvatten och skadad mark som inte kan användas för jordbruk (artikel 15c.1 a i förnybartdirektivet).

Skadad mark som inte kan användas för jordbruk och omgivningar vid transportinfrastruktur är inte konstruktioner och bedöms därför inte omfattas av uttrycket konstgjorda konstruktioner. Konstgjorda inlandsvattenförekomster, sjöar eller dammar är inte heller relevanta i detta sammanhang eftersom konstgjorda vattenytor uttryckligen undantas från artikelns tillämpningsområde.

Sammanfattningsvis bedöms uttrycket konstgjorda konstruktioner i den mening som avses i förnybartdirektivet omfatta tak, husfasader, transportinfrastruktur, parkeringsplatser, bondgårdar, avfallsanläggningar, industriområden och andra liknande konstruktioner. Det innebär att uttrycket konstgjorda konstruktioner sammanfaller med innebörden av uttrycket byggnadsverk enligt plan- och bygglagen (1 kap. 4 § plan- och bygglagen).

Eftersom artikeln endast gäller installation av solenergiutrustning på konstgjorda konstruktioner omfattas inte ansökningar om tillstånd för installation av solenergiutrustning på mark, t.ex. jordbruksmark, av tidsfristerna i artikeln. För tillståndsförfaranden som gäller sådana installationer gäller i stället en tidsfrist om ett år om anläggningens installerade elektriska effekt understiger 150 kilowatt och en tidsfrist om två år om anläggningens installerade elektriska effekt är större än så (se avsnitt 7.1 och 7.2).

Gällande rätt

Installation av solenergianläggningar i eller på befintliga byggnadsverk kan kräva bygglov enligt plan- och bygglagen. Inom detaljplanlagt område kan det krävas bygglov om anläggningen innebär att byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller om byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt (9 kap. 2 § 3 c plan- och bygglagen). Utanför detaljplanlagt område krävs det normalt inte bygglov för solfångare och solceller på byggnader. Kommunen kan dock i områdesbestämmelser ha infört bygglovsplikt för byte av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller för att vidta en åtgärd som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (9 kap. 8 § plan och bygglagen). Det kan även ha införts bygglovsplikt för underhåll eller ändring av ett byggnadsverk eller ett bebyggelseområde som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. I normalfallet krävs alltså inte bygglov för att installera en

solenergiutrustning på ett byggnadsverk. Det krävs inte heller några andra tillstånd, anmälningar eller dispenser och en miljökonsekvensbedömning behöver heller inte göras.

Installation av en energilagringsanläggning, t.ex. ett batterilagert, i anslutning till en solenergianläggning i eller på en byggnad är inte bygglovspliktigt. Om batterilagret placeras i en ny byggnad eller en container utomhus krävs det dock bygglov för byggnaden eller containern i sig.

Av plan- och bygglagen följer att beslut om bygglov ska meddelas inom tio veckor från det att ansökan kom in, med möjlighet till tio veckors förlängning om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet (9 kap. 27 § plan- och bygglagen).

Behov av författningsändringar

För att genomföra direktivets krav på att en ansökan om tillstånd för installation av solenergiutrustning eller samlokaliserade energilagringsanläggningar på eller i en byggnad, ska avgöras inom tre månader bör det införas en bestämmelse i plan- och bygglagen som innebär att tidsfristen i 9 kap. 27 § plan- och bygglagen i sådana ärenden bara kan förlängas två veckor.

När det gäller bestämmelsen om tyst godkännande i direktivet finns det skäl att använda direktivets möjlighet att begränsa tillämpningen av bestämmelsen till solenergiutrustning med en högsta installerad effekt på elva kilowatt. Även om det är få ärenden som kräver bygglov enligt plan- och bygglagen skulle ett införande av en enmånadsfrist för handläggning av ärenden som gäller solenergianläggningar som har en installerad effekt på högst 100 kilowatt innebära en betydande administrativ börda. Solcellsanläggningar kan orsaka elektromagnetiska störningar, vilket innebär att ansökan om bygglov i många fall behöver skickas på remiss till försvarsinspektören för miljö- och hälsa. Det skulle innebära betydande svårigheter för byggnadsnämnderna och försvarsinspektören att organisera arbetet på ett sådant sätt att remittering och prövning av samtliga sådana ansökningar skulle rymmas inom en månad. En gräns vid elva kilowatt omfattar, när det gäller solceller, de flesta villataksanläggningar, men däremot inte anläggningar av större modell som är vanliga på exempelvis ladugårdstak. Även de flesta solvärmeanläggningar som anläggs för hushållsbehov omfattas.

Bestämmelserna i direktivet innebär att en ansökan om bygglov som gäller installation av en solenergiutrustning som har en installerad effekt på högst elva kilowatt ska anses beviljad om byggnadsnämnden inte har avgjort ärendet inom en månad. En bestämmelse med en sådan innebörd bör införas i plan- och bygglagen. För att det ska vara tydligt för sökanden att ansökan om bygglov har avgjorts bör byggnadsnämnden i ett sådant ärende, efter att tidsfristen har löpt ut, utfärda ett beslut som innebär att bygglov har meddelats.

Enligt direktivet gäller inte bestämmelsen om tyst godkännande i de fall solenergiutrustningens kapacitet överskrider befintlig kapacitet för anslutning till distributionsnätet. Frågan om elnätet har kapacitet att ta emot elproduktion från en solenergiutrustning prövas dock inte av byggnadsnämnden i samband med ett beslut om bygglov utan av

nätföretagen i samband med en begäran om anslutning till eller höjt effektuttag från nätet (se avsnitt 6.1). Det finns därför inte någon anledning att begränsa bestämmelsens tillämpning till fall där elnätet har kapacitet att ta emot elproduktionen.

Undantag för att skydda kulturarv och säkerhetsintressen

Förnybartdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av tremånadersfristen för ärendehandläggningen i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen (artikel 16d.1 i förnybartdirektivet). Bestämmelsen bör utnyttjas för att undanta ansökningar om tillstånd för installation av solenergiutrustning på sådana kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller byggnadsområden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen från tillämpningen av tremånadersfristen. Detsamma bör gälla ansökningar om tillstånd för att installera solenergiutrustning på en byggnad inom eller i anslutning till ett område som har betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. För sådana ärenden bör den ordinarie tidsfrist som gäller enligt 9 kap. 27 § plan- och bygglagen gälla.

Direktivet ger inte uttryckligen medlemsstaterna samma möjlighet att undanta områden eller konstruktioner från tillämpningen av enmånadsfristen i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen. Den nationella säkerheten är dock varje medlemsstats ansvar (artikel 4.2 i EU-fördraget). Det innebär att medlemsstaterna även utan skrivningen i artikel 16d.1 i direktivet kan göra undantag från kraven i direktivet med hänsyn till nationell säkerhet.

Enmånadsfristen föreslås i denna promemoria gälla för handläggning av ansökningar om tillstånd för installation av solenergiutrustning med en installerad kapacitet som understiger 11 kilowatt. I skälen till direktivet konstateras kort att en sådan anläggning för egenanvändning inte ger upphov till några säkerhetsproblem (skäl 42). Detta motsägs av en utredning som Försvarsmakten har gjort tillsammans med Elsäkerhetsverket av elektromagnetiska störningars försvårande för totalförsvarets intressen eller anläggningar (FM 2020:22728:17). I utredningen konstateras att det i hög grad är tillverkarnas val av komponenter eller installatörernas val av utformning av solenergianläggningen som påverkar störningsnivå och inte en solenergianläggnings storlek. Även mindre solenergianläggningar kan således påverka kommunikationssystem som används inom totalförsvaret negativt. Det finns därför skäl att undanta ärenden som avser installation av en solenergianläggning i ett område som är av intresse för totalförsvaret från tillämpningen av enmånadsfristen.

De skäl som gör sig gällande för att skydda det kulturella och historiska arvet är lika relevanta vid installation av solenergiutrustning med en installerad effekt som understiger elva kilowatt som vid installation av utrustning med en högre effekt. Om en ansökan avser installation av en solenergiutrustning på en kulturhistoriskt värdefull byggnad eller i ett kulturhistoriskt värdefullt område bör därför byggnadsnämnden, oavsett anläggningens installerade effekt, ges längre tid än en månad att ta ställning till ansökan. Risker är annars att en sådan ansökan alltid avslås eftersom det inte finns tid att pröva om anläggningen kan utformas på ett sätt som inte förvanskar byggnaden eller byggnadsområdet.

Det ovan sagda innebär att tidsfristerna om en respektive tre månader för installation av solenergiutrustning på byggnader inte bör gälla om solenergiutrustningen är avsedd att installeras på ett kulturhistoriskt värdefullt byggnadsverk eller i ett kulturhistoriskt värdefullt område eller i ett område som har betydelse för totalförsvaret. För sådana ärenden ska ordinarie tidsfrister vid prövning av ärenden enligt plan- och bygglagen gälla. Byggnadsnämnden bör när den tar ställning till om ett ärende är fullständigt avgöra om undantaget är tillämpligt.

7.6 Tidsfrister för ärenden om värmepumpar

Förslag: Det ska införas nya bestämmelser i plan- och bygglagen som innebär att en ansökan om bygglov för installation av en luftvärmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska avgöras inom en månad i första instans samt att en ansökan om bygglov för installation av en jord- eller bergvärmepump ska avgöras inom tre månader i första instans. Ärenden som avser installation av en värmepump i ett kulturhistoriskt värdefullt byggnadsverk eller område som har betydelse för totalförsvarets intressen ska undantas från dessa bestämmelser.

Det ska införas nya bestämmelser i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som innebär att handläggningen av en anmälan som avser installation av en jord- eller bergvärmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska slutföras inom tre månader och att handläggningen av en anmälan som avser installation av en vattenvärmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska slutföras inom en månad. Motsvarande bestämmelser ska införas i förordningen om områdesskydd och avse ärenden om strandskyddsdispens för sådana värmepumpar. Ärenden som avser tillstånd för, eller dispens från förbud mot, installation av värmepumpar i vattenskyddsområden ska avgöras inom två år.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Förnybartdirektivet innehåller bestämmelser om särskilda tidsfrister för ansökningar om tillstånd för installation av värmepumpar med en installerad effekt som understiger 50 megawatt (artikel 16e i förnybartdirektivet). Tidsfristen är tre månader för handläggningen av ansökningar om tillstånd för jord- och bergvärmepumpar och en månad för handläggningen av ansökningar om tillstånd för övriga värmepumpar. Tidsfristerna kan inte förlängas. Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från bestämmelsernas tillämpningsområde i syfte att skydda kulturellt eller historiskt arv eller på grund av nationella försvarsintressen eller av andra säkerhetsskäl (artikel 16e.3 i förnybartdirektivet).

Tillstånd för anslutning till överförings- eller distributionsnätet ska enligt direktivet utfärdas inom två veckor för vissa värmepumpar, om det inte finns berättigade farhågor om säkerheten, ytterligare arbeten behövs

eller systemkomponenterna inte är tekniskt inkompatibla (artikel 16e.2 i förnybartdirektivet).

Vilka anläggningar omfattas?

De särskilda tidsfristerna i direktivet gäller ärenden som avser tillstånd för installation av värmepumpar som har en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Om en värmepump har en installerad effekt om 50 megawatt eller mer gäller huvudregeln att ärendet ska avgöras inom två år (se avsnitt 7.1 ovan). Värmepumpar som har en installerad effekt om minst 50 megawatt är mycket stora industriella värmepumpar som t.ex. installeras i värmeverk för att mata in värme i fjärrvärmenätet. Värmepumpar som installeras av hushåll och mindre industrier har en betydligt lägre effekt. Redan värmepumpar som har en effekt om en megawatt är dock att anse som storskaliga värmepumpar.

Eftersom bestämmelserna om tidsfrister för tillståndsförfaranden som avser värmepumpar är begränsade till installation av värmepumpar omfattas t.ex. inte tillståndsförfaranden som avser uppförande av en byggnad som ska rymma en sådan anläggning. För sådana verksamheter gäller huvudregeln i direktivet att ärendet ska avgöras inom två år se avsnitt 7.1.

Gällande rätt

Tillståndsförfarandena i svensk rätt ser olika ut beroende på vilken typ av värmepump som ansökan avser.

Installation av en luftvärmepump kan kräva bygglov enligt 9 kap. 2 § 3 c plan- och bygglagen, om byggnadens yttre utseende påverkas avsevärt av installationen och om byggnaden ligger inom ett detaljplanelagt område. I praktiken är det sällan som byggnadens yttre utseende påverkas avsevärt av en luftvärmepump och bygglovsplikten aktualiseras. Installation av en luftvärmepump kräver inga övriga tillstånd eller anmälningar än lov enligt plan- och bygglagen.

Installation av en jord- eller bergvärmepump eller en värmepump som använder vatten som värmekälla är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen om den uttagna eller tillförda effekten är mer än 10 megawatt (21 kap. 16 § miljöprövningsförordningen). Anmälningsplikten gäller dock inte uttag eller tillförsel genom vattentäkt. I ett sådant fall gäller i stället krav på tillstånd (se nedan). Om den installerade effekten i en jord- eller bergvärmepump eller en värmepump som använder vatten som värmekälla är 10 megawatt eller mindre är installationen anmälningspliktig enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (17 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Anmälningsplikten gäller inte om en kommun har meddelat föreskrifter om att det i stället ska krävas tillstånd för att inrätta en sådan anläggning. För anmälningspliktiga verksamheter gäller att de inte får påbörjas förrän de har anmälts till tillsynsmyndigheten och det har gått minst sex veckor (9 kap. 6 c § miljöbalken). Tillsynsmyndigheten kan förlänga fristen.

Särskilda bestämmelser kan gälla om en värmepump ska installeras i ett vattenskyddsområde. I vattenskyddsföreskrifter kan det finnas förbud mot att installera värmepumpar i delar av vattenskyddsområdet eller krav på

tillstånd för att utföra sådana åtgärder som krävs för att kunna installera en värmepump. Det kan t.ex. vara förbjudet att borra efter bergvärme eller gräva ner slangar i den primära skyddszonen för en grundvattentäkt. Länsstyrelsen eller kommunen beslutar om tillstånd eller dispens från sådana förbud.

En installation av en sjövärmepump är en vattenverksamhet (11 kap. 3 § miljöbalken). I dag krävs dock inte tillstånd för en vattenverksamhet som avser utförande av en anläggning för utvinning av värme (11 kap. 11 § miljöbalken). Installation av en sjövärmepump kan emellertid kräva strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 § b miljöbalken.

Behov av författningsändringar

Det bör införas en bestämmelse i plan- och bygglagen om att ansökningar om bygglov för installation av luftvärmepumpar som har en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska avgöras i första instans inom en månad. Tidsfristen ska inte kunna förlängas. Det bör vidare införas en bestämmelse i plan- och bygglagen om att tidsfristen för att handlägga en ansökan om bygglov för installation av en jord- eller bergvärmepump i första instans bara får förlängas en gång och med högst två veckor.

Direktivets bestämmelser om tidsfrister för ärenden som avser installation av värmepumpar för utvinning av värme ur mark eller vatten bör i övrigt genomföras på förordningsnivå. Det bör införas en ny bestämmelse i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som innebär att handläggningen av en anmälan som avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur mark ska slutföras inom tre månader. De bör vidare införas en ny bestämmelse i samma förordning om att handläggningen av en anmälan som avser installation av en värmepump för utvinning av värme ur ytvatten, grundvatten eller avloppsvatten ska slutföras inom en månad. Tidsfristerna ska inte kunna förlängas. I båda fallen krävs att värmepumpen ska ha en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Bestämmelserna bör endast gälla anmälningar om installation av sådana värmepumpar och inte ansökningar om tillstånd. För det fall det finns krav på tillstånd eller dispens i vattenskyddsföreskrifter bör de korta tidsfristerna således inte gälla (se nedan).

Regeringen har i lagrådsremissen Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet föreslagit att ett nytt bemyndigande införs i 9 kap. 6 c § miljöbalken som innebär att regeringen kan meddela föreskrifter om att en verksamhet eller åtgärd får påbörjas tidigare än sex veckor efter att en anmälan har gjorts (se sid 33 i lagrådsremissen). De ovan föreslagna bestämmelserna bör kunna beslutas med stöd av detta bemyndigande.

Det behöver vidare införas en bestämmelse i förordningen om områdesskydd som innebär att en ansökan om strandskyddsdispens för installation av en värmepump ska avgöras inom en månad om ansökan avser utvinning av värme ur vatten och tre månader om ansökan avser utvinning av värme ur mark.

Anslutning av en värmepump till värme- eller kylnät är inte ett administrativt tillståndsförfarande i Sverige. Direktivets bestämmelse om anslutning av värmepumpar till nätet behöver därför inte genomföras i svensk rätt (se avsnitt 6.1).

Undantag för att skydda kulturarv och säkerhetsintressen

Förnybartdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av en- och tremånadersfristen för ärendehandläggningen i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet, nationella försvarsintressen eller säkerhetsskäl (artikel 16e.3 i förnybartdirektivet).

Bestämmelsen bör utnyttjas för att undanta ansökningar om lov enligt plan- och bygglagen för installation av värmepumpar på sådana kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller byggnadsområden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen från tillämpningen av tremånadersfristen. Detsamma bör gälla ansökningar om lov för att installera en värmepump på en byggnad inom eller i anslutning till ett område som har betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. För sådana ärenden bör den ordinarie tidsfrist som gäller enligt 9 kap. 27 § plan- och bygglagen gälla.

Bestämmelsen bör vidare utnyttjas för att skydda tillgången på dricksvatten. Vid borrhning på och i närheten av sedimentär berggrund finns det en risk för omblandning av grundvattenmagasin i olika delar i berggrunden. Detta kan medföra att vatten från olika vattenlager med olika kemiska och fysikaliska sammansättningar blandas, vilket kan orsaka en försämring av vattenkvaliteten. Om en ansökan om tillstånd avser installation av en värmepump i ett område som omfattas av vattenskyddsföreskrifter bör prövningsmyndigheten ges tid att göra de utredningar som krävs för att kunna ta ställning till om åtgärden innebär en risk för att vattenkvaliteten påverkas negativt. Sådana ärenden bör därför inte omfattas av bestämmelserna om påskyndad utbyggnad av värmepumpar. Om ansökan avser installation av en värmepump i ett vattenskyddsområde gäller huvudregeln att ärendet ska avgöras inom två år (se avsnitt 7.1 ovan).

7.7 Skäl för att förlänga en tidsfrist

Förslag: En tidsfrist om två år för att avgöra ett ärende som avser förnybar energi ska kunna förlängas med upp till sex månader. Om tidsfristen för att avgöra ärendet är ett år ska tidsfristen kunna förlängas med upp till tre månader. En tidsfrist om en månad eller tre månader får inte förlängas. En tidsfrist ska bara kunna förlängas om det finns synnerliga skäl. Prövningsmyndigheten ska informera sökanden om skälen för förlängningen.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Direktivet innebär att tidsfrister kan förlängas i vissa fall. Enligt direktivet kan en sådan tidsfrist som avses i artikel 16b.1 eller 16b.2 i förnybartdirektivet förlängas med sex respektive tre månader när det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter. I direktivet sägs uttryckligen att exceptionella omständigheter inbegriper när en bedömning enligt tillämplig unionsmiljörätt kräver mer tid (artikel

16b.1). Medlemsstaterna ska informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en förlängning.

Gällande rätt

Enligt förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi får en tidsfrist för ansökningar om tillstånd eller dispens eller för anmälningar i ärenden som rör förnybar energi förlängas en gång med högst ett år. En förlängning förutsätter att det efter att en tidsfrist har börjat löpa har uppstått ett behov av tidskrävande kompletteringar på grund av nya bestämmelser, ny information eller nya riktlinjer, att det under handläggningen av ett ärende har uppstått en försening och att förseningen beror på någon yttre omständighet som inte kan påverkas och som inte kunde förutses när tidsfristen började löpa, eller om det finns andra synnerliga skäl.

Om tidsfristen för ett ärende är ett år gäller därutöver att den kan förlängas om det finns säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda.

Behov av författningsändringar

Bestämmelser om förlängning av tidsfrister bör införas på förordningsnivå.

I likhet med vad som gäller i dag bör det krävas synnerliga skäl för att förlänga en tidsfrist som gäller för prövning av en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Utöver det som gäller i dag kan ett synnerligt skäl vara att det krävs mer tid för att slutföra en bedömning enligt vad som krävs i bestämmelser som genomför EU-lagstiftning på miljöområdet, t.ex. en dispens enligt artskyddsförordningen.

Om en prövningsmyndighet anser att det är nödvändigt att förlänga tiden för handläggningen av ett ärende ska den sökande informeras om förlängningen och skälen för den. Direktivet föreskriver inte hur informationen ska lämnas. Det får överlämnas till prövningsmyndigheten att avgöra hur sökanden ska informeras.

7.8 Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig

Förslag: Den myndighet som prövar en ansökan som rör förnybar energi ska, inom 45 dagar från det att myndigheten har mottagit en ansökan, antingen informera sökanden om att tidsfristen har börjat löpa eller begära in den information som krävs för att ansökan ska kunna behandlas. Den tidsfrist som gäller för att avgöra ärenden ska börja löpa när prövningsmyndigheten har skickat information till sökanden om att handläggningen har påbörjats.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Den behöriga myndigheten ska bekräfta en ansökans fullständighet inom 45 dagar från det att myndigheten har tagit emot en ansökan (artikel 16.2 förnybartdirektivet). Om sökanden inte har skickat in all information som krävs för att behandla ansökan ska den behöriga myndigheten inom samma tid begära att sökanden kompletterar ansökan utan onödigt dröjsmål. Den dag den behöriga myndigheten bekräftar ansökans fullständighet ska utgöra startdatum för den tidsfrist som gäller för handläggningen av ärendet.

Gällande rätt

Enligt förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi börjar en tidsfrist för prövning av ansökningar om tillstånd, anmälan eller dispens som rör förnybar energi löpa när den handläggande myndigheten har tagit emot en fullständig anmälan eller ansökan. Det finns ingen skyldighet i dag att bekräfta ansökans fullständighet eller att begära kompletteringar av en ansökan inom en viss tid.

Enligt plan- och bygglagen ska en ansökan om lov och förhandsbesked avgöras inom tio veckor från den dag ansökan kom in till nämnden (9 kap. 27 § plan- och bygglagen). För det fall byggnadsnämnden inom tre veckor förelägger sökanden att avhjälpa brister i ansökan börjar tiden i stället löpa när bristerna har avhjälpits. En förutsättning för att tidsfristen ska räknas från denna tidpunkt är således att nämnden har meddelat ett föreläggande inom tre veckor från det att ytterligare underlag kom in från sökanden, i annat fall gäller tidsfristen om tio veckor från det att ansökan kom in till nämnden.

Förvaltningslagen (2017:900) innebär att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (9 § förvaltningslagen).

Behov av författningsändringar

Det huvudsakliga syftet med bestämmelsen om att den behöriga myndigheten ska bekräfta ansökans fullständighet är att bestämma ett startdatum för tidsfristerna i direktivet. Skyldigheten att bekräfta en ansökans fullständighet inom 45 dagar utgör således första steget i det påskyndande förfarandet för utbyggnaden av förnybar energi.

Av direktivet följer att en ansökan är fullständig när sökanden har gett in den information som krävs för att myndigheten ska kunna behandla ansökan (eng.: *process the application*). Direktivet reglerar inte när en ansökan är så fullständig att den kan behandlas och inte heller vad som är innebörden av att en ansökan är fullständig, förutom att startdatum för tidsfristerna är knuten till detta. Det överlämnas till respektive medlemsstat att, utifrån sitt nationella prövningssystem, bestämma innebörden av att en ansökan är fullständig. Bestämmelsen kan därför inte anses hindra den behöriga myndigheten från att begära kompletteringar efter att den har bekräftat att ansökan är fullständig. Det förhållandet att en

myndighet har begärt in kompletteringar efter att tidsfristen har börjat löpa är dock inte ett skäl för att förlänga tidsfristen (se avsnitt 7.7).

Tidsfristerna är en förmån för sökanden och för att dessa ska gälla behöver sökanden i tillståndsansökan beskriva på vilket sätt ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. En ansökan är inte fullständig förrän den innehåller den information som krävs för att prövningsmyndigheten ska kunna ta ställning till vilken tidsfrist som gäller för prövningen. För det fall det är oklart vilken typ av anläggning som en tillståndsansökan avser, och följaktligen vilken tidsfrist som gäller för att avgöra ärendet, bör därför prövningsmyndigheten begära att sökanden kompletterar ansökan.

Direktivet innehåller inte någon särskild tidsfrist för prövningsmyndigheten att granska kompletteringar som en sökande lämnar in på begäran av en prövningsmyndighet. Det är dock rimligt och förenligt med direktivets syfte att betrakta sådan inlämnad information som mottagande av en ansökan, vilket innebär att prövningsmyndigheten senast 45 dagar från det att den kompletterande informationen har kommit in bör ta ställning till om ansökan kan börja behandlas eller om det krävs ytterligare information.

Enligt direktivet ska prövningsmyndigheten begära att sökanden kompletterar en ansökan utan onödigt dröjsmål. Detta följer redan av förvaltningslagen, som anger att en myndighet ska handlägga ett ärende så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

Bestämmelser som innebär att prövningsmyndigheten senast 45 dagar från det att en ansökan har mottagits antingen ska informera sökanden om att tidsfristen för ärendet har börjat löpa eller begära in den ytterligare information som krävs för att myndigheten ska behandla ansökan ska tas in i följande förordningar. Kontinentalsockelförordningen, förordningen om vissa rörledningar, kulturmiljöförordningen, förordningen om Sveriges ekonomiska zon, skogsvårdsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om miljöhänsyn i jordbruket, förordningen om områdesskydd, förordningen om vattenverksamheter, vattenförvaltningsförordningen, förordningen om foder och animaliska biprodukter, naturgasförordningen, vägförordningen och artskyddsförordningen samt förordningen om nätkoncession..

Vid exploatering av mark eller uppförande av byggnader kan det påträffas fornlämningar som kan skadas av byggprojektet. För att fortsätta projektet behöver verksamhetsutövaren ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen att ändra eller skada fornlämningen (2 kap. 12 § kulturmiljölagen). Länsstyrelsen kan i samband med en sådan ansökan besluta att det ska utföras en arkeologisk utredning (2 kap. 11 § kulturmiljölagen). Om en ansökan om att ändra eller skada en fornlämning rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi behöver ett sådant beslut fattas inom 45 dagar från det att länsstyrelsen har tagit emot ansökan. I ett sådant fall bör en ansökan om tillstånd att ändra eller skada en fornlämning inte anses som fullständig förrän sökanden har gett in den arkeologiska utredning som krävs enligt länsstyrelsens beslut.

Redan i dag gäller enligt plan- och bygglagen att en komplettering ska begäras in inom tre veckor. Det finns ingen anledning att införa en längre

tidsfrist för ärenden som rör förnybar energi. Det bör dock införas nya bestämmelser i plan och bygglagen om att byggnadsnämnden ska informera sökanden om att en ansökan är fullständig inom tre veckor från det att ansökan kom eller från det att brister i ansökan har avhjälpats.

Hur ansökans fullständighet ska bekräftas framgår inte av direktivet. I kravet på bekräftelse ligger att informationen behöver förmedlas till sökanden på något sätt. Det finns inget krav på att detta ska ske skriftligen, men eftersom rättsverkan av bekräftelsen är att tidsfristen börjar löpa är det lämpligt. Det bör därför anges i berörda förordningar att tidsfristen börjar löpa den dag myndigheten skickar information till sökanden om att handläggningen av ärendet har påbörjats. Informationen kan skickas med post eller elektroniskt.

8 Den specifika miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi

8.1 Den specifika miljöbedömningen ska utföras i ett enda förfarande och omfatta alla relevanta bedömningar

Förslag: Om det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett tillstånds-ärende enligt miljöbalken, som omfattar den verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som tillståndsprövas enligt lagen om kontinentalsockeln, lagen om vissa rörledningar, lagen om Sveriges ekonomiska zon, naturgaslagen eller ellagen, krävs det inte att det görs en ny specifik miljöbedömning i tillståndsförfarandet enligt de lagarna. Även om en specifik miljöbedömning har gjorts i ett tillståndsärende enligt miljöbalken ska prövningsmyndigheten vid en prövning enligt dessa lagar få förordna om särskilda villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Enligt förnybartdirektivet ska miljöbedömningen (eng. *environmental assessment*, fra. *évaluation environnementale*, ty. *Umweltverträglichkeitsprüfung*) av ett projekt för förnybar energi, om en sådan krävs enligt MKB-direktivet eller rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi (artikel 16b.2 i förnybartdirektivet).

I den svenska översättningen av MKB-direktivet används inte ordet miljöbedömning. Det ord som används är miljökonsekvensbedömning.

Inte heller i de engelska och franska språkversionerna av MKB-direktivet används samma ord som i förnybartdirektivet. I den engelska språkversionen av MKB-direktivet används ordet *environmental impact assessment* och i den franska används ordet *évaluation des incidences sur l'environnement*. I den tyska språkversionen av MKB-direktivet används dock samma ord som i förnybartdirektivet (*Umweltverträglichkeitsprüfung*). Även om ordet miljökonsekvensbedömning inte används i de svenska, engelska och franska språkversionerna av förnybartdirektivet får det antas att det är den bedömning som EU-lagstiftaren har syftat på.

Gällande rätt

Det förfarande som enligt förnybartdirektivet ska utföras en gång och omfatta alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi bedöms vara det som benämns miljökonsekvensbedömning i MKB-direktivet. Enligt MKB-direktivet omfattar detta förfarande exploatörens utarbetande av en miljökonsekvensbeskrivning, genomförande av samråd, den ansvariga myndighetens granskning av informationen i miljökonsekvensbeskrivningen och eventuell kompletterande information samt integreringen av den ansvariga myndighetens motiverade slutsats i beslutet om att bevilja eller avslå ansökan om tillstånd (se artikel 1.2 g i MKB-direktivet). I svensk rätt används uttrycket specifik miljöbedömning för att beteckna detta förfarande. De steg som ingår i den specifika miljöbedömningen omfattar avgränsningssamråd, framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning, ingivande av miljökonsekvensbeskrivningen till prövningsmyndigheten, att prövningsmyndigheten ger tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och att prövningsmyndigheten slutför miljöbedömningen (6 kap. 28 § miljöbalken).

Den som gör en specifik miljöbedömning ska sträva efter att samordna arbetet med andra miljöbedömningar som görs enligt miljöbalken eller med liknande arbete som görs enligt andra författningar (6 kap. 46 § miljöbalken). Bestämmelsen är allmänt utformad på så vis att den inte anger vilka steg i den specifika miljöbedömningen som avses. Det innebär att bestämmelsen riktar sig till såväl prövningsmyndigheter som sökanden. Samordning ska således ske även vid samråd och vid utformning av en miljökonsekvensbeskrivning (prop. 2016/17:200 s. 211).

Den specifika miljöbedömningen ska slutföras när tillståndsfrågan avgörs (6 kap. 43 § miljöbalken). Det sker genom att den som prövar tillståndsfrågan gör en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna med beaktande av innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen. Den ansvariga myndigheten ska enligt MKB-direktivet alltid förvissa sig om att en motiverad slutsats om en verksamhets betydande miljöpåverkan fortfarande är aktuell när den fattar beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan (artikel 8a.6 MKB-direktivet). För detta syfte ger direktivet medlemsstaterna en uttrycklig rätt att fastställa tidsramar för hur länge en motiverad slutsats ska vara giltig. Eftersom den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekterna i svensk rätt sker när tillståndsfrågan avgörs har det hittills inte funnits skäl att ange hur länge den bedömningen ska vara giltig.

Det krävs inte att en ny miljökonsekvensbeskrivning tas fram i varje tillståndsärende där en specifik miljöbedömning ska göras. Om en

miljökonsekvensbeskrivning har upprättats i ett miljöbalksärende och om innehållet uppfyller de krav som ställs enligt en annan författning kan samma miljökonsekvensbeskrivning godtas vid en tillståndsprövning enligt den författningen (prop. 2016/17:200 s. 81). Frågan om miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig måste alltid avgöras i det enskilda fallet.

Av 16 kap. 7 § miljöbalken följer att prövningsmyndigheten vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken ska beakta sådana följdverksamheter som nödvändiggörs av den ansökte verksamheten, dvs. verksamheter som har ett omedelbart samband med den tillståndsprövade verksamheten. Det kan vara fråga om vägar och kraftledningar som kan komma att behövas för att en verksamhet ska komma till stånd eller bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Bestämmelsen omfattar inte bara följdverksamheter under driftfasen utan även följdverksamheter under anläggningsfasen. De miljöeffekter som kan orsakas av dessa följdverksamheter ska redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen och beaktas i tillståndsprövningen av anläggningen som sådan (prop. 1997/98:45, del 2, s. 208). Se t.ex. Miljööverdomstolens dom den 19 november 2008 (mål nr M 2210-08) i vilken domstolen lämnade tillstånd att uppföra ett antal vindkraftverk och samtidigt förordnade om villkor för anläggande av vägar och framdragande av elnät till anläggningen.

Följdverksamheterna som sådana kan vidare vara tillståndspliktiga enligt annan lagstiftning, t.ex. ellagen och lagen om kontinentalsockeln. Även i sådana tillståndsärenden ska en specifik miljöbedömning göras. Miljöeffekterna av en följdverksamhet kan därmed komma att beaktas i såväl en miljöbalksprövning som vid en tillståndsprövning som ska göras enligt annan lagstiftning.

För nätkoncessioner enligt ellagen har denna dubbelprövning hanterats i 2 kap. 17 § tredje stycket ellagen. Enligt denna bestämmelse behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ett ärende om nätkoncession. Dessutom behöver det inte finnas en särskild miljökonsekvensbeskrivning i nätkoncessionsärendet om miljökonsekvensbeskrivningen i målet eller ärendet enligt miljöbalken beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra.

Bestämmelsen i ellagen infördes i syfte att uppnå en ökad samordning mellan miljöbalken och ellagen i syfte att underlätta koncessionsprövningen. I förarbetena förs resonemang kring i vilka fall Energimarknadsinspektionen kan underlåta att pröva en fråga. Bl.a. anges att Energimarknadsinspektionen i varje enskilt fall behöver ta ställning till om en ledning varit föremål för prövning i tillståndsärendet enligt miljöbalken och att det förutsätter att sökanden inför miljöbalksprövningen upprättar sin ansökan, tekniska beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning på ett sådant sätt att handlingarna täcker in de aspekter som rör ledningsdragningen och som kan ha betydelse från miljö-, natur- eller hälsosynpunkt (Prövning av vindkraft, prop. 2008/09:146 s. 46). Det anges vidare att om prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet uttryckligen har beaktat frågan om ledningsdragning, bör det inte behövas någon ytterligare prövning av ledningsdragningens miljöpåverkan i ärendet om nätkoncession och att det ofta bör vara tillräckligt att tillståndsmyndigheten i miljöbalksärendet har resonerat kring den miljöpåverkan som

ledningsdragningen innebär och gett tillstånd med de villkor som bedömts behövliga (a. s.).

Behov av författningsändringar

Bestämmelsen i förnybartdirektivet, om att miljökonsekvensbedömningen ska utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi, innebär att samtliga steg som ingår i den specifika miljöbedömningen om det är möjligt bara ska behöva göras en gång för ett projekt för förnybar energi.

Svensk rätt innebär redan i dag att en miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i ett miljöbalksärende kan återanvändas i andra tillståndprocesser om den uppfyller de krav som gäller för den tillståndprocessen. De två första stegen i den specifika miljöbedömningen, dvs. avgränsningssamråd och framtagande av miljökonsekvensbeskrivningen, behöver därför inte upprepas inför efterföljande tillståndprocesser under förutsättning att sökanden har utformat avgränsningssamråd och miljökonsekvensbeskrivning så att de omfattar verksamheten eller åtgärden enligt kraven i annan tillämplig författning.

Vidare innebär gällande rätt att den prövning som görs i ett miljöbalksärende även ska omfatta miljöeffekterna av de verksamheter som har ett omedelbart samband med den tillståndsprövande verksamheten. Det är sökanden som i miljökonsekvensbeskrivningen redovisar vilka följdföretag det är fråga om och vilka miljöeffekter dessa har. För att den specifika miljöbedömningen ska kunna utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi, behöver sökanden således utforma ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen så att handlingarna täcker in de aspekter som rör följdföretagen och som kan ha betydelse från miljö-, natur- eller hälsosynpunkt. Även om det är sökanden som genom sin ansökan anger ramarna för prövningen åligger det dock ytterst prövningsmyndigheten att ta ställning till om den kan ligga till grund för prövningen (jfr MÖD 2006:6). Det är prövningsmyndigheten som slutligt avgör om den avgränsning som sökanden har gjort är lämplig.

Det ovan sagda innebär att svensk rätt möjliggör att den specifika miljöbedömningen omfattar alla relevanta bedömningar för ett projekt för förnybar energi. Det som saknas i svensk rätt är bestämmelser som syftar till att förhindra dubbelprövning, dvs. bestämmelser som innebär att det sista ledet i den specifika miljöbedömningen, nämligen den samlade och slutliga bedömningen av en verksamhets miljöeffekter, bara ska behöva göras en gång. För detta syfte bör det införas en bestämmelse i lagen om kontinentalsockeln, rörledningslagen, lagen om Sveriges ekonomiska zon och naturgaslagen som innebär att det i ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi inte behöver göras en samlad och slutlig bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av de åtgärder som är aktuella för tillståndsprövning enligt dessa lagar, om det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt miljöbalken som omfattar åtgärderna. Detta förutsätter att det i miljöbalksärendet finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta miljöeffekter som dessa åtgärder kan medföra. Vidare behöver prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet uttryckligen

ha resonerat kring den miljöpåverkan som åtgärderna innebär och gett tillstånd med de villkor som bedömts behövliga. Om så är fallet bör den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln, rörledningslagen, lagen om Sveriges ekonomiska zon eller naturgaslagen inte kunna kräva att det ska göras en ny specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt dessa lagar.

För det fall det har kommit in kompletterande uppgifter i miljöbalksärendet som har bäring på det som ska tillståndsprövas enligt annan lagstiftning måste dessa uppgifter ges in även i det tillståndsärendet. I en sådan situation bör sökanden kunna använda miljökonsekvensbeskrivningen från miljöbalksärendet men prövningsmyndigheten måste göra en ny samlad miljöbedömning.

En bedömning som har gjorts enligt 6 kap. 43 § miljöbalken måste vara aktuell för att kunna läggas till grund för ett tillståndsbeslut enligt en annan lag. Det finns därför skäl att ange hur länge en bedömning som har gjorts enligt 6 kap. 43 § miljöbalken ska vara giltig. Vid en avvägning mellan intressena att förenkla tillståndsförfarandet och snabba på tillståndprocesserna samt intresset att bibehålla en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljö bedöms en tidsram om tre år vara rimlig. En förutsättning för att en specifik miljöbedömning inte ska behöva göras i ett tillståndsärende enligt berörda lagar bör därför vara att den samlade och slutliga bedömning som har gjorts i ett miljöbalksärende inte är äldre än tre år när den läggs till grund för tillståndsbeslutet. Tiden bör räknas från dagen för beslut eller dom om tillstånd enligt miljöbalken.

Även i de fall en samlad och slutlig bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken är yngre än tre år behöver den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd enligt en annan lag i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten, med beaktande av de uppgifter som har lämnats i ansökan om tillstånd och övriga uppgifter som har kommit in till myndigheten, tar ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Den som ansöker om ett tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln, rörledningslagen, lagen om Sveriges ekonomiska zon och naturgaslagen bör vara oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det för sökanden framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. I stället för att lägga tid på att analysera om en åtgärd omfattas av den specifika miljöbedömningen i ett miljöbalksärende kan sökanden välja att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning med en utförligare beskrivning av åtgärden. Om så sker behöver prövningsmyndigheten göra en samlad och slutlig bedömning av de miljöeffekter som beskrivs i den nya miljökonsekvensbeskrivningen.

Vid en prövning enligt miljöbalken är det inte alltid möjligt att lämna en detaljerad beskrivning av samtliga verksamheter som har ett omedelbart samband med den tillståndsprövande verksamheten och dess konsekvenser. Även i de fall en åtgärd omfattas av en specifik

miljöbedömning som har gjorts enligt miljöbalken kan det vid en prövning enligt rörledningslagen, naturgaslagen, lagen om kontinentalsockeln eller lagen om Sveriges ekonomiska zon komma fram mer detaljerade uppgifter om åtgärden. Det kan t.ex. vara fråga om mer detaljerade uppgifter om var en ledning ska dras och mark- eller bottenförhållandena på platsen. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan det finnas ett utrymme för prövningsmyndigheten att i stället besluta om ytterligare villkor som syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Det kan t.ex. handla om villkor för när sprängningar får utföras på havsbotten.

8.2 Delar av den specifika miljöbedömningen ska ingå i tidsfristerna

Bedömning: Den del av miljöbedömningen som sker efter att en fullständig ansökan om tillstånd ges in till prövningsmyndigheten bör omfattas av tidsfristerna.

Skälen för bedömningen

Krav i förnybartdirektivet

Enligt förnybartdirektivet ska tillståndsförfarandet omfatta alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi inbegripet miljöbedömningar. Tillståndsförfarandet omfattas av tidsfrister som börjar löpa den dag då den behöriga myndigheten bekräftar ansökans fullständighet (artikel 16.2 sista meningen i förnybartdirektivet).

Behov av författningsändringar

Med miljöbedömning avses i förnybartdirektivet det som i MKB-direktivet benämns miljökonsekvensbedömning (se avsnitt 8.1). Det uttryck som används i svensk rätt är specifik miljöbedömning. Den specifika miljöbedömningen omfattar avgränsningssamrådet, framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning, ingivande av miljökonsekvensbeskrivningen till den som prövar tillståndsfrågan samt att prövningsmyndigheten ger tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och därefter slutför miljöbedömningen (6 kap. 28 § miljöbalken). Även om samtliga dessa steg omfattas av tillståndsförfarandet i förnybartdirektivet kan direktivet inte läsas som att tidsfristerna i direktivet omfattar miljöbedömningen i sin helhet. Det sägs nämligen uttryckligen i direktivet att tidsfristerna börjar gälla när den behöriga myndigheten har bekräftat att en fullständig ansökan har getts in. Att en ansökan är fullständig innebär att den innehåller de uppgifter som krävs för att en prövning av ärendet i sak ska kunna inledas (se avsnitt 7.8). En ansökan är därför bara fullständig om den, när så krävs, innehåller en miljökonsekvensbeskrivning som kan läggas till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Eftersom avgräns-

ningssamrådet och framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen sker innan en fullständig ansökan har getts in till prövningsmyndigheten kan de stegen inte omfattas av tidsfristerna i direktivet. Direktivet måste därför förstås så att det bara är den del av miljöbedömningen som sker efter att prövningsmyndigheten har bedömt att ansökan är fullständig som omfattas av tidsfristerna.

8.3 Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning

Förslag: Länsstyrelsens bedömning av vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning ska ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen, ska vara bindande för prövningsmyndigheten när det är fråga om en miljökonsekvensbeskrivning som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Prövningsmyndigheten ska endast kunna begära kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller om det är nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet. Bestämmelser med en sådan innebörd ska införas i miljöbalken.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

I de fall det krävs en miljökonsekvensbedömning ska den ansvariga myndigheten, med beaktande av den information som lämnats av projektexploatören, avge ett yttrande om omfattningen och detaljnivån för den information som projektexploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 16b.2 andra stycket i förnybartdirektivet). Därefter får miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte utökas. Syftet med bestämmelsen är att effektivisera tillståndsprocessen genom att verksamhetsutövaren tidigt i processen ska få ett besked om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som ska stå sig genom hela tillståndsprocessen.

Av bestämmelsen framgår att den ansvariga myndigheten ska avge yttrandet innan projektexploatören har utarbetat miljökonsekvensbeskrivningen. Det framgår också av artikeln att yttrandet ska avse såväl miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som dess detaljeringsgrad (eng. *scope and level of detail*) men att yttrandet bara är bindande i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Förnybartdirektivet förklarar inte hur ordet omfattning ska förstås.

Gällande rätt

De uppgifter som ska finnas med i en miljökonsekvensbeskrivning ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig, med hänsyn till rådande kunskaper och bedömningsmetoder, och som behövs för att en

samlad bedömning ska kunna göras av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra (6 kap. 37 § miljöbalken). Bestämmelsen tydliggör att en fördjupning och prioritering av relevanta miljöfrågor ska ske i syfte att uppnå största möjliga miljönytta (prop. 2016/17:200 s. 207).

Inför arbetet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning ska den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd genomföra ett avgränsningssamråd. Det innebär ett samråd om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (6 kap. 29 § miljöbalken). Avgränsningssamrådet syftar ytterst till att avgränsa miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad till de frågor som är relevanta ur miljösynpunkt. Avgränsningssamrådet ska ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden (6 kap. 30 § miljöbalken). Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Sedan den 1 januari 2025 gäller att länsstyrelsen ska redovisa en bedömning av vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen (6 kap. 32 § miljöbalken). Vidare gäller att länsstyrelsens arbete under avgränsningssamrådet ska ske i dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden i syfte att få fram en bra miljökonsekvensbeskrivning. Bestämmelsen kopplar till en bestämmelse i MKB-direktivet om att den ansvariga myndigheten ska lämna ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattande och detaljeringsgrad (artikel 5.2 i MKB-direktivet). Enligt MKB-direktivet ska ett sådant yttrande lämnas om exploatören begär det. Medlemsstaterna kan dock kräva att ett sådant yttrande alltid ska lämnas.

Förnybartdirektivet gäller parallellt med MKB-direktivet

Av MKB-direktivet framgår att den ansvariga myndigheten ska se till att miljökonsekvensbeskrivningen är fullständig och av god kvalitet och att myndigheten för detta syfte vid behov ska be exploatören om kompletterande information som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan (artikel 5.3 i MKB-direktivet). Det gäller även i de fall exploatören har begärt ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Den motiverade slutsatsen ska baseras på den information som läggs fram i miljökonsekvensbeskrivningen, en bedömning av resultatet från samråd och eventuell kompletterande information som har inhämtats från projektexploatören (artikel 1.2 g i MKB-direktivet). I Europeiska kommissionens vägledning till MKB-direktivet framhålls att den motiverade slutsatsen är myndighetens slutsats och att den ska göras fristående från exploatörens bedömning (Environmental Impact

assessment of Projects, Guidance on the preparation of the Environmental Impact Assessment Report, avsnitt 3.2.4).

Förnybartdirektivet innehåller inte någon bestämmelse som ändrar MKB-direktivet. MKB-direktivet gäller därmed oförändrat även i ärenden som rör förnybar energi. Det kan därför konstateras att bestämmelserna i MKB-direktivet är fullt ut tillämpliga när en verksamhet rör förnybar energi. Bestämmelsen i förnybartdirektivet om att yttrandet om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska vara bindande måste därför förstås så att den hindrar prövningsmyndigheten från att begära kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning men inte från att begära den kompletterande information, i enlighet med bilaga IV till MKB-direktivet, som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan (jfr artikel 5.3 c i MKB-direktivet).

Det förhållandet att MKB-direktivet gäller fullt ut parallellt med förnybartdirektivet innebär även att EU-domstolens praxis, i fråga om de grundläggande krav som en miljökonsekvensbeskrivning måste uppfylla för att kunna ligga till grund för miljöbedömningen, är fortsatt relevant vid miljökonsekvensbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi (se vidare nedan).

Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska vara bindande för prövningsmyndigheten

För att genomföra förnybartdirektivet bör länsstyrelsens bedömning i fråga om verksamheter eller åtgärder för förnybar energi göras bindande för prövningsmyndigheten på så sätt att prövningsmyndigheten endast i undantagsfall får begära att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utökas.

En konsekvens av att prövningsmyndigheten inte får begära kompletteringar som rör miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är att prövningsmyndigheten måste godta omfattningen om den överensstämmer med länsstyrelsens redovisning.

Såsom konstaterats ovan innebär bestämmelsen i förnybartdirektivet inte något hinder för prövningsmyndigheten att begära den kompletterande information som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan. Det är vidare viktigt att understryka att förnybartdirektivet inte innebär någon lättnad i fråga om de materiella krav som ska vara uppfyllda för att ett tillstånd ska kunna ges. Direktivet innebär inte heller någon ändring i fråga om bevisbördan. De materiella kraven för att ett tillstånd ska kunna ges är således oförändrade och det är alltså verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att dessa krav är uppfyllda. En sökande ska således visa att de förpliktelser som följer av 2 kap. miljöbalken följs. Det gäller bl.a. skyldigheten att vidta försiktighetsåtgärder enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Vidare gäller att den plats ska väljas som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (jfr prop. 1997/98:45 del 2 s. 63).

För det fall en miljökonsekvensbeskrivning, trots att dess omfattning överensstämmer med länsstyrelsens redovisning, inte identifierar och beskriver sådana faktorer som måste bedömas enligt gällande rätt, och om

sökanden inte har lämnat den informationen till prövningsmyndigheten på annat sätt, bör prövningsmyndigheten avslå tillståndsansökan. En brist i miljökonsekvensbeskrivningen kan således få betydelse för bedömningen av en tillståndsansökans materiella hållbarhet och en sådan brist faller tillbaka på sökanden.

Prövningsmyndigheten kan begära kompletteringar som rör detaljeringsgrad och miljökonsekvensbeskrivningens kvalitet

Av förnybartdirektivet följer att länsstyrelsens bedömning är bindande i den del den rör miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Det innebär att prövningsmyndigheten är oförhindrad att begära kompletteringar i frågor som rör miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad. Detsamma gäller kompletteringar som har bäring på miljökonsekvensbeskrivningens tillförlitlighet och adekvans.

Hur termerna omfattning och detaljeringsgrad förhåller sig till varandra klagörs inte i förnybartdirektivet. Både i MKB-direktivet och i det svenska genomförandet av direktivet används ordet detaljeringsgrad tillsammans med omfattning och det har varken i EU-rätten eller i nationell rätt funnits skäl att närmare förklara vad som avses med de olika uttrycken. Innebörden av ordet ”omfattning” berörs visserligen i förarbetena till 6 kap. 32 § miljöbalken men utan att det närmare förklaras hur ordet förhåller sig till ordet ”detaljeringsgrad” (jfr prop. 2016/17:200, s. 204). Inte heller i förnybartdirektivet ges någon ledning. Det kan noteras att kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet (Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance of Scoping) innehåller råd om vad den behöriga myndighetens yttrande inför framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen bör innehålla men att det i vägledningen inte görs någon åtskillnad mellan omfattning och detaljeringsgrad.

Endast Europeiska unionens domstol har behörighet att tolka EU-rätten med avgörande verkan. Det får därför överlämnas till rättstillämpningen och ytterst till EU-domstolen att avgöra vilka uppgifter som är att hänföra till en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning och vilka som är att anse som dess detaljeringsgrad. En rimlig utgångspunkt bör dock vara att ordet omfattning ska tolkas restriktivt mot bakgrund av att yttrandet om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska avges i ett tidigt skede av miljökonsekvensbedömningen och att projektexploatören vid den tidpunkten i regel inte har utfört några projektspecifika inventeringar, artskyddsutredningar, modelleringar eller beräkningar. Det ligger i sakens natur att sådana inventeringar och utredningar kan generera information som leder till ändrade bedömningar i fråga om vilka miljöeffekter som är relevanta för projektet. I kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet sägs bl.a. att det ofta är svårt att i detta tidiga skede identifiera vad som är viktiga effekter eftersom det förutsätter antaganden om sannolika effekter innan det har gjorts några ingående bedömningar av de miljöeffekter som kan uppstå (kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet s. 41). I vägledningen erinras det därför om att ”scoping”, dvs. avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen, är en process som bör pågå under hela miljökonsekvensbedömningen och att miljökonsekvensbeskrivningens

innehåll bör ändras i ljuset av ny information (s. 25). Den process som MKB-direktivet anvisar för att utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning är således en iterativ process som innebär att exploatören under processens gång beaktar den information som kommer fram och anpassar miljökonsekvensbeskrivningen till den. Ett förfarande där stora delar av miljökonsekvensbeskrivningens innehåll läses på ett tidigt stadium skulle inte vara förenlig med denna iterativa process.

Ordet "omfattning" i artikel 16b.2 bör ges en innebörd som är förenlig med den metodik som förutsätts i MKB-direktivet. En bedömning av en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning måste således göras utifrån utgångspunkten att nya frågor kan uppkomma under processens gång och att en beskrivning av dessa kan behöva göras i miljökonsekvensbeskrivningen (se kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet sid 25). Det innebär att de delar av miljökonsekvensbeskrivningen som kan påverkas av inventeringar, modelleringar och platsspecifika undersökningar etc. inte bör anses som miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utan som dess detaljeringsgrad. Med detta synsätt kan beskrivningen av det aktuella projektet och dess lokalisering samt en beskrivning på en övergripande nivå av de relevanta störningar och olägenheter som verksamheten ger upphov till i sin omgivning vara att anse som en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning. Betydelsen av dessa förändringar i miljön, t.ex. ett projekts påverkan på enskilda arter, torde dock vara att anse som miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad.

Det ligger i sakens natur att den närmare gränsdragningen mellan omfattning och detaljeringsgrad i viss mån får avgöras från fall till fall. Ett bra och genomarbetat underlag från den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ger länsstyrelsen förutsättningar att göra en mer detaljerad bedömning av den omfattning som en miljökonsekvensbeskrivning ska ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljökonsekvensbedömningen. Omvänt gäller att om de uppgifter länsstyrelsen har att ta ställning till är vaga och oprecisa kommer länsstyrelsens bedömning med nödvändighet att vara av en mer övergripande karaktär.

Prövningsmyndigheten kan begära kompletteringar om det har tillkommit nya uppgifter

Enligt MKB-direktivet ska yttrandet om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad lämnas med beaktande av den information som projektexploatören har lämnat (artikel 5.2). Vidare framgår att den behöriga myndigheten ska samråda med berörda myndigheter innan den lämnar sitt yttrande. Länsstyrelsens redovisning ska alltså utgå från de uppgifter som sökanden har lämnat om verksamheten eller åtgärden samt övriga uppgifter som har kommit in till länsstyrelsen under avgränsningssamrådet. Eftersom länsstyrelsens redovisning ska utgå från dessa uppgifter har yttrandet bara en bindande verkan i förhållande till dessa uppgifter. Om det tillkommer nya uppgifter eller om projektet ändras under processens gång finns det inget som hindrar att en prövningsmyndighet begär att den som ansöker om tillstånd kompletterar miljökonsekvensbeskrivningens omfattning med de

uppgifter som krävs för att de relevanta miljöaspekterna av verksamheten eller åtgärden ska kunna bedömas. Det kan handla om att en komplettering behövs för att det framkommit nya uppgifter som inte var kända för länsstyrelsen eller för att sökanden har justerat sin ansökan. Om bristerna inte kan läkas eller om sökanden inte kompletterar miljökonsekvensbeskrivningens omfattning i tillräcklig utsträckning bör prövningsmyndigheten kunna avvisa ansökan på samma sätt som i dag.

Avgränsningssamrådet sker i ett så tidigt skede av miljöbedömningen att även mer grundläggande förändringar av verksamheten eller åtgärden ska vara praktiskt möjliga. Syftet med avgränsningssamrådet är att ge den berörda allmänheten och myndigheter möjlighet att i ett tidigt skede kunna delta i processen och påverka såväl projektets utformning som beslutsunderlag. För att kunna tjäna detta syfte måste samrådet genomföras innan den som avser att bedriva verksamheten har låst fast verksamheten vid en viss lokalisering och utformning. Det är därför inte ovanligt att den som avser att bedriva verksamheten, under eller efter avgränsningssamrådet, ändrar verksamhetens utformning på ett sätt som kan påverka bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Sådana justeringar kan medföra att länsstyrelsens bedömning avseende omfattning blir inaktuell i den del den bygger på uppgifter som har ändrats.

Komplettering om omfattningen strider mot EU:s miljölagstiftning

Det går inte att utesluta situationer där länsstyrelsen har förbisett information när den har lämnat sin bedömning och att den miljökonsekvensbeskrivningen som ges in till prövningsmyndigheten därför brister i omfattning även om den överensstämmer med bedömningen. Bristerna kan vara så väsentliga att det skulle strida mot EU:s miljölagstiftning att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för den fortsatta prövningen. Det kan också innebära rättegångsfel (jfr NJA 2009 s. 321). Ett exempel på en väsentlig brist är en miljökonsekvensbeskrivning som endast beskriver en del av ett planerat projekt men inte de kumulativa effekterna av ett projekt i dess helhet (se t.ex. kommission mot Spanien, mål C-560/08, EU:C:2011:835, punkterna 98–99).

Som har konstaterats ovan kan prövningsmyndigheten begära in den kompletterande information som krävs för att det ska vara möjligt att nå en motiverad slutsats om projektets miljöpåverkan. I vissa fall är möjligheten att begära kompletterande information inte tillräcklig. Om en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning är så bristfällig att det skulle strida mot EU:s miljölagstiftning att lägga den till grund för ett beslut i tillståndsärendet bör prövningsmyndigheten kunna begära att en sökande kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen även i de delar som avser dess omfattning. Om bristerna inte kan åtgärdas, bör prövningsmyndigheten kunna avvisa ansökan, trots att miljökonsekvensbeskrivningen överensstämmer med länsstyrelsens bedömning.

Länsstyrelsens beslut bör inte kunna överklagas

Länsstyrelsens bedömning i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bör redovisas i ett beslut. Beslutet är bindande för verksamhetsutövaren som måste följa yttrandet vid utarbetande av miljökonsekvensbeskrivningen. Det är också till viss del bindande för

prövningsmyndigheten som endast undantagsvis kan begära kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Eftersom beslutet är avsett att påverka prövningsmyndighetens och verksamhetsutövarens handlade är det, till skillnad från det yttrande som länsstyrelsen ska lämna enligt 6 kap. 32 § miljöbalken, handlingsdirigerande och därmed som utgångspunkt överklagbart.

Beslutet bör dock inte kunna överklagas. Verksamhetsutövaren kan få frågan om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning prövad i samband med ett överklagande av beslutet i tillståndsfrågan. Även när det gäller berörd allmänhet, t.ex. närboende som kan påverkas av en planerad verksamhet eller miljöorganisationer, bedöms det vara tillräckligt att frågan om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning prövas samlat med prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan. Prövningsmyndigheten kan begära in kompletterande uppgifter om det är nödvändigt för att göra en samlad och slutlig bedömning i fråga om verksamhetens miljöeffekter. Dessa uppgifter är på samma sätt som miljökonsekvensbeskrivningen en del av prövningsmyndighetens underlag för beslut i tillståndsfrågan.

I sammanhanget bör det beaktas att förnybartdirektivet ålägger medlemsstaterna att säkerställa att sökanden och allmänheten har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och beviljandet att uppföra och driva verk för förnybar energi (se avsnitt 11). Ordet tillståndsförfarande har en bred innebörd i förnybartdirektivet och länsstyrelsens yttrande är en del av detta förfarande. En rätt till domstolsprövning av länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning skulle dock allvarligt underminera syftet med förnybartdirektivet, vilket är att snabba på utbyggnaden av förnybar energi. Det bedöms därför tillräckligt att det finns en rätt till domstolsprövning av länsstyrelsens beslut i samband med ett överklagande av tillståndsbeslutet.

Länsstyrelsens yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bedöms inte röra en civil rättighet eller skyldighet som omfattas av artikel 6.1 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). En rätt till domstolsprövning kan därför inte grundas på EKMR.

9 Förnybartdirektivet förutsätter ett mer effektivt avgränsningssamråd

9.1 Underlaget ska ges in till och bedömas av länsstyrelsen innan avgränsningssamråd inleds

Förslag: Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska ge in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen innan samråd inleds eller information till ett annat land lämnas.

Länsstyrelsen ska, efter dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, bedöma om underlaget inför

avgränsningssamrådet är tillräckligt för att inleda samråd eller lämna information. Bedömningen ska göras innan samråd inleds med övriga som ska ingå i samrådsprocessen och innan information till ett annat land lämnas.

Skälen för förslaget

Gällande rätt

I MKB-direktivet anges att den ansvariga myndighetens yttrande inför framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen ska lämnas med beaktande av den information som exploatören har lämnat, i synnerhet i fråga om projektets specifika egenskaper, däribland dess lokalisering och tekniska kapacitet (artikel 5.2 MKB-direktivet).

Syftet med ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. 29 § miljöbalken är att ge den berörda allmänheten och de berörda myndigheterna möjlighet att i ett tidigt skede kunna delta i processen och påverka projektets utformning och beslutsunderlaget. Länsstyrelsen ska enligt 6 kap. 32 § miljöbalken under avgränsningssamrådet, i dialog med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Avgränsningssamrådet ska ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda (6 kap. 30 § miljöbalken). Om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land eller om ett land som kan komma att påverkas betydligt av en verksamhet eller åtgärd begär det ska Naturvårdsverket informera det andra landet och ge det andra landet skälig tid att yttra sig över om det vill delta i miljöbedömningen. Om det andra landet vill delta i miljöbedömningen, ska Naturvårdsverket ge landet möjlighet att delta i ett samrådsförfarande om miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan (6 kap. 33 § miljöbalken och 21 § miljöbedömningsförfarandet).

Av miljöbalken framgår att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ansvarar för avgränsningssamrådet och ska se till att de som ingår i samrådsprocessen får ett samrådsunderlag. (6 kap. 29 och 30 §§ miljöbalken). I miljöbalken anges i dag att samrådsunderlaget ska lämnas i så god tid att det ger utrymme för ett meningsfullt samråd (6 kap. 31 § miljöbalken).

Behov av författningsändringar

För att avgränsningssamrådet ska bli meningsfullt måste underlaget inför samrådet hålla en tillräckligt god kvalitet. En god kvalitet på underlaget kan förbättra förutsättningarna för att delta i processen och påverka projektets utformning och beslutsunderlag, både i samrådet i Sverige och i dialogen med ett annat land. Ett bra underlag är även viktigt för att länsstyrelsen ska ha goda förutsättningar för att göra en bedömning av vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla. Ett gediget samrådsunderlag är särskilt viktigt i avgränsningssamråd som gäller förnybar

energi eftersom länsstyrelsens bedömning om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning i sådana ärenden ska vara bindande för prövningsmyndigheten.

För att säkerställa kvaliteten på underlaget inför avgränsningssamrådet bör det införas en bestämmelse i miljöbalken som innebär att länsstyrelsen ska bedöma om underlaget är tillräckligt. Bedömningen bör, på motsvarande sätt som länsstyrelsens övriga arbete under avgränsningssamrådet, ske i dialog med verksamhetsutövaren. Bedömningen bör göras innan samråd med övriga i samrådsgruppen inleds och, i de fall det är aktuellt, inför att information till ett annat land lämnas.

För att möjliggöra en sådan bedömning bör det även införas en bestämmelse som innebär att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska ge in ett underlag till länsstyrelsen innan samråd med övriga i samrådsgruppen inleds eller information till ett annat land lämnas.

Länsstyrelsens bedömning av om underlaget är tillräckligt för att inleda samrådet ska ske utifrån bestämmelserna i miljöbedömningsförfordningen om vad ett underlag ska innehålla (se avsnitt 8.2 nedan). Bedömningen bör endast avse om underlaget är tillräckligt för att inleda samråd eller lämna information till ett annat land. Avsikten är att det även fortsättningsvis under avgränsningssamrådet ska vara möjligt att komplettera underlaget under tiden som samrådet genomförs. Om länsstyrelsen bedömer att underlaget inte är tillräckligt bör länsstyrelsen i dialog med verksamhetsutövaren verka för att underlaget kompletteras. Även om länsstyrelsen har bedömt att underlaget var tillräckligt för att inleda samrådet eller lämna informationen till ett annat land kan information som kommer fram senare under avgränsningssamrådet innebära att länsstyrelsen bedömer att ytterligare komplettering av underlaget behövs för att länsstyrelsen ska kunna bedöma vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla.

9.2 Det ska ställas högre krav på det underlag som tas fram inför avgränsningssamråd

Förslag: Nuvarande 8 och 9 §§ miljöbedömningsförfordningen ska ändras så att de endast avser underlag inför undersökningssamråd.

Det ska införas två nya bestämmelser (14 a och 14 b §) i miljöbedömningsförfordningen om vad som ska ingå i samrådsunderlaget. Samrådsunderlaget vid avgränsningssamrådet ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. Uppgifterna ska vara mer detaljerade än de uppgifter som lämnas i samrådsunderlaget inför undersökningssamrådet och omfatta detaljerade beskrivningar av den planerade verksamheten och dess miljöeffekter. Underlaget ska även innehålla kartor över mark som tas i anspråk och skyddade områden i närheten, en teknisk beskrivning över verksamhetens olika faser, byggnader som planeras att uppföras och byggmaterial och metoder som planeras att användas, uppgifter om följdverksamheter och alternativa lokaliseringar samt en beskrivning av verksamheten sannolika miljöeffekter, i den mån sådana uppgifter finns tillgängliga.

Skälen för förslaget

Gällande rätt

Länsstyrelsen ska i samband med avgränsningssamrådet redovisa sin bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad (6 kap. 32 § miljöbalken). Länsstyrelsens bedömning baseras huvudsakligen på de uppgifter som lämnas i samrådsunderlaget. Innehållet i samrådsunderlaget inför avgränsningssamrådet regleras i miljöbedömningsförordningen (8 och 9 §§ miljöbedömningsförordningen). Kraven är i stort sett densamma för de underlag som tas fram inför undersökningssamråd och avgränsningssamråd.

Uppgifterna som lämnas i samrådsunderlaget ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Underlaget ska bl.a. innehålla uppgift om vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat av den planerade verksamheten, de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga. Om samrådsunderlaget tas fram inför ett avgränsningssamråd ska underlaget därutöver innehålla de uppgifter som behövs för att kunna ta ställning vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha.

Europeiska kommissionen har tagit fram flera vägledningar till MKB-direktivet, bl.a. en vägledning om processen för framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning (Environmental Impact Assessment, Guidance on the preparation of the Environmental Impact Assessment) som bl.a. behandlar den s.k. screeningprocessen och en vägledning om scoping (Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance on Scoping). Screening är den process som ska utmynna i en bedömning av om ett projekt kan antas ha en betydande miljöpåverkan och motsvarar det som i svensk lagstiftning benämns undersökningssamråd. Scoping är det förfarande som ska utmynna i att identifiera de huvudsakliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra. Syftet är ytterst att avgränsa miljökonsekvensbeskrivningen så att den får en lämplig omfattning och detaljeringsgrad. Scoping sker i Sverige genom avgränsningssamrådet.

I kommissionens vägledning Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance on Scoping (sid 32 f) sägs att underlaget som ska tas fram inför avgränsningen ska innehålla information om verksamhetens lokalisering och dess tekniska kapacitet samt en översiktlig beskrivning av den planerade verksamhetens sannolika effekter på miljön. Underlaget ska enligt vägledningen ha en sådan omfattning att det kan ligga till grund för en bedömning av vilka miljöeffekter som är mest relevanta för det aktuella projektet så att dessa kan beskrivas på ett lämpligt sätt i miljökonsekvensbeskrivningen. Det framgår av vägledningen att de uppgifter som lämnas i samrådsunderlaget ska ha en högre detaljeringsgrad än de uppgifter som lämnas i underlaget inför screening och att projektexploatören under detta

förfarande kan behöva utföra vissa studier för att kunna bedöma projektets sannolika effekter på miljön. Samtidigt betonas att uppgifterna endast ska behöva lämnas om det är rimligt att anta att projektexploatören har tillgång till uppgifterna i detta tidiga skede av processen.

Kraven på samrådsunderlaget vid avgränsningssamråd behöver tydliggöras

I avsnitt 8.3 föreslås att länsstyrelsens bedömning i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska vara bindande för prövningsmyndigheten om samrådet rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Syftet med bestämmelsen är att effektivisera tillståndsprocessen genom att verksamhetsutövaren tidigt i processen ska få ett besked om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som med vissa undantag ska stå sig genom hela tillståndsprocessen. En förutsättning för att bestämmelsen ska få den effekten är att samrådsunderlaget vid avgränsningssamrådet håller en hög kvalitet. Ett samrådsunderlag av hög kvalitet är viktigt också i andra ärenden än sådana som avser verksamheter och åtgärder för förnybar energi och det kan förväntas leda till mer effektiva tillståndsprocesser.

I dag är kraven på samrådsunderlag vid undersökningssamråd och avgränsningssamråd i stort sett desamma. Det enda tillkommande kravet på samrådsunderlaget inför avgränsningssamrådet är att det underlaget ska innehålla de uppgifter som behövs för att kunna ta ställning vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha. Vad det innebär kan vara svårt att avgöra för verksamhetsutövaren. Det är inte ovanligt att underlaget inför avgränsningssamrådet har brister. Det gör det inte bara svårt för länsstyrelsen att bedöma vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen ska ha utan försvårar också för allmänheten att delta i processen. Det kan vidare försvåra dialogen med andra länder i de fall verksamheten har gränsöverskridande effekter.

Det bör därför införas en ny bestämmelse i miljöbedömningsförfordningen om vilka uppgifter som ska lämnas i det underlag som verksamhetsutövaren tar fram inför avgränsningssamrådet. Underlaget bör på samma sätt i dag utgå från de uppgifter som ska lämnas i underlaget inför ett undersökningssamråd. Underlaget inför avgränsningssamrådet bör dock innehålla mer detaljerade beskrivningar av den planerade verksamheten och dess effekter. Det bör tydliggöras att underlaget ska innehålla vissa specifika uppgifter. Det bör t.ex. krävas att underlaget ska innehålla kartor som bl.a. visar den mark som planeras att tas i anspråk under projektets olika faser och vilka skyddade områden som finns i närheten. Det bör vidare krävas att den tekniska beskrivningen av verksamheten omfattar verksamhetens olika faser, byggnader och andra strukturer som planeras att uppföras och de byggmaterial och metoder som planeras att användas. Underlaget bör därutöver innehålla uppgifter om andra åtgärder som har en omedelbar koppling till verksamheten (s.k. följdverksamheter), t.ex. anläggning av vägar, avloppsrör och kraftledningar samt de alternativa lokaliseringar som övervägs. Naturligtvis bör underlaget även innehålla en mer detaljerad beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens sannolika miljöeffekter utöver det som

följer av 8 § i miljöbedömningsförordningen, som t.ex. effekter på människors hälsa, djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap. miljöbalken, och biologisk mångfald i övrigt (jfr 6 kap. 2 § miljöbalken). När det gäller dessa effekter bör påverkans art, omfattning, komplexitet, frekvens och reversibilitet beskrivas i den mån sådana uppgifter finns tillgängliga. Slutligen bör underlaget innehålla uppgift om vilka andra tillstånd, dispenser och lov som behövs för verksamheten eller åtgärden, och projektets gränsöverskridande.

Att uppgifterna ovan bör ingå i underlaget inför avgränsningssamrådet framgår redan av vägledningarna på området. Genom att införa dessa krav på förordningsnivå ges en tydlig signal om att underlaget vid avgränsningssamrådet behöver vara mer genomarbetat än underlaget vid undersökningssamrådet. Det underlättar också för länsstyrelsen att begära kompletteringar av underlaget (se avsnitt 9.1).

10 Artskydd och verksamheter och åtgärder för förnybar energi

10.1 Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse

Förslag: Orden ”väsentligt allmänintresse” i 7 kap. 29 § miljöbalken ska ersättas av orden ”ett allt överskuggande allmänintresse”. Vid prövning av en ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 29 § miljöbalken för att bedriva verksamhet i ett särskilt skyddat område ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi presumeras genomföras av skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse. Presumtionen ska kunna motbevisas om verksamheten eller åtgärden har en betydande miljöpåverkan.

Det ska införas en ny bestämmelse i artskyddsförordningen som innebär att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi vid en tillämpning av 14 § artskyddsförordningen ska presumeras genomföras av skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse. En ny bestämmelse ska också införas i vattenförvaltningsförordningen och innebära att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, vid en tillämpning av 4 kap. 12 § i den förordningen, ska presumeras tillgodose ett allmänintresse av större vikt. Presumptionerna ska kunna motbevisas om verksamheten eller åtgärden har en betydande miljöpåverkan.

Skälen för förslaget

Krav i förnybartdirektivet

Förnybartdirektivet innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att planering, uppförande och drift av verk för förnybar energi, anslutning av sådana verk till nätet, det tillhörande nätet i sig och lagringstillgångar ska

presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse (eng.: *overriding public interest*) och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall i samband med tillämpning av vissa artiklar i direktiv på miljöområdet (artikel 16f förnybartdirektivet). De artiklar som nämns är artiklarna 6.4 och 16.1 c i rådets direktiv 92/43/EG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer och vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramvattendirektivet) och artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet). Medlemsstaterna får under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter begränsa tillämpningen av denna artikel till vissa delar av sina territorier eller vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

Gällande rätt

Enligt miljöbalken krävs det tillstånd för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett skyddat naturområde, ett s k Natura 2000-område (7 kap. 28 a § miljöbalken). Tillstånd får endast lämnas om verksamheten eller åtgärden inte kan medföra skada på skyddade livsmiljöer eller inte medför att skyddade arter utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av arterna i området (7 kap. 28 b § miljöbalken). Trots sådan otillåten påverkan kan tillstånd ges i vissa fall. För detta krävs bl.a. att verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse (7 kap. 29 § miljöbalken).

Ovan nämnda bestämmelser genomför artikel 6.4 första stycket i art- och habitatdirektivet. Artikel 6.4 innebär att en plan eller ett projekt kan godkännas i vissa fall även om planen eller projektet bedöms ge negativa effekter på området. Men det förutsätter bl.a. att det saknas alternativa lösningar och att planen eller projektet måste genomföras av tvingande (eng. *imperative*) orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär.

Om ett område innehåller en livsmiljötyp eller art som enligt direktivet är särskilt prioriterat får man vid bedömningen av om planen eller projektet kan godkännas endast beakta sådana faktorer som rör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön, eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse (artikel 6.4 andra stycket art- och habitatdirektivet). Denna bestämmelse genomförs i 20 § förordningen om områdesskydd. I bestämmelsen används uttrycket ”allt överskuggande allmänintresse”.

I den engelska språkversionen av art- och habitatdirektivet används uttrycket *imperative overriding public interest* i såväl första som andra stycket i artikel 6.4. I den svenska språkversionen har emellertid uttrycket, när det används i artikel 6.4 första stycket, översatts med ”tvingande

orsaker som har ett väsentligt allmänintresse” och när det används i andra stycket översatts med ”tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse”. I de danska, engelska, italienska och tyska språkversionerna används samma uttryck i de båda styckena.

Förutsättningar för att få artskyddsdispens regleras i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet. Artikel 16.1 ger medlemsstaterna rätt att i vissa fall göra undantag från bestämmelserna om artskydd i direktivet om det inte finns någon annan lämplig lösning och om undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Ett sådant undantag kan bl.a. göras av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön. I det svenska genomförandet av den bestämmelsen används uttrycket ”allt övervägande allmänintresse” (14 § artskyddsförordningen).

Uttrycket *overriding public interest* används även i artikel 4.7 i ramvattendirektivet. Uttrycket har i den svenska språkversionen översatts med ”allmänintresse av större vikt”. Bestämmelsen innebär att medlemsstaterna inte gör sig skyldiga till en överträdelse av direktivet om en god grundvattenstatus, god ekologisk status eller, i förekommande fall, god ekologisk potential inte uppnås eller om försämring av statusen hos en yt- eller grundvattenförekomst inte förebyggs, när detta beror på modifieringar av vattenförekomsten till följd av en åtgärd som är ett allmänintresse av större vikt. Bestämmelsen genomförs i 4 kap. 12 § vattenförvaltningsförordningen. I den bestämmelsen används uttrycket allmänintresse av större vikt.

Behov av författningsändringar

I svensk rätt används uttrycket väsentligt allmänintresse i 7 kap. 29 § miljöbalken. I övriga författningar som genomför berörda artiklar i art- och habitatdirektivet används uttrycket allt överskuggande allmänintresse. Det saknas skäl att använda olika uttryck för att beskriva den bedömning som ska göras enligt berörda bestämmelser. Uttrycket ”allt överskuggande allmänintresse” bör därför användas även i 7 kap. 29 § miljöbalken. Det innebär ingen ändring i sak.

I vattenförvaltningsförordningen, som genomför ramdirektivet för vatten, används uttrycket allmänintresse av större vikt. Det saknas skäl att i detta lagstiftningsärende ändra detta till allt överskuggande allmänintresse.

För att genomföra förnybartdirektivet bör det i miljöbalken och artskyddsförordningen införas bestämmelser som innebär att verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse. I vattenförvaltningsförordningen bör det införas en bestämmelse om att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska anses tillgodose ett allmänintresse av större vikt vid en tillämpning av 12 § i den förordningen.

I dag har medlemsstaterna ett visst utrymme för eget skön när de ska avgöra om ett särskilt projekt genomförs av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse eller allmänintresse av större vikt vid

tillämpning av ramvattendirektivet, art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Av rättspraxis från EU-domstolen följer att det är förenligt med ramdirektivet för vatten att anse att verksamheter och åtgärder för förnybar energi genomförs av orsaker som har ett allmänintresse av större vikt (se dom den 4 maj 2016 i mål C-346/14 Europeiska kommissionen mot Republiken Österrike [ECLI:EU:C:2016:322], p. 69 och 71–73). Förnybartdirektivet innebär att medlemsstaternas utrymme för egna bedömningar begränsas på så sätt att verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse.

Bestämmelsen i förnybartdirektivet om att förnybar energi och deras tillhörande infrastruktur ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse innebär således inte att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi alltid ska ha företräde framför miljöintressen. Av förnybartdirektivet framgår att presumptionen bryts när det finns tydliga bevis för att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras, dvs. när det finns tillräckliga bevis för att det finns motstående intressen av en viss tyngd (se skäl 44 till ändringsdirektivet). Att presumptionen är motbevisbar framgår också av Rådets förordning 2024/233 av den 22 december 2023 om ändring av rådets förordning (EU) 2022/2577 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi där det anges att presumptionen inte gäller när det finns tydliga belägg för att sådana projekt har betydande negativa miljökonsekvenser som inte kan avhjälpas eller kompenseras (se skäl 13 till den förordningen). Det ska således fortfarande göras en intresseavvägning och den kan utmynna i att verksamheten eller åtgärden inte tillåts om projektet medför betydande negativa effekter i miljön.

Fortfarande gäller också att en dispens förutsätter att övriga krav i 7 kap. 29 § miljöbalken, 4 kap. 12 § vattenförvaltningsförordningen och 14 § artskyddsförordningen är uppfyllda. Vid tillämpning 7 kap. 29 § miljöbalken och 14 § artskyddsförordningen krävs t.ex. att det ska finnas tvingande orsaker (jfr artikel 6.4 och 16 i art- och habitatdirektivet). Bestämmelsen i förnybartdirektivet innebär alltså inte en presumtion för att en viss verksamhet eller åtgärd för förnybar energi verksamhet för förnybar energi ska anses behöva genomföras av tvingande orsaker. För att tillåta undantag enligt nämnda författningar krävs vidare en åtgärder vidtas kompenseras för förlorade miljövärden.

Enligt förnybartdirektivet får medlemsstaterna under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter begränsa tillämpningen av artikel 16 f till vissa delar av sina territorier eller vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Regeringen antog en uppdaterad nationell energi- och klimatplan för 2021–2030 i juni 2024 (KN2024/0036). Det finns inget skäl att i enlighet med prioriteringarna i planen begränsa tillämpningen av bestämmelserna om allt överskuggande allmänintresse till vissa delar av Sverige eller till vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper.

10.2 En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska inte anses avsiktligt störa eller döda skyddade arter

Förslag: Om en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi medför störning eller dödande av skyddade arter ska störningen inte anses vara avsiktlig om nödvändiga skyddsåtgärder utförs och en dispens enligt 14 § artskyddsförordningen krävs därför inte. Skyddsåtgärderna ska medföra att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer.

Skälen för förslaget

Kraven i förnybartdirektivet

Enligt förnybartdirektivet ska dödande eller störning av de arter som skyddas genom artikel 12.1 i art- och habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet inte betraktas som avsiktlig om nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits i ett projekt för förnybar energi (artikel 16b.2 första stycket)). Med lämpliga skyddsåtgärder avses åtgärder för att undvika sådant dödande, för att förhindra störningar och för att bedöma sådana åtgärders ändamålsenlighet genom lämplig övervakning samt ytterligare åtgärder som krävs för att säkerställa att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer (skäl 37 till ändringsdirektivet).

Gällande rätt

Enligt artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt döda eller störa vilda fåglar och vissa skyddade arter (4 och 4 a §§ artskyddsförordningen). Dispens kan ges för förbjudna åtgärder om vissa förutsättningar är uppfyllda (14 § artskyddsförordningen). Bland annat krävs att dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde och att dispensen behövs, t.ex. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse. Bestämmelserna genomför artikel 12 i art- och habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet vilka ålägger medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda de arter som omfattas av respektive artikel och att särskilt förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter, att avsiktligt störa eller förstöra eller samla in ägg i naturen samt att skada eller förstöra parningsplatser eller rastplatser.

Europeiska kommissionen har i sin vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet (C (2021) 7301, slutlig version, 12 oktober 2021) sammanfattat gällande rätt avseende innebörden av begreppet ”avsiktligt” (s. 25 i vägledningen). Enligt vägledningen ska ”avsiktliga” handlingar uppfattas som handlingar från en person eller ett organ som vet om att handlingen mycket sannolikt kommer att leda till en överträdelse mot en art, men som tänker begå den överträdelsen eller åtminstone medvetet accepterar det förutsägbara resultatet av handlingen. Med andra ord gäller bestämmelsen inte bara för en person som fullt ut avser att fånga eller döda ett exemplar av en skyddad

art, utan också för en person som är tillräckligt informerad och medveten om de konsekvenser hans eller hennes handling sannolikt får och trots detta utför handlingen, vilket leder till fångst eller dödande av exemplar av en skyddad art (t.ex. som en oönskad sidoeffekt).

Vid en prövning enligt miljöbalken ska den som avser att vidta en åtgärd eller bedriva en verksamhet visa att de krav som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken uppfylls. Enligt praxis är artskyddsförordningen en precisering av nämnda bestämmelser (se MÖD 2013:13). Det innebär att frågan om huruvida skyddsåtgärder är nödvändiga kommer att bedömas i en tillståndsprocess. Bedömningen av hur stor sannolikheten för dödande eller störning är ska göras med beaktande av de krav på rimliga försiktighetsmått som kan ställas med stöd av 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken. Bedöms dödandet eller störningen som avsiktlig innebär 4 och 5 §§ artskyddsförordningen att åtgärden eller verksamheten är förbjuden.

Behov av författningsändringar

Syftet med en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi är inte i sig att döda eller störa vilda fåglar och skyddade arter. Dödande eller störning kan dock uppstå som en oönskad sidoeffekt av verksamheten eller åtgärden och kan därmed vara att anse som avsiktlig enligt fågeldirektivet respektive art- och habitatdirektivet. Innebörden av förnybartdirektivet är att medlemsstaterna vid den bedömning som krävs enligt nämnda direktiv inte ska betrakta dödandet eller störningen som avsiktlig om verksamheten eller åtgärden avser förnybar energi och om nödvändiga skyddsåtgärder vidtas. Av förnybartdirektivet framgår att nödvändiga skyddsåtgärder är sådana åtgärder som medför att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer. Det framgår vidare att det både kan vara fråga om åtgärder som skyddar mot störning och dödande och kompensationsåtgärder (skäl 37 till ändringsdirektivet).

För att genomföra förnybartdirektivet behöver det införas en ny bestämmelse i artskyddsförordningen som innebär att en åtgärd eller verksamhet för förnybar energi inte ska vara förbjuden under förutsättning att den som avser att bedriva verksamheten eller utföra åtgärden vidtar nödvändiga skyddsåtgärder som innebär att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer.

Skyddsåtgärderna ska vara lämpliga. I det bör ligga att de ska vara relevanta för det mål som ska uppnås, dvs. att säkerställa att inga betydande negativa följder uppstår för arternas populationer. I kravet på att åtgärderna ska vara nödvändiga bör ligga ett krav på att åtgärderna ska vara proportionerliga, dvs. inte gå längre än vad som krävs för att uppnå målet.

11 Rätt till domstolsprövning

Bedömning: Förnybartdirektivets bestämmelser om att sökanden och allmänheten ska ha rätt till enkla förfaranden för tvistlösning bör inte
--

leda till någon ändring i svensk rätt. Detsamma gäller bestämmelsen i direktivet att överklaganden ska vara föremål för det snabbaste administrativa och rättsliga förfarande som finns tillgängligt på nationell, regional och lokal nivå.

Skälen för bedömningen

Kraven i förnybardirektivet

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att sökande och allmänheten (eng. *general public*) lätt har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och beviljandet av tillstånd att uppföra och driva verk för förnybar energi, inbegripet i tillämpliga fall alternativa tvistlösningsmekanismer (artikel 16.5 i förnybardirektivet). Till skillnad från 2018 års förnybardirektiv gäller bestämmelsen inte bara för sökanden utan även för allmänheten. Vad som avses med allmänheten förklaras inte i direktivet. I skälen till ändringsdirektivet uppmanas medlemsstaterna att öka allmänhetens acceptans för projekt för förnybar energi genom att vidta lämpliga åtgärder för att främja lokalt deltagande i sådana projekt (skäl 30). Vidare erinras det om att bestämmelserna i UNECE:s konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen) är tillämpliga.

Gällande rätt

Beslut som avser verksamheter eller åtgärder för förnybar energi kan i första instans fattas av kommunala eller statliga myndigheter, av mark- och miljödomstol och i vissa fall av regeringen. Allmänna bestämmelser om överklagande av sådana beslut finns i förvaltningslagen, rättegångsbalken (1942:740), lagen (1996:242) om domstolsärenden och lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut. Det finns därutöver särskilda bestämmelser om överklagande i den lag enligt vilken beslutet har fattats.

Förvaltningsbeslut får överklagas av den som beslutet angår om det har gått henne eller honom emot (42 § förvaltningslagen). Förvaltningslagen är tillämplig hos både statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter. Om det inte finns någon särskild bestämmelse om rätt att överklaga beslut i en lag gäller bestämmelserna i förvaltningslagen.

Genom uttrycket ”den som beslutet angår” klargörs att den som överklagar ett beslut måste ha ett visst intresse i saken för att överklagandet ska tas upp till prövning av en högre instans. Man brukar säga att klaganden ska vara saklegitimerad. Det finns alltså inte någon rätt för var och en att överklaga.

En särskild bestämmelse om rätt att överklaga finns bl.a. i miljöbalken. Bestämmelsen innebär att överklagbara domar eller beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot (16 kap. 12 § första stycket miljöbalken). I förarbetena till miljöbalken anges att en generös tillämpning av sakägarbegreppet är avsedd (prop. 1997/98:45 del 1, s. 482–486). Mark- och miljööverdomstolen har i ett antal avgöranden prövat enskildas rätt att överklaga beslut om vindkraftsetableringar. I MÖD 2005:33 ansågs enskilda

berörda. De bodde ca 1,6–3 km från vindkraftverk som skulle placeras högt i landskapet och de enskilda hade uttryckt oro för buller, solblink och skuggningar samt anfört att anläggningen skulle komma att utgöra ett dominerande inslag i miljön. Miljööverdomstolen ansåg att risken för olägenhet inte var endast teoretisk eller helt obetydlig och att de enskilda därmed hade rätt att klaga på länsstyrelsens tillståndsbeslut.

Sverige är sedan 2005 part till Århuskonventionen. Konventionen, är också en del av EU:s rättsordning och samtliga EU:s medlemsstater är parter till konventionen. Århuskonventionen innehåller bl.a. bestämmelser som ger den berörda allmänheten tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionen innebär att berörd allmänhet som har ett tillräckligt intresse eller som hävdar att en rättighet kränks, när det utgör en förutsättning enligt inhemsk lagstiftning, ska ha rätt att få den materiella och formella giltigheten av vissa beslut på miljöområdet prövade av domstol (artikel 9.2 i Århuskonventionen). Vidare innebär konventionen att allmänheten har rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning (artikel 9.3 i Århuskonventionen). Med ”berörd allmänhet” avses enligt artikel 2.5 i konventionen den allmänhet som berörs eller kan beröras av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet. Enligt definitionen ska miljöorganisationer anses ha ett sådant intresse som avses i artikeln.

Ideella föreningar som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och som inte är vinstdrivande får överklaga domar och beslut om tillstånd med stöd av 16 kap. 13 § miljöbalken. Som förutsättningar för detta anges att föreningen dels har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, dels har minst 100 medlemmar eller på något annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd. Motsvarande regler gäller också för andra juridiska personer. Bestämmelserna i 16 kap. 13 § miljöbalken har utformats med ledning av den tolkning som EU-domstolen har gjort av Århuskonventionen (främst EU-domstolens dom i C-263/08 Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening mot Stockholms kommun genom dess marknämnd).

Hänvisningar till 16 kap 13 § miljöbalken finns i andra författningar. Enligt ellagen får en sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken överklaga vissa av nätmyndighetens beslut om nätkoncession (13 kap. 8 § ellagen). Även plan- och bygglagen och lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut ger en miljöorganisation som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken rätt att överklaga respektive ansöka om rättsprövning av vissa beslut.

I praxis har det i flera mål gjorts en konventionsenlig tolkning av bestämmelser om klagorätt, och myndighetsbeslut som omfattas av artikel 9.2 eller 9.3 i Århuskonventionen har ansetts angå organisationer som uppfyller kraven i 16 kap. 13 § miljöbalken i den mening som följer av 42 § förvaltningslagen. Högsta förvaltningsdomstolen har gett en miljöorganisation som uppfyllde kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken rätt att överklaga Skogsstyrelsens beslut att ge tillstånd till avverkning i fjällnära skog, med hänvisning bl.a. till att beslut om tillstånd till avverkning i fjällnära skog omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen (HFD 2014 ref. 8). I ett mål som gällde Energimarknadsinspektionens

beslut om nätkoncession för en luftledning om 130 kilovolt spänning gav mark- och miljööverdomstolen två föreningar rätt att överklaga beslutet trots att ellagen inte medgav klagorätt. Mark- och miljööverdomstolen fann att det i målet aktualiserades frågor som var direkt relaterade till miljön och omfattade en bedömning av åtgärdens påverkan på miljön. Beslutet utgjorde därför ett sådant beslut som en miljöorganisation kunde klaga på (M 2080-20). Vidare har en länsstyrelses beslut om tillstånd till ingrepp i en fornlämning enligt kulturmiljölagen ansetts omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen. En naturvårdsförening som uppfyllde kraven i 16 kap. 13 § miljöbalken ansågs därför ha rätt att överklaga beslutet (Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 1186-16). Domen överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd (mål nr 3951-16).

När en myndighet fattar ett beslut som går att överklaga ska myndigheten underrätta parten om hur ett överklagande går till. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid (33 § förvaltningslagen). Ett överklagande av en mark- och miljödomstols dom eller beslut ska göras skriftligt senast tre veckor efter dagen för domen eller beslutet (50 kap. 1 § rättegångsbalken och 38 § lagen om domstolsärenden). I vissa fall är klagotiden tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Det kostar inget att överklaga ett beslut eller en dom. Den som överklagar står sina egna kostnader och behöver inte betala motpartens.

Behov av författningsändringar

Förnybartdirektivet ålägger medlemsstaterna att se till att sökanden och allmänheten har möjlighet att på ett enkelt sätt få beslut om tillstånd som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi prövade av en högre instans. Rätten att överklaga en dom eller ett beslut ska inte bara tillkomma den som är part i ett ärende eller ett mål utan även allmänheten.

Vad som avses med allmänheten förklaras inte i direktivet. Till skillnad från Århuskonventionen använder direktivet inte uttrycket ”berörd” allmänhet. Av skälen till ändringsdirektivet framgår dock att syftet med den aktuella bestämmelsen är att öka allmänhetens acceptans för verksamheter och åtgärder för förnybar energi genom att främja lokalt deltagande. Med hänsyn till detta är det rimligt att tolka uttrycket allmänhet så att det avser enskilda som kan tillfogas skada eller utsättas för någon annan olägenhet genom en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Hänvisningen till Århuskonventionen i skälen till ändringsdirektivet får vidare anses innebära att uttrycket allmänhet även innefattar miljöorganisationer.

Gällande rätt ger den som är part i ett ärende eller ett mål möjligheter att på ett enkelt sätt överklaga en dom eller ett beslut som gäller tillstånd för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Rätten att överklaga tillkommer också den som inte är part men som kan tillfogas skada eller utsättas för någon annan olägenhet genom den verksamhet som det sökta tillståndet avser, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig. Av gällande bestämmelser om överklagbarhet och tillhörande

rättspraxis följer därutöver att organisationer som uppfyller kraven i 16 kap. 13 § miljöbalken har rätt att överklaga sådana beslut som avses i artikel 9.2 och 9.3 i Århuskonventionen.

Information om hur ett beslut i ett ärende eller en dom i ett mål kan överklagas ges i beslutet eller domen. Det kostar inget att överklaga och den part som överklagar står bara sina egna kostnader.

Mot bakgrund av det som sägs ovan är bedömningen att svensk rätt uppfyller kraven i förnybartdirektivet att sökanden och allmänheten på ett enkelt sätt ska ha möjlighet att överklaga tillståndsfrågor som rör förnybar energi.

Det finns inget snabbspår i svensk rätt för överklagande av tillståndsfrågor. Bedömningen är därför att överklaganden som rör förnybar energi är föremål för det snabbaste administrativa och rättsliga förfarande som finns tillgängligt på nationell, regional och lokal nivå.

12 Bemyndigande om att bedöma betydande miljöpåverkan

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om

- att en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras för vissa slag av verksamheter och åtgärder, och
- hur en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras.

Skälen för förslaget: I miljöbalken finns bestämmelser om att undersöka om en betydande miljöpåverkan kan antas och om beslut i frågan om betydande miljöpåverkan (6 kap. 23–27 §§).

I MKB-direktivet görs en skillnad mellan projekt som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan (artikel 4.1) och projekt där medlemsstaterna ska bestämma om projektet ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning genom granskning från fall till fall eller genom gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaterna (artikel 4.2). Medlemsstaterna får även besluta att tillämpa båda förfaranden. Projekt som ska antas medföra betydande miljöpåverkan räknas upp i bilaga 1 till direktivet, de övriga projekten som omfattas av direktivet räknas upp i bilaga 2.

Vad gäller projekt i bilaga 2 ska såväl vid granskning från fall till fall som vid fastställande av gränsvärden eller kriterier de relevanta urvalskriterier som fastställs i bilaga 3 till direktivet beaktas (artikel 4.3).

Av MKB-direktivet framgår att projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska bli föremål för tillståndsprövning och att en miljökonsekvensbedömning av deras påverkan ska göras innan tillstånd ges (artikel 2.1)

Flera av de projekt som omfattas av direktivets bilaga 2 är anmälningspliktiga i svensk rätt. Bestämmelser om att en bedömning av om betydande miljöpåverkan ska göras för vissa slag av anmälningspliktiga verksamheter och åtgärder finns i dag i förordningen (1998:899) om

miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det finns också närmare föreskrifter om att undersöka och besluta om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Dessa föreskrifter är meddelade med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen. Det bedöms lämpligare att införa ett uttryckligt bemyndigande i miljöbalken om att regeringen ska få meddela föreskrifter om att en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras för vissa slag av verksamheter och åtgärder och om hur en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras.

13 Anmälan behöver inte göras om tillstånd söks

Förslag: I bestämmelsen i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om undantag från anmälningsplikt när tillstånd söks ska hänvisningen göras till bestämmelserna om anmälningsplikt i miljöprövningsförordningen i stället för till bestämmelsen om tillståndsplikt.

En anmälan ska inte behöva göras om ett frivilligt tillstånd sökts eller om ett tillstånd har sökts efter föreläggande från tillsynsmyndigheten.

Skälen för förslaget: I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns bestämmelser om att anmälan inte behöver göras om tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken söks till en verksamhet eller åtgärd som avses i 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) (23 §).

I 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen finns bestämmelser om tillståndsplikt som föreskrivs för verksamheter eller åtgärder i förordningen. Bestämmelser om anmälningsplikt finns i 1 kap. 10 och 11 §§ miljöprövningsförordningen. Hänvisningen bör därför göras till dessa paragrafer i stället för till 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen.

I 9 kap. miljöbalken finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om att det ska vara förbjudet att utan tillstånd anlägga eller driva miljöfarlig verksamhet (9 kap. 6 §). Det finns även bestämmelser om att tillsynsmyndigheten får förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd även om tillståndsplikt inte följer av föreskrifter (9 kap. 6 a §). Vidare finns bestämmelser om att den som bedriver eller avser bedriva en miljöfarlig verksamhet får ansökan om tillstånd till verksamheten även om det inte krävs tillstånd (9 kap. 6 b § miljöbalken). Anmälan bör inte krävas om tillstånd har sökts. Bestämmelsen bör därför ändras så att anmälan inte behöver göras om tillstånd söks enligt 9 kap. miljöbalken.

14 Utrymmet för digital handläggning ska öka

Förslag: En anmälan om miljöfarlig verksamhet ska i stället för att lämnas in i två eller tre exemplar, lämnas in i det antal exemplar och i det format som tillsynsmyndigheten anger.

Skälen för förslagen: I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns bestämmelser om att en anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken ska ges in i tre exemplar, om den avser en verksamhet eller åtgärd som enligt miljöprövningsförordningen omfattas av ”tillståndsplikt A” och i två exemplar i övriga fall (25 e §).

När en sådan anmälan har getts in ska den kommunala nämnden skicka ett exemplar av handlingarna till länsstyrelsen eller om anmälan getts in till länsstyrelsen ska länsstyrelsen skicka ett exemplar till nämnden. Om anmälan avser en verksamhet som enligt miljöprövningsförordningen omfattas av tillståndsplikt A ska myndigheterna därutöver skicka ett exemplar av anmälan till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (25 f §).

Utrymmet för digital handläggning bör öka. Det har förutsättningar att effektivisera processen och förenkla för de berörda aktörerna. Bestämmelserna i 25 e och 25 f §§ i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bör ändras. Det bör anges att en anmälan ska lämnas in i det antal exemplar och i det format som tillsynsmyndigheten anger. Det gör bestämmelsen mer teknikneutral och möjliggör en elektronisk hantering utan fysiska handlingar. Detta bör gälla samtliga anmälningar om miljöfarlig verksamhet. Av samma skäl bör det anges att handlingarna ska skickas i stället för att *ett* exemplar av handlingarna ska skickas.

15 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2025.

Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för mål och ärenden som har inletts hos en prövningsmyndighet före ikraftträdandet. Bestämmelserna om vad ett underlag för avgränsningssamråd ska innehålla ska gälla i den äldre lydelsen för ärenden där samrådet har inletts före ikraftträdandet. Detsamma ska gälla i fråga om länsstyrelsens beslut om vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning ska ha.

Skälen för förslaget: Eftersom förslagen syftar till att åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser för mål och ärenden som gäller förnybar energi bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 december 2025.

Äldre föreskrifter bör fortfarande gälla för mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet.

De nya bestämmelserna om vad ett underlag för avgränsningssamråd ska innehålla bör tillämpas i ärenden där samråd har inletts efter ikraftträdandet. Detsamma bör gälla i fråga om länsstyrelsens beslut om vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning ska ha.

16 Konsekvensanalys

16.1 Det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas

Förslagen syftar till att genomföra de delar av ändringsdirektivet som avser tillståndsprövning av projekt för förnybar energiproduktion.

16.2 Vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer Sverige att brista i sitt genomförande av förnybartdirektivet. Europeiska kommissionen har inlett ett överträdelseärende mot Sverige eftersom direktivet inte genomförts i tid och utan vidare åtgärder kommer det att finnas grund för kommissionen att gå vidare i ärendet.

16.3 De olika alternativ som finns för att uppnå förändringen och de fördelar respektive nackdelar som bedöms finnas med dessa

De nya och ändrade bestämmelserna i förnybartdirektivet måste genomföras. Eftersom syftet med förslagen är att genomföra ändringarna saknas egentliga alternativa sätt att uppfylla syftet.

16.4 Det eller de alternativ som bedöms lämpligast och av vilka skäl

De nya och ändrade bestämmelserna i förnybartdirektivet måste genomföras. Eftersom syftet med förslagen är att genomföra ändringarna saknas egentliga alternativa sätt att uppfylla syftet.

16.5 Kostnader som förslaget medför

16.5.1 För staten

De nya reglerna som föreslås som en följd av förnybartdirektivet innebär att ärenden som avser tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder för förnybar energiproduktion ska hanteras i en särskild ordning och underställas särskilda tidsfrister. Det är rimligt att anta att detta kommer att leda till en större arbetsbörda och därmed resursåtgång för tillståndsprövande myndigheter. Hur mycket myndigheterna påverkas av de nya reglerna beror i viss utsträckning på hur väl och hur snabbt de kan anpassa sin organisation.

Regeringskansliet kan komma att behöva handlägga fler ärenden än i dag, beroende på att verksamheter och åtgärder för förnybar energiproduktion ska anses genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse vid tillämpning av bestämmelser om artskydd som genomför fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Beslut om tillstånd till en verksamhet eller åtgärd med hänvisning till dess överskuggande allmänintresse får bara fattas efter tillåtelse av regeringen. Regeringskansliet kommer också att påverkas av tidsfristerna för tillståndsprövning i den ekonomiska zonen, framför allt avseende havsbaserad vindkraft. Handläggning av sådana ärenden kan komma att behöva prioriteras på bekostnad av annan verksamhet och kan leda till ett ökat resursbehov. Också ärenden om verksamheter som kräver tillstånd enligt kontinentalsockellagen kommer att få effekter på Regeringskansliet, med skärpta tidsfrister. Dessa ärenden bereds av Sveriges geologiska undersökning, varför påverkan kan förmodas bli lägre än i andra fall.

För länsstyrelserna kommer påverkan sannolikt att variera, beroende på att inflödet av ärenden som avser förnybar energiproduktion inte kommer att vara jämnt fördelat över landet. I län där projekten är många, och i synnerhet där det också finns en miljöprövningsdelegation, kommer påverkan vara större. Eftersom Regeringskansliet regelmässigt låter länsstyrelserna bereda ärenden om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen kommer sannolikt de skärpta tidsfristerna för sådana ärenden att indirekt även påverka länsstyrelserna.

För Energimarknadsinspektionen kommer påverkan av de föreslagna regeländringarna framför allt att bestå i att ansökningar om nätkoncession för ledningar för anslutning av förnybar elproduktion måste prioriteras för att tidsfristerna för sådana ärenden ska innehållas. Så kallade anslutningsledningar är vanliga, men utgör inte en majoritet av de ledningar som kräver nätkoncession. Ändringarna i rörledningslagen och naturgaslagen avseende möjligheten att inte genomföra en särskild miljöprövning i koncessionsprövningen när en sådan har genomförts för verksamheten inom ramen för miljötillståndsprövningen kommer ha en marginellt resursbesparande effekt. Antalet ärenden om koncession enligt naturgaslagen är mycket litet och koncessioner enligt rörledningslagen förekommer i stort sett inte alls. Den senare ärendetypen kan dock komma att öka om vätgasnät byggs ut i Sverige.

Skogsstyrelsen kommer i någon utsträckning att påverkas av de tidsfrister som införs för prövning av avverkningsstillstånd i de fall sådana tillstånd behövs för att möjliggöra förnybar energiproduktion och

tillhörande anläggningar. Det är ovanligt med avverkningar för annat ändamål än virkesproduktion i fjällnära skog eller ädellövskog och påverkan på Skogsstyrelsens verksamhet får därför antas bli begränsad och inte kräva ytterligare resurser.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) kommer att påverkas av de tidsfrister som förs in för prövning av beslut om tillstånd till undersökning eller verksamhet på kontinentalsockeln, där SGU i vissa fall är beslutande myndighet och i andra fall beredande myndighet inför regeringens prövning. I de fall sådana ärenden gäller förnybar energiproduktion, typiskt sett havsbaserad vindkraft, eller anslutning av sådan produktion, så kommer ändringsdirektivets tidsfrister att gälla. Det kan medföra att sådana ärenden behöver prioriteras högre än andra, och om ärendetillströmningen är stor kan det kräva större resurser till hanteringen av ärendena.

16.5.2 För kommuner

Förslagen kommer att innebära att kommuner behöver prioritera ärenden som avser förnybar energiproduktion. Det gäller i synnerhet för ärenden som gäller mindre solenergianläggningar och för värmepumpar, eftersom jämförelsevis snäva tidsfrister förs in för sådana ärenden. Att tidsfristerna för besked och beslut från kommunerna skärps kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för dem. Regeringen har begränsat effekterna av förslagen genom att låta de förkortade tidsfristerna för solenergi-anläggningar gälla för anläggningar upp till 11 kW, i stället för de 100 kW som är utgångspunkten i ändringsdirektivet.

16.5.3 För regioner

Regioner bör inte påverkas av förslagen i någon betydande omfattning. Regionerna ansvarar inte för tillståndsgivning eller tillsyn av sådana verksamheter och åtgärder som omfattas av förslagen.

16.5.4 För företag och andra enskilda

För aktörer, privatpersoner såväl som företag, som vill anlägga eller uppgradera ett verk för förnybar energi eller tillhörande nät eller lagringsanläggning kommer förslagen att medföra vissa fördelar. Det är osäkert i vilken mån, om alls, förslagen kommer att leda till kortare ledtider för sådana verksamheter på en sammanlagd nivå, men i synnerhet enskilda större ärenden kan komma att hanteras snabbare vid myndigheterna på grund av de prioriteringskrav som tidsfristerna innebär. Samtidigt kan de skärpta tidsfristerna också innebära fler avslag och avvísningar av ansökningar, när det inte finns tid för tillståndsprövande myndighet att tillse att ansökan ändras på så sätt att den kan leda till ett tillstånd. Det finns samtidigt en risk för att verksamhetsutövare inom andra sektorer än förnybar energiproduktion drabbas negativt eftersom ärenden som gäller deras verksamheter behöver prioriteras ned vid de tillståndsprövande myndigheterna.

Eftersom förnybar energiproduktion föreslås ges ett överskuggande allmänintresse i relation till artskyddet och vattenkvalitetsbestämmelser kan den som vill anlägga ett verk för förnybar energiproduktion gynnas av förslagen. Fler platser bör bli tillgängliga för sådana anläggningar än idag, även om kraven fortsatt är högt ställda och det ofta bör finnas bättre alternativa lokaliseringar eller utföranden.

För den som avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en betydande miljöpåverkan kan förslagen innebära att förberedelserna inför avgränsningssamrådet kräver mer resurser. De resurser som läggs ned i detta tidiga skede av den specifika miljöbedömningen förväntas dock leda till en mer effektiv avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, vilket förväntas spara resurser senare i miljöbedömningsprocessen.

Kravet på att länsstyrelsen ska ange vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla kan ge en större tydlighet för i synnerhet mindre aktörer, vilket bör underlätta deras arbete och spara resurser.

16.6 Konsekvenser för miljön

Det är inte självklart i vilken riktning förslagen verkar på miljön. Syftet med revideringen av förnybartdirektivet, som ligger till grund för dessa förslag, är att påskynda utbyggnaden av förnybar energiproduktion och distribution av sådan energi. I den mån förslagen leder till en snabbare utbyggnad av förnybar energiproduktion i Sverige så kan det vara positivt för miljön såtillvida att utsläppen av klimatpåverkande gaser minskar i en högre takt eller en högre utsträckning än annars. Det är särskilt fallet om fossila bränslen kan ersättas med förnybara motsvarigheter, exempelvis att ersätta fossilgas med biogas.

Förslagen innehåller samtidigt en sänkt ambitionsnivå för artskyddet och för vattenkvaliteten när det ställs mot utbyggnad av förnybar energiproduktion. Och effekterna av de ändrade reglerna för hur prövningen ska gå till och införandet av kortare tidsfrister är svåra att bedöma på förhand.

16.7 Åtgärder som har vidtagits för att förslaget eller beslutet inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt

Förslaget utgör ett genomförande av EU-rätt och möjligheterna att styra effekterna av de föreslagna ändringarna är därför begränsade. Regeringen har emellertid lagt de förslag som i största möjliga mån rymms inom befintliga nationella strukturer, vilket regeringen bedömer begränsar kostnaderna jämfört med att införa helt nya strukturer.

17 Författningskommentar

17.1 Förslag till lag (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Ord och uttryck

1 §

I denna lag finns bestämmelser som genomför rådets och Europaparlamentets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

I paragrafen informeras om att lagen innehåller bestämmelser som genomför det s.k. förnybartdirektivet.

2 §

I lagen avses med förnybar energi: vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi eller annan havsenergi, vattenkraft, energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.

Paragrafen innehåller en ordförklaring. Den genomför artikel 2.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Med förnybar energi avses energi från de förnybara, icke fossila energikällor som anges i paragrafen, dvs. vindenergi, solenergi (termisk solenergi eller fotovoltaisk solenergi), geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi eller annan havsenergi, vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas. Uppräkningen är uttömmande. I förnybartdirektivet finns förklaringar av ord och uttryck i paragrafen, t.ex. omgivningsenergi och osmotisk energi.

3 §

I lagen avses med uppgradering: utbyte av utrustning i en anläggning för produktion av förnybar el i syfte att

- 1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller*
- 2. öka dess effektivitet.*

Paragrafen innehåller en ordförklaring. Paragrafen genomför artikel 2.10 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ordet uppgradering avser utbyte av utrustning i en anläggning för produktion av förnybar el där utbytet sker i syfte att bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, dvs. dess installerade effekt, eller öka anläggningens effektivitet. En uppgradering ska leda till att anläggningen fortsätter användas. Rivning av en befintlig anläggning och uppförande av en ny är inte att anse som en uppgradering.

4 §

I lagen avses med samlokaliserad energilagringsanläggning: en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt, som en anläggning för produktion av förnybar energi.

Paragrafen innehåller en ordförklaring. Paragrafen genomför artikel 2.44d i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Med energilagringsanläggning avses en anläggning för lagring av energi. Det kan t.ex. handla om batterier eller värmelager. För att vara samlokaliserad ska energilagringsanläggningen vara sammankopplad med en anläggning för produktion av förnybar energi. Detta innebär att det måste finnas ett tekniskt samband mellan anläggningarna. De ska dessutom vara anslutna till samma anslutningspunkt till ett nät. Med ordet anslutningspunkt avses den punkt på ett el- eller rörnät där den som producerar energin enligt avtal med nätägaren matar in energi på nätet. Kraven på sammankoppling och anslutning till samma anslutningspunkt får till följd att energilagringsanläggningen och produktionsanläggningen i praktiken behöver finnas i någorlunda närhet till varandra.

5 §

I lagen avses med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi en verksamhet eller en åtgärd som

- 1. innebär uppförande eller drift av*
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller*
 - b) en samlokaliserad energilagringsanläggning,*
- 2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller*
- 3. innebär att en anläggning för produktion av förnybar energi uppgraderas.*

Paragrafen innehåller en ordförklaring. Paragrafen genomför artikel 16.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Uttrycket ”verksamhet eller åtgärd för förnybar energi” har en vid innebörd. Enligt *punkt 1* omfattar uttrycket en verksamhet eller åtgärd som innebär att en anläggning för produktion av förnybar energi eller en samlokaliserad energilagringsanläggning uppförs eller drivs. Innebörden av uttrycket förnybar energi förklaras i 1 §. En anläggning för produktion av förnybar energi kan t.ex. vara ett vindkraftverk, en värmepump, ett kraftvärmeverk eller en anläggning som kombinerar olika förnybara energikällor. Innebörden av uttrycket samlokaliserad energilagringsanläggning förklaras i 4 §.

Punkt 2 innebär att en verksamhet eller åtgärd som behövs för att en anläggning för produktion av förnybar energi eller en samlokaliserad energilagringsanläggning ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät ska anses som en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Det handlar om verksamheter och åtgärder som krävs för att möjliggöra uppförandet eller driften av anläggningen på den aktuella platsen eller som krävs för att ansluta anläggningen till ett nät. Ett exempel på en åtgärd som behövs för att uppföra en anläggning för produktion av förnybar energi är

avverkning av skog på den plats där anläggningen ska uppföras. Andra exempel på sådana åtgärder är anslutning av en enskild väg till en allmän väg eller undersökningar av havsbotten inför anläggande av havsbaserad vindkraft.

Enligt *punkt 3* är även en uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Innebörden av termen uppgradering förklaras i 3 §.

Bemyndiganden

6 §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och

2. kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas i för att genomföra artikel 16.3 i direktiv 2018/2001 i uppgiften att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen innehåller bemyndiganden till regeringen att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 5.3.

I *punkt 1* ges regeringen ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi. Innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i 1 §. Vissa ärenden som kommuner handlägger träffas av bestämmelserna om tidsfrister i förnybartdirektivet. Det kan t.ex. vara handläggning av ärenden som gäller förnybar energi enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det behöver införas tidsfrister för kommunernas handläggning av dessa ärenden.

Enligt *punkt 2* får regeringen meddela föreskrifter om kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16.3 i förnybartdirektivet. Den medverkan som kan komma i fråga för kommuner är framför allt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad information och vägledning om de tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och som kommunen handlägger och att handlingar i sådana ärenden kan lämnas in digitalt.

7 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommunal myndighet att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Paragrafen

genomför delvis artikel 16.3 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Bemyndigandet avser föreskrifter om skyldighet för en kommunal nämnd att rapportera statistik över handläggningstider i ärenden om verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i 1 §. Den statistik som ska rapporteras ska avse handläggningstider i tillstånds-, anmälnings- eller dispensärenden. Regeringen kan med stöd av bemyndigandet meddela föreskrifter om att den kommunala nämnden ska lämna statistikrapporten till en ansvarig myndighet och att den ansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas i rapporten.

17.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

6 kap.

25 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras för vissa slag av verksamheter och åtgärder, och

2. hur en bedömning om betydande miljöpåverkan ska göras.

Paragrafen, innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *punkt 1* finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas ska göras för vissa slag av verksamheter och åtgärder. Med stöd av detta bemyndigande kan regeringen meddela föreskrifter om att en bedömning av huruvida betydande miljöpåverkan kan antas ska göras för andra verksamheter och åtgärder än de som avses i 20 §. Det kan t.ex. meddelas för verksamheter som omfattas av anmälningsplikt.

I *punkt 2* finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att hur en bedömning av betydande miljöpåverkan ska göras. Med stöd av detta bemyndigande kan regeringen meddela föreskrifter om vilka hänsyn som ska tas vid bedömningen av om huruvida en verksamhet eller en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

29 §

Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen och innebära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden

1. ger in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen innan samrådet inleds eller information till ett annat land lämnas enligt 33 §, och

2. samrådet om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Om samrådet avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga

kemikalieolyckor ska samrådet även avse hur allvarliga kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ett avgränsningssamråd inom ramen för den specifika miljöbedömningen ska genomföras och vad det ska omfatta. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

I *första stycket* införs en punktlista. Bestämmelsen i *punkt 1* är ny och innebär en skyldighet för den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd att ge in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen. Underlaget ska ges in innan ett avgränsningssamråd inleds och även innan information lämnas till ett annat land i enlighet med 33 §. Underlaget ska ge förutsättningar för en dialog om vilket innehåll som miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen (se 32 §). Bestämmelsen genomför delvis artikel 5.2 i MKB-direktivet. Ytterligare stöd kan finnas i vägledningar hos Europeiska kommissionen. Regeringen kan meddela föreskrifter om verkställighet av lag där det närmare anges vad ett sådant underlag ska innehålla.

Punkt 2 motsvarar bestämmelser som finns i första stycket i dess hittillsvarande lydelse.

29 a §

Länsstyrelsen ska, efter dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, bedöma om underlaget inför avgränsningssamrådet är tillräckligt för att inleda samrådet eller informera ett annat land enligt 33 §. Bedömningen ska göras innan avgränsningssamråd med övriga som ska ingå i samrådskretsen inleds och innan ett annat land informeras.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om länsstyrelsens uppgifter när det gäller underlaget inför avgränsningssamrådet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I paragrafen åläggs länsstyrelsen att bedöma om underlaget inför avgränsningssamrådet är tillräckligt för att inleda samrådet eller informera ett annat land enligt 33 §. Bedömningen ska göras efter dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Syftet med avgränsningssamrådet är att ge den berörda allmänheten och berörda myndigheter möjlighet att i ett tidigt skede delta i processen och påverka projektets utformning och beslutsunderlaget. För att uppnå detta syfte måste underlaget ge förutsättningar för ett meningsfullt avgränsningssamråd. Vad som är tillräckligt får avgöras i det enskilda fallet. Om ett underlag har tagits fram inför undersökningssamråd kan detta ligga till grund vid utformningen av underlaget inför avgränsningssamrådet. Dock behövs ofta ett mer utförligt underlag inför avgränsningssamrådet. Formerna för dialogen bör anpassas till förhållandena i det enskilda fallet. Länsstyrelsen ska göra bedömningen innan samrådet inleds med övriga som ska ingå i samrådskretsen och innan information lämnas till ett annat land enligt 33 §. För mer om underlaget se kommentaren till 29 §.

Om länsstyrelsen bedömer att underlaget inte är tillräckligt, bör länsstyrelsen i dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden verka för att underlaget kompletteras. Även om länsstyrelsen har bedömt att underlaget var tillräckligt för att inleda

samrådet eller lämna informationen till ett annat land kan information som kommer fram senare under avgränsningssamrådet innebära att länsstyrelsen bedömer att ytterligare komplettering av underlaget behövs.

32 a §

Om ett avgränsningssamråd rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi är länsstyrelsens bedömning enligt 32 § avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bindande för prövningsmyndigheten.

Ett sådant beslut av länsstyrelsen som avses i första stycket kan inte överklagas.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om länsstyrelsens bedömning när ett avgränsningssamråd rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16b.2 andra meningen i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Enligt *första stycket* är länsstyrelsens bedömning enligt 6 kap. 32 § miljöbalken bindande för prövningsmyndigheten, i den del bedömningen rör miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, när avgränsningssamrådet rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Innebörden av att bedömningen är bindande är att prövningsmyndigheten ska godta en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning om omfattningen överensstämmer med länsstyrelsens beslut. Av 19 kap. 5 § första stycket 1 och 22 kap. 1 § första stycket 3 och 2 § miljöbalken framgår att en godtagbar miljökonsekvensbeskrivning är en processförutsättning. Det innebär att länsstyrelsens bedömning i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning blir en del av prövningsmyndighetens processuella bedömning av om en miljökonsekvensbeskrivning har det innehåll som krävs för att en tillståndsansökan ska kunna prövas. Prövningsmyndigheten kan således som huvudregel inte kräva att sökanden kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen med nya uppgifter om dessa uppgifter innebär att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utökas (se undantag från huvudregeln i 38 a § nedan). Bestämmelsen hindrar dock inte prövningsmyndigheten från att begära att sökanden kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen med uppgifter som avser beskrivningens detaljeringsgrad. Bestämmelsen hindrar inte heller prövningsmyndigheten från att under handläggningen av tillståndsansökan begära de kompletterande uppgifter som krävs för att en motiverad slutsats om verksamhetens betydande miljöpåverkan ska kunna nås.

Ordet ”omfattning” är överförd från artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Det får överlämnas till rättstillämpningen och ytterst till EU-domstolen att bestämma innebörden av ordet. En rimlig utgångspunkt torde dock vara att ordet ”omfattning” ska tolkas restriktivt. Se vidare avsnitt 8.3.

Andra stycket innehåller ett överklagandeförbud. Länsstyrelsens beslut i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning får inte överklagas. Det är lämpligt att frågan om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning prövas tillsammans med prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan.

Tredje stycket förklarar att uttrycket en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentar till 5 § i den lagen.

32 b §

Trots 32 a § första stycket får prövningsmyndigheten begära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska komplettera miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. det är nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

Paragrafen, som är ny, reglerar när prövningsmyndigheten får begära att en sökande kompletterar en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning trots att omfattningen överensstämmer med den bedömning som länsstyrelsen har gjort enligt 6 kap. 32 a §. Paragrafen genomför artikeln 16b.2 andra meningen i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Punkt 1 ger prövningsmyndigheten rätt att begära att sökanden kompletterar miljökonsekvensbeskrivningens omfattning när uppgifterna i ärendet eller målet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning. Den bristande överensstämmelsen ska ha betydelse för bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Det kan t.ex. komma fram uppgifter i ett tillståndsärende om ytterligare störningar eller olägenheter från verksamheten som inte beskrivs i samrådsunderlaget. Om prövningsmyndigheten bedömer att dessa uppgifter bör omfattas av miljökonsekvensbeskrivningen, får den begära att sökanden kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen. I en sådan situation saknar det således betydelse om uppgifterna är att anse som miljökonsekvensbeskrivningens omfattning eller detaljeringsgrad. Det saknar vidare betydelse om någon part hade kännedom om uppgifterna eller inte vid den tidpunkt då länsstyrelsen gjorde sin bedömning. Omvänt kan det vara fråga om uppgifter som har lämnats i samrådsunderlaget och som länsstyrelsen har beaktat vid sin bedömning, och som har påverkat bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, men som saknas i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Det kan t.ex. finnas uppgifter i samrådsunderlaget om skyddsåtgärder som planeras för att undvika störningar eller olägenheter i miljön och som inte finns med i ansökan om tillstånd. Prövningsmyndigheten bör kunna begära att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utökas i ett sådant fall. Om prövningsmyndigheten bedömer att de nya uppgifterna är av sådan karaktär att bristen i miljökonsekvensbeskrivningen inte kan åtgärdas inom ramen för pågående tillståndsprocess, kan myndigheten på samma sätt som idag avvisa ansökan.

punkt 2 ger prövningsmyndigheten möjlighet att begära kompletteringar av en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning om det är nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

Prövningsmyndigheten kan med stöd av bestämmelsen begära att en sökande kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen om den har en omfattning som är så bristfällig att det skulle strida mot EU-rätten att lägga den till grund för en tillståndsprövning. Det måste således röra sig om väsentliga brister. Ett exempel på en sådan väsentlig brist är att en miljökonsekvensbeskrivning bara avser en del av ett projekt och inte beskriver störningar som uppkommer till följd av projektet i sin helhet (jfr NJA 2008 s. 748 och EU-domstolens dom i mål C-392/96). Prövningsmyndigheten bör i en sådan situation kunna begära kompletteringar eller avvisa ansökan om den bedömer att bristerna inte kan läkas under tillståndsprövsprocessen.

7 kap.

29 §

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett *allt överskuggande* allmänintresse, och
3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

Paragrafen reglerar när tillstånd får ges trots att en verksamhet eller en åtgärd kan leda till sådana skador och störningar som avses i 7 kap. 28 b § miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16f i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

I *första stycket* 2 har orden väsentligt intresse ersatts av orden ett allt överskuggande intresse. Ändringen görs för att lagtexten bättre ska stämma överens med artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Med tvingande orsaker som har ett allt överskuggande intresse avses alltså planer eller projekt som är oundgängliga för att skydda grundläggande intressen i människors liv, såsom hälsa, säkerhet och miljö, eller som är grundläggande för staten och samhället eller rör särskilda förpliktelser i samband med offentliga tjänster (jfr prop. 2000/01:111 s. 69).

29 a §

Vid tillämpningen av 29 §, ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi anses genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller förnybar energi.

Paragrafen, som är ny, reglerar när en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska anses genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse vid en prövning enligt 7 kap. 29 § miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16f i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Första stycket innehåller en presumtion för att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska anses genomföras av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse vid tillämpningen av 29 §. Presumtionen kan motbevisas om det framkommer uppgifter som ger skäl att anta att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området. Med miljöpåverkan avses påverkan på livsmiljön för den art eller de arter som avses att skyddas i ett område eller på möjligheten att bevara dessa arter i området. Även när ett ärende avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska det således göras en intresseavvägning och i vissa fall kan intresset av att skydda en arts livsmiljö eller möjligheten att bevara arten i området bedömas väga tyngre än intresset av att utföra verksamheten eller åtgärden för förnybar energi. Presumtionen rör endast frågan om verksamheten genomförs av orsaker som har ett allt överskuggande samhällsintresse. Övriga förutsättningar som anges i 29 § påverkas inte av förevarande paragraf, bl.a. att verksamheten måste utföras av tvingande orsaker.

Andra stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

17.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

3 e §

Trots 3 a § tredje stycket 3 och 4 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 3 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 3 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och syftar till att undvika dubbelprövning i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi i förhållande till en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 3 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och om förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi har en vid innebörd och omfattar inte bara uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagringsanläggningar utan även åtgärder som behövs för att uppföra eller driva sådana verk eller anläggningar eller för att ansluta dem till ett nät. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln är borring eller sprängning på havsbotten inför utläggande av undervattenskablar till en vindkraftpark.

Enligt *punkt 1* ska det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken finnas en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt lagen om kontinentalsockeln kan medföra. Vidare ska prövningsmyndigheten enligt *punkt 2* i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken ha gjort en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter i enlighet med 6 kap. 43 § miljöbalken. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring miljöeffekterna av de åtgärder som är aktuella i tillståndsärendet enligt förevarande lag och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i tillståndsärendet enligt lagen om kontinentalsockeln. Den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd enligt förevarande lag behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats i ärendet om tillstånd alltid behöver ta ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Om tillståndsärendet enligt lagen om kontinentalsockeln innehåller mer detaljerade uppgifter om den verksamhet eller åtgärd för vilken tillstånd söks än miljöbalksärendet och om uppgifterna ger skäl att anta att verksamheten eller åtgärden kan medföra väsentliga miljöeffekter som inte beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet är undantaget inte tillämpligt. Detsamma gäller om det har kommit fram nya uppgifter om väsentliga miljöeffekter av åtgärderna efter att miljöbalksärendet har avgjorts.

Bestämmelsen innebär att sökanden, om undantaget är tillämpligt, inte behöver ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och att den som prövar tillståndsärendet inte ska göra en samlad och slutlig bedömning av borrnings, sprängningen eller utforskandets miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. Om så sker behöver prövningsmyndigheten göra en samlad och slutlig bedömning av de miljöeffekter som beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har getts in i ärendet.

Enligt *andra stycket* får den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken inte vara äldre än tre år när ansökan enligt lagen om kontinentalsockeln ges in för att undantaget i första stycket ska gälla. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet då tillståndsfrågan avgjorts.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

3 f §

Det som sägs i 3 e § hindrar inte att ett beslut om tillstånd enligt 3 § förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen klargör att bestämmelsen i 3 e § inte hindrar regeringen eller Sveriges geologiska undersökning från att förena ett beslut om tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som kan uppkomma till följd av de åtgärder som prövas enligt lagen. Ärendet om tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas på havsbotten än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Det kan t.ex. vara fråga om mer specifika uppgifter om de sprängningar som ska göras i området. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön, t.ex. särskilda försiktighetsmått för att skydda tumlare vid sprängningar på havsbotten.

17.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

4 a §

Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som rörledningen kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av rörledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och syftar till att undvika dubbelprövning i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi i förhållande till en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Överväganden finns i avsnitt 8.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 1 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och om förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi har en vid innebörd och omfattar inte bara uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagransanläggningar utan även åtgärder som behövs för att uppföra eller driva sådana verk eller anläggningar eller för att ansluta dem till ett nät. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om vissa rörledningar är framdragande och användning av en rörledning för transport av vätgas från en anläggning för produktion av förnybar energi.

Enligt *punkt 1* ska det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken finnas en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som framdragandet och användningen av rörledningen kan medföra. Vidare ska prövningsmyndigheten enligt *punkt 2* i miljöbalksärendet ha gjort en slutlig och samlad bedömning av de miljöeffekter som framdragandet av rörledningen kan medföra i enlighet med 6 kap. 43 § miljöbalken. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring åtgärdernas miljöeffekter och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant

sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i tillståndsärendet enligt rörledningslagen. Den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd enligt förevarande lag behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats i ärendet om tillstånd alltid behöver ta ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Om tillståndsärendet enligt lagen om vissa rörledningar innehåller mer detaljerade uppgifter om framdragandet och användningen av rörledningen än miljöbalksärendet och om uppgifterna ger skäl att anta att åtgärderna kan medföra väsentliga miljöeffekter som inte beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet är undantaget inte tillämpligt. Detsamma gäller om det har kommit fram nya uppgifter om väsentliga miljöeffekter av åtgärderna efter att miljöbalksärendet har avgjorts.

Bestämmelsen innebär att sökanden, om undantaget är tillämpligt, inte behöver ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och att den som prövar tillståndsärendet inte ska göra en samlad och slutlig bedömning av miljöeffekterna av framdragandet och användningen av rörledningen enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. Om så sker behöver prövningsmyndigheten göra en samlad och slutlig bedömning av de miljöeffekter som beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har getts in i ärendet.

Enligt *andra stycket* får den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekterna som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken inte vara äldre än tre år när ansökan enligt lagen om vissa rörledningar ges in för att undantaget i första stycket ska gälla. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet då tillståndsfrågan avgjorts.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

6 b §

Det som sägs i 4 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen klargör att 4 a § inte hindrar prövningsmyndigheten från att förena ett beslut om tillstånd enligt förevarande lag med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Ärendet om tillstånd enligt lagen om vissa rörledningar kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas för att dra fram och använda rörledningen än miljöbalksärendet, t.ex. om den exakta lokaliseringen för rörledningen och markförhållandena på platsen. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

17.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

6 b §

Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 5 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och syftar till att undvika dubbelprövning i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi i förhållande till en prövning enligt miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 1 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och om förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi har en vid innebörd och omfattar inte bara uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagringsanläggningar utan även åtgärder som behövs för att uppföra eller driva sådana verk eller anläggningar eller för att ansluta dem till ett nät. Ett

exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon är uppförande av en gruppstation för vindkraft och tillhörande transformatorstationer.

Enligt *punkt 1* ska det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken finnas en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som kan uppkomma till följd av de åtgärder och verksamheter som prövas för ett tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon. Vidare ska prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet enligt *punkt 2* ha gjort en slutlig och samlad bedömning av dessa verksamheters och åtgärders miljöeffekter i enlighet med 6 kap. 43 § miljöbalken. Detta innebär att prövningsmyndigheten ska ha resonerat kring miljöeffekterna av de åtgärder och verksamheter som prövas för ett tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon och gett tillstånd med de villkor som bedömts behövliga med anledning av dessa miljöeffekter. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i tillståndsärendet enligt förevarande lag. Den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd enligt förevarande lag behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats i ärendet om tillstånd alltid behöver ta ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Om tillståndsärendet enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon innehåller mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas än miljöbalksärendet och om uppgifterna ger skäl att anta att åtgärderna kan medföra väsentliga miljöeffekter som inte beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet är undantaget inte tillämpligt. Detsamma gäller om det har kommit fram nya uppgifter om väsentliga miljöeffekter av åtgärderna efter att miljöbalksärendet har avgjorts.

Bestämmelsen innebär att sökanden, om undantaget är tillämpligt, inte behöver göra en ny miljökonsekvensbeskrivning och att den som prövar tillståndsärendet inte ska göra en bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av åtgärdernas miljöeffekter. Prövningsmyndigheten ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. Om så sker behöver prövningsmyndigheten göra en samlad och slutlig bedömning av de miljöeffekter som beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har getts in i ärendet.

Enligt *andra stycket* får den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken inte vara äldre än tre år när ansökan enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon

ges in för att undantaget i första stycket ska gälla. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet då tillståndsfrågan avgjorts.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

6 c §

Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen klargör att 6 b § inte hindrar prövningsmyndigheten från att förena ett beslut om tillstånd enligt förevarande lag med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Ärendet om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas på havsbotten än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

17.6 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

2 kap.

17 §

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Paragrafen reglerar förhållandet mellan ellagen och bestämmelser om miljöbedömning i miljöbalken. Ändringarna i paragrafen innebär att nuvarande tredje stycket tas bort. Bestämmelserna flyttas till 17 a §.

17 a §

Trots 17 § ska följande gälla.

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra och,

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens förväntade miljöeffekter.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 b får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Paragrafen, som är ny, motsvarar delvis tidigare 17 § tredje stycket och syftar till att undvika dubbelprövning i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi i förhållande till en prövning enligt miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning. *Punkt 1* motsvarar nuvarande 17 § tredje stycket första meningen. I *punkt 2*, som delvis motsvarar nuvarande 17 § tredje stycket andra meningen, görs ändringar som innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ärendet om nätkoncession om det i ett mål eller ärende enligt miljöbalken har gjorts en specifik miljöbedömning som omfattar miljöeffekterna av ledningsdragningen. För att undantaget ska gälla måste det enligt *punkt 2a* finnas en miljökonsekvensbeskrivning i miljöbalksärendet som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra. Vidare ska prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet enligt *punkt 2b* ha gjort en slutlig och samlad bedömning av ledningsdragningens miljöeffekter i enlighet med 6 kap. 43 § miljöbalken. Detta innebär att prövningsmyndigheten ska ha resonerat kring miljöeffekterna av de åtgärder och verksamheter som prövas för en nätkoncession och gett tillstånd med de villkor som bedömts behövliga med anledning av dessa miljöeffekter. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i ärendet om nätkoncession. Den myndighet som prövar en ansökan om nätkoncession behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats i ärendet om nätkoncession alltid behöver ta

ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Om ärendet om nätkoncession innehåller mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas än miljöbalksärendet och om uppgifterna ger skäl att anta att ledningsdragningen kan medföra väsentliga miljöeffekter som inte beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet är undantaget inte tillämpligt. Detsamma gäller om det har kommit fram nya uppgifter om väsentliga miljöeffekter av ledningsdragningen efter att miljöbalksärendet har avgjorts.

Bestämmelsen innebär att sökanden, om undantaget är tillämpligt, inte behöver göra en ny miljökonsekvensbeskrivning och att den som prövar tillståndsärendet inte ska göra en samlad och slutlig bedömning av åtgärdernas miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska i ett sådant fall utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om nätkoncession är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det för sökanden framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. Om så sker behöver prövningsmyndigheten göra en samlad och slutlig bedömning av de miljöeffekter som beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har getts in i ärendet.

Enligt *andra stycket* får den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken inte vara äldre än tre år när ansökan om nätkoncession ges in för att undantaget i första stycket ska gälla. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet då tillståndsfrågan avgjorts.

18 §

En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd ska förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Andra stycket är nytt. Det klargör att 17 a § andra stycket inte hindrar prövningsmyndigheten från att förena ett beslut om nätkoncession med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Ärendet om nätkoncession kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas med anledning av ledningsdragningen än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om

tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en ansökan om nätkoncession i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

17.7 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

1 kap.

8 b §

Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses detsamma som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen, som är ny, innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Överväganden finns i avsnitt 5.2.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

2 kap.

7 a §

Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som gasledningen, och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den, kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Paragrafen är ny och syftar till att undvika dubbelprövning i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi i förhållande till en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 1 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och om förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi har en

vid inbörd och omfattar inte bara uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagransanläggningar utan även åtgärder som behövs för att uppföra eller driva sådana verk eller anläggningar eller för att ansluta dem till ett nät. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt naturgaslagen är byggande av en rörledning för överföring av biogas.

Enligt *punkt 1* ska det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken finnas en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som kan uppkomma till följd av de åtgärder och verksamheter som prövas för en koncession enligt naturgaslagen. Vidare ska prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet enligt *punkt 2* ha gjort en slutlig och samlad bedömning av dessa verksamheters och åtgärders miljöeffekter i enlighet med 6 kap. 43 § miljöbalken. Detta innebär att prövningsmyndigheten ska ha resonerat kring miljöeffekterna av gasledningen och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i koncessionsärendet enligt naturgaslagen. Den myndighet som prövar en ansökan om koncession enligt förevarande lag behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken. I detta krav ligger även att prövningsmyndigheten mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats i ärendet om tillstånd alltid behöver ta ställning till om den bedömning av miljöeffekterna som har gjorts i miljöbalksärendet fortfarande är aktuell.

Om koncessionsärendet enligt naturgaslagen innehåller mer detaljerade uppgifter om dessa åtgärder än miljöbalksärendet och om uppgifterna ger skäl att anta att åtgärderna kan medföra väsentliga miljöeffekter som inte beskrivs i den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet är undantaget inte tillämpligt. Detsamma gäller om det har kommit fram nya uppgifter om väsentliga miljöeffekter av åtgärderna efter att miljöbalksärendet har avgjorts.

Bestämmelsen innebär att sökanden, om undantaget är tillämpligt, inte behöver göra en ny miljökonsekvensbeskrivning och att den som prövar koncessionsärendet inte ska göra en samlad och slutlig bedömning av åtgärdernas miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om det framstår som ändamålsenligt. Så kan t.ex. vara fallet om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet. Om så sker behöver den som prövar koncessionsärendet göra en samlad och slutlig bedömning av åtgärdernas miljöeffekter.

Enligt *andra stycket* får den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken inte

vara äldre än tre år när ansökan enligt naturgaslagen ges in för att undantaget i första stycket ska gälla. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet då tillståndsfrågan avgjorts.

8 d §

Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om villkor för tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen klargör att bestämmelserna i 7 a § inte hindrar regeringen från att förena en koncession enligt naturgaslagen med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Koncessionsärendet enligt naturgaslagen kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en koncessionsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

17.8 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

1 kap.

4 a §

Med åtgärd för förnybar energi avses i denna lag en åtgärd som

- 1. kräver bygglov, marklov eller anmälan enligt denna lag, och*
- 2. som omfattas av 5 § lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.*

Paragrafen innehåller en förklaring av uttrycket åtgärd för förnybar energi. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Med åtgärd för förnybar energi avses i plan- och bygglagen en åtgärd som kräver bygglov, marklov eller anmälan enligt plan- och bygglagen och som omfattas av 5 § lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. I den paragrafen förklaras innebörden av uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi har en vid innebörd och omfattar inte bara uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och samlokaliserade energilagringsanläggningar utan även åtgärder som behövs för att uppföra eller driva sådana verk eller anläggningar eller för

att ansluta dem till ett nät. Alla åtgärder som behövs för att uppföra eller driva en anläggning för produktion av förnybar energi och som kräver bygglov, marklov eller anmälan enligt plan- och bygglagen är således att anse som en åtgärd för förnybar energi.

9 kap.

22 §

Om ansökningen är ofullständig, får byggnadsnämnden förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om föreläggandet inte följs.

Om ansökningen avser en åtgärd för förnybar energi, ska föreläggandet beslutas inom tre veckor från den dag då ansökan kom in till nämnden.

Om föreläggandet inte följs, får byggnadsnämnden avvisa ansökan eller avgöra ärendet i befintligt skick

Paragrafen innehåller bestämmelser om att byggnadsnämnden får förelägga en sökande att avhjälpa brister i en ansökan som är ofullständig. Paragrafen genomför artikel 16.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

I andra stycket som är nytt införs en bestämmelse om att ett förläggande att avhjälpa en brist i en ansökan ska beslutas inom tre veckor från den dag då ansökan kom in till nämnden om ansökan rör en åtgärd för förnybar energi. Tredje stycket motsvarar nuvarande andra stycket. Innebörden av uttrycket åtgärd för förnybar energi framgår av 1 kap. 4 a §.

27 a §

När en ansökan om lov eller förhandsbesked har kommit in till byggnadsnämnden, ska nämnden skriftligen informera sökanden om

1. vilka tidsfrister som gäller för beslut *med anledning av* ansökan,
2. att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids,
3. möjligheterna att överklaga nämndens beslut.

Om en ansökan gäller en sådan solenergianläggning som avses i 27 e § första stycket 1 ska nämnden, när information lämnas enligt första stycket, skriftligen informera om att åtgärden ska anses ha fått lov om ärendet inte har avgjorts inom fyra veckor från det att ansökan är fullständig.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att viss information ska lämnas skriftligen till sökanden när en ansökan om lov eller förhandsbesked har kommit in till nämnden. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

I första stycket första punkten görs en redaktionell ändring av bestämmelsen på så sätt att ordet om ersätts av orden med anledning av. Ingen ändring i sak är avsedd.

Det nya *andra stycket* gäller ansökningar om lov eller förhandsbesked som avser installation av solenergianläggningar som har en installerad effekt på högst elva kilowatt på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi. När en sådan ansökan

kommer in till byggnadsnämnden ska nämnden skriftligen informera sökanden om att åtgärden ska anses ha fått lov om ärendet inte har avgjorts inom fyra veckor från det att ansökan är fullständig.

Nuvarande *andra* och *tredje styckena* tas bort. Bestämmelserna flyttas till 27 b respektive 27 d §§,

27 b §

Byggnadsnämnden ska skriftligen informera sökanden om att ansökan är fullständig inom tre veckor från det att

- 1. ansökan kom in, om den då var fullständig, eller*
- 2. ansökan blev fullständig efter att bristerna i den har avhjälppts.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att byggnadsnämnden är skyldig att informera om när en ansökan är fullständig. Paragrafen genomför artikel 16.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

Av paragrafen framgår att byggnadsnämnden skriftligen ska informera sökanden om att ansökan är fullständig inom tre veckor från det att ansökan kom in, om den då var fullständig. Om sökanden på byggnadsnämndens begäran har kompletterat ansökan och om nämnden bedömer att bristerna har avhjälppts ska nämnden inom tre veckor från det att kompletteringen gavs in informera om att ansökan är fullständig. Att en ansökan är fullständig innebär att ansökan innehåller den information som krävs för att myndigheten ska kunna behandla den. Bestämmelsen hindrar inte byggnadsnämnden från att begära kompletteringar efter att den har bekräftat att ansökan är fullständig.

27 c §

Om tidsfristen för beslut om lov eller förhandsbesked börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om när tidsfristen börjat löpa.

Paragrafen, som är ny, motsvarar tidigare 9 kap 27 a § andra stycket. Författningskommentar finns i prop. 2017/18:210 sid 27).

Av paragrafen framgår att om tidsfristen för beslut om lov eller förhandsbesked börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om när tidsfristen börjat löpa. Ändringen utgör ingen ändring i sak.

27 d §

Om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den. Information ska lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Paragrafen, som är ny, motsvarar tidigare 9 kap. 27 a § tredje stycket. Författningskommentar finns i prop. 2017/18:210 sid 27. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet i dess lydelse enligt ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

Av paragrafen framgår att om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den. Informationen ska lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut. Ändringen utgör ingen ändring i sak.

27 e §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket ska i stället vara fyra veckor, räknas från den dag byggnadsnämnden informerar sökanden om att ansökan är fullständig, och får inte förlängas om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av

1. en solenergianläggning med en installerad effekt på högst elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi, eller

2. en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt som inte är en jordvärmepump eller bergvärmepump.

Första och andra stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

Paragrafen, som är ny, innehåller särskilda bestämmelser om handläggning av ansökningar som rör installation av vissa solenergianläggningar och värmepumpar. Paragrafen genomför artikel 16d.2 och artikel 16e i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 7.5 och 7.6.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att tidsfristen för att handlägga ärenden om installation av sådana anläggningar som räknas upp i punktuppställningen ska vara högst fyra veckor från det att byggnadsnämnden har informerat sökanden om att ansökan är fullständig. Tidsfristen får inte förlängas. *Punkt 1* avser installation av en solenergianläggning som har en installerad effekt om högst elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi. *Punkt 2* avser installation av en värmepump som har en installerad effekt om högst 50 megawatt och som inte är en jord- eller bergvärmepump. Med jordvärmepumpar och bergvärmepumpar avses värmepumpar som använder geotermisk energi som energikälla. Den korta tidsfristen om fyra veckor gäller för således för installation av värmepumpar som använder andra energikällor än geotermisk energi, t.ex. luftvärmepumpar. Tidsfristen i 27 e § gäller endast ärenden som rör installationen av sådana värmepumpar. Ansökningar om bygglov för att uppföra en byggnad som ska rymma luftvärmepumpen ska hanteras inom den tidsfrist som gäller i övrigt enligt plan- och bygglagen.

Andra stycket innebär att bestämmelserna om tidsfrister i första och andra stycket inte gäller om åtgärden avser historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller områden eller rör totalförsvarets intressen. Undantaget gäller ärenden som rör byggnader och områden som avses i 8 kap. 13 § och åtgärder som vidtas inom eller i anslutning till sådana områden som avses i 3 kap. 9 § miljöbalken. För sådana ärenden gäller i stället den tidsfrist som följer av 27 §.

27 f §

Om en ansökan om en åtgärd för förnybar energi avser en sådan solenergianläggning som anges i 27 e § första stycket 1 och ärendet inte är avgjort inom fyra veckor, ska åtgärden anses ha fått lov. Byggnadsnämnden ska i så fall utfärda ett beslut med den innebörden.

Första stycket gäller inte åtgärder som avser historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om så kallat tyst godkännande i vissa ärenden. Paragrafen genomför artikel 16d.1. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Enligt *första stycket* ska en ansökan som avser en solenergianläggning som anges i 27 § första stycket 1 anses ha beviljats om byggnadsnämnden inte har avgjort ärendet inom fyra veckor från den dag byggnadsnämnden har informerat sökanden om att ansökan är fullständig (s.k. tyst godkännande). I en sådan situation ska byggnadsnämnden utfärda ett beslut med den innebörden. De ärenden som omfattas av bestämmelsen är ansökningar om bygglov för installation av solenergiutrustning som har en installerad effekt om högst elva kilowatt på villatak och andra liknande byggnader.

Andra stycket innebär att bestämmelsen om tyst godkännande inte gäller om ansökan om bygglov avser installation av en solenergianläggning på en historiskt eller kulturhistoriskt värdefull byggnad eller i ett kulturhistoriskt värdefullt område eller om installationen påverkar totalförsvarets intressen. Undantaget gäller ärenden som rör byggnader och områden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen och åtgärder som vidtas inom eller i anslutning till sådana områden som avses i 3 kap. 9 § miljöbalken. För sådana ärenden gäller i stället den tidsfrist som följer av 27 §.

27 g §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket får förlängas en gång och med högst två veckor, om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av en solenergianläggning som har en installerad effekt som överstiger elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi.

Första stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

Paragrafen som är ny begränsar möjligheten att förlänga tidsfristen för handläggning av vissa ärenden som rör förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16d i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.5 och 7.6.

Första stycket innebär att tidsfristen för att handlägga ansökningar om lov för att installera en solenergianläggning som har en installerad effekt som överstiger elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk vars primära syfte inte är att producera solenergi får förlängas en gång och med högst två

veckor. Tidsfristen för att handlägga sådana ärenden får alltså inte överstiga tre månader.

Enligt *andra stycket* gäller bestämmelserna i första stycket inte om åtgärden rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller områden eller om åtgärden rör totalförsvarets intressen. Undantaget gäller ärenden som rör byggnader och områden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen och åtgärder som vidtas inom eller i anslutning till sådana områden som avses i 3 kap. 9 § miljöbalken. För sådana ärenden gäller i stället den möjlighet att förlänga en tidsfrist som följer av 27 §.

27 h §

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska 27–27 g §§ tillämpas. *Vid tillämpningen ska det som sägs om den dag ansökan kom in avse den dag beslutet om återförvisning fick laga kraft.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilka paragrafer som ska tillämpas vid återförvisning av ärenden till byggnadsnämnden. Den motsvarar delvis tidigare 27 b §. Författningskommentar finns i prop. 2017/18:210 sid 27.

Enligt paragrafens hittillsvarande lydelse ska 27 och 27 a §§ tillämpas i det fall ett ärende återförvisas till nämnden. Nu föreslagna lydelse innebär att även bestämmelserna i 27 b –g §§ ska tillämpas. Hänvisningen till 27 c och d §§ är en följd av att 27 a § delas upp i de föreslagna 27 a, c och d §§. Ingen ändring i sak är avsedd. Hänvisningen till 27 b, e, f och g §§ utgör en ändring i sak och innebär att byggnadsnämnden vid en återförvisning även ska tillämpa det som där sägs om tidsfrist för att informera sökanden om att en ansökan är fullständig, tidsfrister för att handlägga ansökningar om lov för installation av solenergiutrustning och värmepumpar samt om tyst godkännande för ansökningar om lov för installation av solenergiutrustning med en installerad effekt som understiger elva kilowatt.

46 §

Vid handläggningen av en anmälan ska byggnadsnämnden tillämpa bestämmelserna om

- ansökans innehåll i 21 §,
- föreläggande i 22 §, och
- information om tidsfrister i 27 a –d §§, och 27 h §.

Vid tillämpningen ska det som sägs om ansökan avse anmälan och det som sägs om sökanden ska avse anmälaren. Vid tillämpningen av 27 d § ska hänvisningen till 27 § tredje stycket i stället avse 45 § tredje stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggning av en anmälan.

I paragrafen har det gjorts redaktionella ändringar. Första stycket har delats upp i tre strecksatser i syfte att göra bestämmelsen tydligare. Orden ”återförvisning för förnyad handläggning i 27 b §” utgår som en följd av den föreslagna lydelsen i 27 h §. I tredje strecksatsen läggs fyra bestämmelser till, 27 a–27 d §§. Ändringen utgör ingen ändring i sak.

Av *andra stycket första meningen*, framgår att vid tillämpningen ska det som sägs där om ansökan och sökanden i stället gälla anmälan och anmälaren.

Ändringen i *andra stycket andra meningen*, är en följdändring och utgör ingen ändring i sak.